

MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETO
ŽMOGAUS IR VISUOMENĖS STUDIJŲ FAKULTETO
EDUKOLOGIJOS IR SOCIALINIO DARBO INSTITUTAS

ERNESTA VASYLIŪTĖ
(EDUKACINIŲ TECHNOLOGIJŲ VALDYMAS)

PRADINIŲ KLASIŲ PEDAGOGŲ PATIRTIS SKATINANT MOKINIŲ MOKYMOŠI
MOTYVACIJĄ NUOTOLINIO UGDYMO METU

Magistro baigiamasis darbas

Darbo vadovas:
Doc. Dr. Asta Railienė

Vilnius, 2023 m.

TURINYS

ĮVADAS	5
1. MOKYMOSI MOTYVACIJOS CHARAKTERISTIKA PRADINIAME UGDYME.....	9
1.1. Mokymosi motyvacijos samprata ir ją aiškinančios teorijos	9
1.2. Motyvaciją skatinantys veiksniai	14
1.3. Pradinio ugdymo samprata ir nuostatos	17
1.4. Pradinių klasių mokinių amžiaus tarpsnio ypatybės.	20
2. NUOTOLINIO UGDYMO(SI) YPATUMAI.....	23
2.1. Nuotolinio ugdymo samprata	23
2.2. Nuotolinio ugdymo ypatumai ir organizavimo iššūkiai mokymosi motyvacijos kontekste.....	27
3. PRADINIŲ KLASIŲ PEDAGOGŲ PATIRTIS SKATINANT MOKINIŲ MOKYMOSI MOTYVACIJĄ NUOTOLINIO UGDYMO METU EMPIRINIS TYRIMAS	32
3.1. Tyrimo metodologija.....	32
3.2. Empirinio tyrimo duomenų analizė.....	37
3.3. Iššūkiai susiję su nuotoliniu ugdymu	37
3.4. Mokymo(si) priemonių taikymas nuotolinio ugdymo metu	46
3.5. Mokinių mokymosi motyvacija nuotolinio ugdymo metu.....	51
DISKUSIJA	59
IŠVADOS	63
REKOMENDACIJOS	65
LITERATŪRA	66
SANTRAUKA.....	75
SUMMARY	76
PRIEDAI.....	77

PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS

- 1 pav. Maslow poreikių hierarchijos piramidė (pagal Maslow, 2006).
- 2 pav. McClelland's poreikių teorijos piramidė (pagal McClelland, 2017)
- 3 pav. Mokymosi būdai laiko ir nuotolių dimensijų erdvėje (Targamadžė, 2020, p. 39).
- 4 pav. Empirinio tyrimo planas.
- 5 pav. Kategorijos „Patirti jausmai, išgyvenimai“ subkategorijos.
- 6 pav. Kategorijos „Techniniai sunkumai organizuojant nuotolinį ugdymą“ subkategorijos.
- 7 pav. Kategorija „Patirti pedagoginiai ugdymo proceso organizavimo nuotoliu sunkumai“ subkategorijos.
- 8 pav. Kategorijos „Paramos šaltiniai, organizuojant nuotolinį ugdymą“ subkategorijos.
- 9 pav. Kategorijos „Nuotoliniame ugdyme pedagogų taikyti mokymosi įrankiai, priemonės“ subkategorijos.
- 10 pav. Kategorijos „Pedagogų kriterijai renkantis mokymo(si) priemones“ subkategorijos.
- 11 pav. Kategorijos „Mokymosi motyvacijos skatinimo būdai nuotoliniame ugdyme“ subkategorijos.
- 12 pav. Kategorijos „Mokymosi motyvacijos mažėjimo priežastys“ subkategorijos.
- 13 pav. Kategorijos „Mokinių mokymosi motyvacijos pokyčiai po nuotolinio mokymosi“ subkategorijos.

LENTELIŲ SĄRAŠAS

1 lentelė. Tyrimo dalyvių charakteristika, atrankos kriterijai

2 lentelė . Interviu klausimų analizė

3 lentelė. Tyrimo patikimumas ir validumas

IVADAS

Temos aktualumas

„Lietuva 2030“ (2019) pažangos strategijoje numatoma, kad Lietuva taps pažangesne ir modernesne valstybe. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos įsakymu (2020), nuo 2020 metų buvo skatinama didinti pedagogų skaitmeninio raštingumo kompetencijas, skaitmeninius išteklius, informacines ir komunikacines technologijas švietimo įstaigose tam, kad mokyklos taptų kokybę užtikrinančiomis organizacijomis. Skaitmeninis turinys virsta natūralia ugdymo turinio dalimi. Remiantis Nacionalinės švietimo agentūros (NŠA) duomenimis (2020), skaitmeninis turinys, dideli informacijos šaltiniai, mišrūs mokymo būdai, nuolatinė metodų kaita ir skaitmeninio turinio taikymas ugdyme – šiuolaikinio švietimo pagrindas. Ugdymo turinio skaitmenizavimas keičia mokymo ir mokymosi suvokimą, leidžia pastebėti kiekvieną mokinį – kaupti duomenis apie jo mokymosi pažangą ir skatina patį moksleivį domėtis mokymusi. Informacijos ir komunikacijos technologijų (IKT) taikymas pamokose suteikia motyvacijos mokytis ir skatina mokinius siekti geresnių rezultatų (Baranauskienė ir Gudonienė, 2020). Nors skaitmeninis turinys jau nebėra naujiena švietimo sistemoje, karantino metu nuotolinis ugdymas visą švietimo sistemos bendruomenę paveikė negrįžtamai. Nuotolinis ugdymas laikomas sąlyginai nauju mokymo(si) būdu, kurio tikslas – išplėtoti socialiai teisingą, visiems prieinamą švietimo sistemą, sudarančią sąlygas mokytis visą gyvenimą (Bakonis ir Dukanaitė, 2020). COVID-19 pandemija paveikė beveik 1,6 mlrd. mokinių visame pasaulyje iš daugiau nei 200 šalių ir tai sukėlė rimtų sunkumų švietimo sistemoje. Paskelbta pandemija sutrikdė švietimo sistemą ir paveikė mokyklose besimokančius mokinius ir pedagogus visoje Europos Sąjungoje (ES) (Skiauterienė ir Bilbokaitė, 2021). Nuotolinis ugdymas tapo besimokančiojo gyvenimo dalimi, kuri perkėlė jį į skaitmenizuotą, IKT paremtą mokymąsi. Pagal skaitmeninio mokymosi visą gyvenimą pasirengimo indeksą (Beblavý, Baiocco, Kilhoffer, Akgüç ir Jacquot, 2019) Lietuva tarp 27 ES šalių yra 11 vietoje, o tai rodo, kad dėl pandemijos laikotarpiu įvesto nuotolinio ugdymo Lietuvos švietimo sistema patyrė nemažai sunkumų, kuriuos teko įveikti: kompiuterinė įranga, kokybiškas interneto ryšys, kompiuterinių technologijų valdymo įgūdžiai, kas turėjo įtakos ugdymo kokybei. Pradinio ugdymo mokyklos taip pat perėjo prie nuotolinių pamokų. Pradinių klasių mokiniai, kurie dar tik pirmuosius metus mokėsi mokykloje, jau turėjo išmokti mokytis namuose už kompiuterių ekranų. Remiantis COVID-19 apžvalga ir atliktais tyrimais, teigiama, jog viruso poveikis vaikams yra nedidelis, tačiau iš kitų pandeminių krizių žinoma, kad vaikams kyła

tiesioginio ir ilgalaikio poveikio rizika, tokia kaip prasta sveikata, mokymosi spragų padidėjimas, pakitusi mokymosi motyvacija (Jusienė, Budienė, Gintilienė, Girdzijauskienė, Stonkuvienė ir kt., 2021).

Pradinis ugdymas yra nacionalinio švietimo pagrindas, turintis esminės įtakos vaiko augimui ir tobulėjimui (Žemagulienė ir Montvilaitė, 2008). Kad pradinis ugdymas būtų kokybiškas, reikalingas pedagogas, kuris moko mokinius to, ko gali pririnkti ateityje, motyvuoja juos mokytis ir skiepija norą įgyti vis daugiau žinių. Pasikeitus mokymo(si) sąlygoms, pedagogai ieškojo naujų mokymo(si) galimybių, sudominančių būdų ir motyvuojančių metodų, kaip visiems įprastą mokymąsi perkelti į virtualią platformą, skirtą nuotoliniam ugdymui (Taujauskienė, Skripkienė ir Klizienė, 2020). Pedagogai įvairiškai stengėsi užtikrinti mokymo(si) kokybę, tobulindami savo jau turimus gebėjimus ir žinias, tačiau tik nedaugeliui mokytojų pavyko adaptuoti ir pereiti į nuotolinį ugdymą sklandžiai – daugumai kilo įvairių rūpesčių, kurie paveikė pradinių klasių mokinių elgesį (Merfeldaitė, Prakapas ir Railienė (2020). Buvo pastebimas pakitęs mokinių elgesys, pamokų metu jaučiamas išsiblaškymas, bandoma išsijungti kamerą, mikrofoną, ko įprastų pamokų metu nepamatysi. Visą šį elgsenos pokytį galima sieti su mokinių mokymosi motyvacijos pokyčiais. Dėl nuotolinio mokymosi menko mokinių mokymosi motyvacija, kuri siejosi su socializacija ir jos trūkumu (Venčkauskas, 2021). Nors pedagogai stengėsi nuotolinį mokymąsi išlaikyti nepakitusį ir mokinių įtraukčiai didinti naudojo virtualias aplinkas, skaitmenines mokomasias priemones (Salieva 2020), tik mažumai mokinių pavyko išlaikyti tuos pačius mokymosi rezultatus. Dėl šios priežasties šiandien svarbu tas problemas įvardyti ir išanalizuoti, kad tolimesnis tokio pobūdžio ugdymas pedagogams ir visiems švietimo dalyviams būtų lengvesnis ir sklandesnis.

Temos naujumas ir iširtumas

Mokymosi motyvacija, kaip objektas, išsamiai analizuojamas jau ilgą laiką. Pastaraisiais dešimtmečiais mokymosi motyvacijai didelį dėmesį skyrė užsienio psichologai bei pedagogai Deci, Koestner, Ryan (2001), Maslow (2006), Petty (2006), Diton (2006), K. J. A. Helmke (2012). Autoriai pabrėžia, kad motyvacija yra veiksmų ir elgesio procesų visuma, vykstanti žmogaus psichikoje. Motyvacija išskiriama kaip pagrindinis komponentas, lemiantis mokymosi sėkmę. Užsienio mokslininkų teigimu (Williams, Williams, 2011; Ullah, Sagheer ir kt., 2013), mokymosi motyvacija priklauso nuo paties mokinio asmenybės, jo požiūrio į supantį pasaulį, nuo ugdymo turinio ir mokymosi aplinkos.

Mokymosi motyvacija išsamiai tyrinėjama ir Lietuvos mokslininkų. Mokymosi motyvaciją ir jos problemas analizavo M. Barkauskaitė ir E. Barkauskaitė (2004). Targamadzė, Rakauskienė (2007) tyrė mokymosi motyvaciją lemiančius veiksnius Indrašienė ir V. Suboč (2010); Venčkauskas (2021); Giedrienė (2015) tyrė mokinių mokymosi motyvacijos silpnėjimo priežastis. Ž. Arlauskaitė (2016) tyrinėjo mokinių mokymosi motyvacijos sąlygojančius veiksnius.

Paskelbus COVID-19 pandemiją, visame pasaulyje kilo tiesioginė mokinių ugdymo proceso organizavimo ir ugdymo kokybės užtikrinimo grėsmė visose švietimo įstaigose. Ugdymas imtas organizuoti nuotoliniu būdu, o mokiniai ėmė mokytis būdami namuose. Dėl šios priežasties nuotolinis ugdymas imtas tyrinėti mokslininkų visame pasaulyje (Korlat ir kt., 2021; Pelikan ir kt., 2021; Moore ir kt. 2011 ir kt.). Įvairūs mokslininkai tyrė nuotolinio ugdymo sąveiką su mokiniais, pasitelkiant skaitmenines priemones (Costa, Souza, Valentim & Castro, 2020; Moore, Dickson-Deane & Galyen, 2011; Simonson, Smaldino & Zvacek, 2015). Simonson, Smaldino & Zvacek, (2015) tyrė nuotolinio ugdymo metu taikomus mokymo(si) būdus. Skirtingo ugdymo dimensijos leido švietimo įstaigoms ugdymą organizuoti joms priimtinu būdu. Lietuvos mokslininkai taip pat sparčiai ėmė tyrinėti nuotolinį ugdymą ir su jais susijusius iššūkius, kurie iškilo prasidėjus nuotoliniam ugdymui (Tragamadzė, 2020; Jutaitė ir kt., 2021; Žėkaitė, ir kt., 2021; Merfeldaitė, Prakapas ir Railienė, 2020). Rekomendacijų ir atliktų tyrimų apie nuotolinio ugdymo organizavimą yra, tačiau tyrimų apie pradinių klasių mokinių mokymosi motyvacijos skatinimą nuotolinio ugdymo metu rasti nepavyko.

Mokslinė problema – Mokslinė problema formuluojama klausimais: kokia pradinių klasių pedagogų patirtis, skatinant mokinių mokymosi motyvaciją pamokose, nuotolinio ugdymo metu? Kaip nuotolinis ugdymas paveikė pradinių klasių mokinių mokymosi motyvaciją? Kokie sunkumai kilo pradinių klasių pedagogams, organizuojant nuotolinį mokymą(si)? Kaip pradinių klasių pedagogai skatino mokinių mokymosi motyvaciją nuotolinio ugdymo metu?

Tyrimo objektas – pradinių klasių pedagogų patirtys, skatinant mokinių mokymosi motyvaciją, nuotolinio ugdymo metu.

Tyrimo tikslais – išanalizuoti pradinių klasių mokinių mokymosi motyvacijos skatinimo raišką nuotolinio ugdymo metu.

Tyrimo uždaviniai:

1. aptarti mokymosi motyvacijos charakteristikas pradinio ugdymo kontekste;

2. išanalizuoti nuotolinio ugdymo(si) sampratą, organizavimo ypatumus;
3. atskleisti pradinių klasių pedagogų patirtis, skatinant mokinių mokymosi motyvaciją pamokose, nuotolinio ugdymo metu.

Tyrimo metodai:

- mokslinių šaltinių, norminių dokumentų ir metodinės literatūros analizė, skirta atskleisti mokymosi motyvacijos charakteristikas pradiniam ugdyme, nuotolinio ugdymo(si) sampratą ir nuotolinio ugdymo organizavimo ypatumus;
- kokybinis tyrimas, remiantis pusiau struktūruoto interviu metodu, taikytas siekiant atskleisti pradinių klasių pedagogų patirtis, skatinant mokinių mokymosi motyvaciją pamokose, nuotolinio ugdymo metu;
- tyrimo duomenų analizei taikytas turinio (*content*) analizės metodas.

1. MOKYMO SI MOTYVACIJOS CHARAKTERISTIKA PRADINIAME UGDYME

Mokymosi motyvacija moksliniuose tyrimuose yra gana išsamiai tyrinėjamas reiškinys. Šiandien ugdymo sistema keičiasi iš esmės, viskas pamažu persikelia į virtualų pasaulį. Prasidėjus COVID-19 pandemijai, švietimo sistema susidūrė su išbandymais, kurie anksčiau nebuvo žinomi arba žinomi tik iš dalies. Dalis pedagogų dirbo ir mokė mokinius iš namų, o kai kurie mokiniai, esant susiklosčiusiai situacijai, buvo priversti mokytis iš namų. Tai vienareikšmiškai sukėlė tam tikrus mokymo ir mokymosi sunkumus tiek pedagogui, tiek mokiniui (Merfeldaitė, Prakapas ir Railienė, 2020; Venčkauskas, 2021).

Šiame skyriuje analizuojama motyvacijos samprata ir ją skatinantys veiksniai. Apžvelgiama pradinio ugdymo samprata ir jo svarba švietimo sistemoje, aptariami pradinė klasių amžiaus tarpsnio ypatumai.

1.1. Mokymosi motyvacijos samprata ir ją aiškinančios teorijos

Svarbiausia mokinio pareiga – mokymasis. Remiantis pradinio ugdymo bendrąja programa (2016), pagrindinis ugdymo tikslas – visapusiška asmenybė, gebanti veikti savarankiškai, nuolat tobulinant savo gebėjimus. Viena svarbiausių sėkmingo, nuoseklaus ir kokybiško ugdymo faktorių – mokinių mokymosi motyvacija.

Motyvacijos sąvoka vartojama jau seniai, o įvairiuose moksliniuose šaltiniuose ji apibūdinama skirtingai. Motyvacija gali būti apibrėžiama kaip žmogų veikianti varomoji jėga, kuri skatina individą siekti tikslų, taip pat skatina tam tikrą jo elgseną, kurį sukelia įvairūs motyvai ir jų visuma (Viliūnas ir Kravčenko., 2000); (Koestner, Ryan (2001); (Petty., 2006); (Diton., 2006); (Barkauskaitė, 2004). Pati motyvacijos reikšmė kilusi iš žodžio „morere“ – judinti, skatinti. Motyvacija veikia mūsų susidomėjimą, suteikia mums jėgų veikti kryptingai, mūsų elgesiui suteikia energijos ir jį nukreipia tam tikra linkme. Šį elgesio, veiksmų ir veiklos skatinimo procesą sukelia įvairūs motyvai. Remiantis enciklopedijos žodynu (2007), motyvacija apibūdinama kaip „procesas, reguliuojantis žmogaus elgseną, jo veiklą bei santykius su aplinka motyvų kaitos pagrindu“ (p. 172). Vadinasi, norint keisti mokinių veiklą ar elgesį, teks keisti ir motyvaciją. Pasak Jucevičienės (1996, p. 17); Jutaitės, Janiunaitės ir Horbacauskienės (2021), priemonės, taikomos motyvacijai didinti ir skatinti, suteikia daugiau malonumo ir pasitenkinimo atliktu darbu. Teigiami ar neigiami jausmai parodo, ar mokinyš jaučia pasitenkinimą atliktu darbu. Taigi, norint didinti mokinių mokymosi motyvaciją, svarbu suteikti jam mokymosi pasitenkinimą. Pasak Gege ir

Berliner (1994), motyvacija yra susieta su mokymo rezultatais (p. 265). Autoriai pabrėžia, kad suteikiant veiklai prasmę bei kryptį padedama mokiniui pasiekti norimų rezultatų.

Mokymosi motyvacija neatsiejama nuo asmeninių ir vidinių motyvų, o jos kilmė siejama su poreikių atsiradimais. Atsiradus poreikiui, patiriama emocinė įtampa, o tai skatina veikti ir tą poreikį patenkinti. Toks suaktyvintas poreikis tampa motyvu (Butkevičienė, 2002). Lehman (2009); Williams, Williams, (2011); Ullah, Sagheer ir kt., (2013) pastebi, kad kiekviena asmenybė turi motyvacijos tikslams pasiekti, tik vieni jos turi daugiau, kiti mažiau. Motyvacija skiriama į vidinę motyvaciją, kuri kyla iš paties mokinio ir yra ilgiau trunkanti nei išorinė motyvacija, ir išorinę motyvaciją, kurią veikia trumpalaikiai aplinkos veiksniai. Panašų rezultatą parodo ir PISA tyrimas (2015), kuriame išskiriamos dvi motyvacijos rūšys: vidinė motyvacija (mokiniai mokosi, nes jiems tai patinka) ir išorinė motyvacija (mokosi tam, nes supranta, jog tai jiems bus naudinga ateityje). Būti motyvuotam reiškia turėti tikslą ir norą jį pasiekti. Veikiamas vidinės motyvacijos, mokinys kažką laiko labai svarbiu ir norėdamas to pasiekti nukreipia į tai savo veiksmus. Tai parodo mokinio sumanumą, budrumą, kuris puikiai atlieka vieną ar kitą veiklą. Tačiau yra mokinių, neturinčių siekių, tikslų, įkvėpimo kažką daryti. Juos skatina išorinė motyvacija, paremta motyvais, kurie priklauso nuo išorinių faktorių, tokių kaip žmonių elgesys, įtaka, aplinkos poveikis, santykis su kitu (Butkienė ir Kepalaitė, 1996). Toks mokinys siekia išvengti nemalonių situacijų, nesąmoningai mažindamas savo vidinę motyvaciją. Su išorine motyvacija yra susijęs mokymasis dėl to, kad liepia tėvai, reikalauja mokytojai arba mokymasis dėl pažymio, pagyrimo ar kitų nuomonės. Teigiama, kad išorinė motyvacija yra trumpalaikė, kuri atsiranda dėl išorinio paskatinimo (pagyrimų, pedagogų, tėvų požiūrio, klasės mikroklimato, materialių dalykų), o vidiniai mokymosi motyvacijos veiksniai jau susiję su pačiu mokiniu, jo gabumais, tikslais, siekiais kažką daryti geriau nei kiti (Indrašienė, 2010). Tačiau nederėtų mokinio spausti ir versti kažką daryti, jeigu jis jau užsiima veikla, vedinas vidinės motyvacijos. Bandant mokinius paskatinti, kai išoriškai jie to nenori, galima sumenkinti jų motyvaciją (Brilė, 2017). Pažymėtina, kad vidinė motyvacija skirta ilgalaikiams tikslams pasiekti, o išorinė – trumpalaikiams.

Kaip pažymi Pelikan, Elisabeth ir kt. (2021), nuotolinio ugdymo metu mokiniai buvo savarankiškesni ir atsakingi už savo mokymąsi ir motyvaciją. Tai turėjo didelės įtakos vidinei mokinio motyvacijai, kuri siejasi su aktyvesniu arba, atvirkščiai, pasyvesniu mokymusi. Mokiniai, kurie turėjo daugiau vidinės motyvacijos, buvo aktyvesni, jų motyvacija kilo, o mokiniai, priklausę

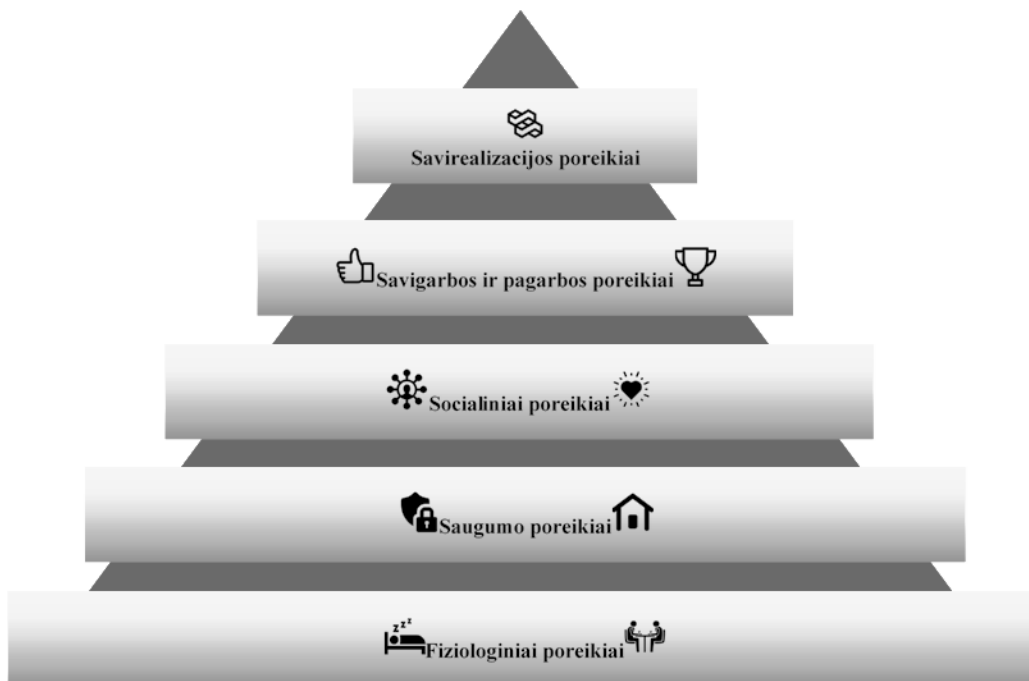
nuo išorinių motyvacijos veiksnių, neįstengė išlaikyti turimos mokymosi motyvacijos, o tai atsispindėjo pasyvesniu mokymusi (Merfeldaitė, Prakapas ir Railienė., 2020).

Tikslus išsikelti pradinių klasių mokiniams dar būna sudėtinga, todėl būtina pedagogo, tėvų pagalba. Tėvai ir pedagogai gali padėti vaikui išsikelti konkrečius mokymosi tikslus, nukreipti ir parodyti, kokiais būdais to galima būtų pasiekti. Tikslus suvokęs ir įsisąmoninęs mokinys nesunkiai galės nukreipti savo energiją į veiklą, kuri padės pasiekti tikslo. Tėvų, pedagogų iškelti tikslai nuteiks mokinį mokytis, paskatins jį veikti. Laikui bėgant mokinys gebės pats išsikelti tikslus, kas demonstruos jo motyvacijos brandumą (Butkienė, 1996).

Pradinių klasių mokiniams tikslai tokie pat svarbūs, kaip ir jų poreikiai ar norai. Mokymo įstaiga turėtų sudaryti sąlygas jiems patenkinti, nes jie turi didelę reikšmę mokymosi motyvacijai. Tam, kad išsiaiškintumėme, kas skatina mokinį veikti, reikia nustatyti poreikius. Jiems didelę reikšmę turėjo A. H. Maslow, D. McClelland ir kiti mokslininkai.

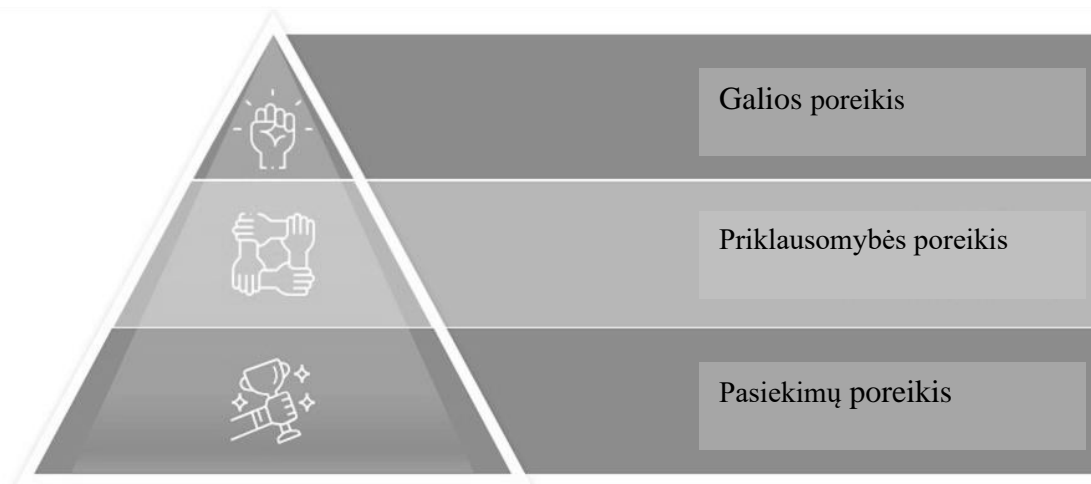
Apžvelgus mokymosi motyvacijos sampratą ir motyvacijos rūšis, svarbu aptarti teorijas, aiškinančias motyvaciją. Kognityvistų nuomone, svarbu, kad mokinys pats suvoktų priežastis, dėl kurių kažkas nutiko. Biheviortistų nuomone, motyvacija traktuojama per išorinį aplinkos poveikio aspektą. J. Watsono (1949) teigimu, norint, jog mokinys mokytųsi, gerai elgtųsi, užtenka jį atskirti nuo neigiamai veikiančių dirgiklių ir pastūmėti jį tinkama linkme. J. Watsonas pažymėjo, kad vaikas kaip biliardo kamuoliukas ant tuščio stalo – nieko nedarys tol, kol kas nors jo nepajudins iš išorės. Remdamiesi šiuo požiūriu, galime teigti, kad mokinio elgesį ir tai, kaip jis elgiasi, lemia tik išoriniai faktoriai. Siekiant, kad mokinys pats siektų tikslų, pakanka atskirti jį nuo išorinių dirgiklių, kurie jį supa. Tokiu būdu mokinys bus nukreiptas tinkama linkme ir išlaikys mokymosi motyvaciją (Butkienė, Kepelaitė, 1996).

Humanistų požiūriu – mokinio motyvacija yra vidinė jėga, lemianti jo augimą, raidą ir jėgų atskleidimą. Motyvacija suteikia energijos tai kryptį, kurios linkme, patenkindamas poreikius, norima judėti. Reikšminga būtų paminėti humanistinės psichologijos atstovą Maslow (2006), kuris teigia, kad asmenybės motyvacijos pagrindas sudarytas iš poreikių kompleksu. Jis kiekvieno individo poreikius pavaizdavo piramidėje ir išskyrė juos hierarchine tvarka į penkis poreikių grupes (žr. 1 pav.). Garsiaja Maslow piramide norima pasakyti, kad nepatenkinęs žemiausiųjų (fiziologinių ir saugumo) poreikių, individas nesirūpins aukštesniaisiais (socialiniais, pripažinimo, saviraiškos, savirelizacijos) poreikiais. Alkanas mokinys pirmiausia galvos apie pietų pertrauką, o ne apie reikalaujamą atlikti mokytojos užduotį.

1 pav. Maslow poreikių hierarchijos piramidė (pagal Maslow, 2006).

Patenkinus pirminius mokinio poreikius, galima pereiti prie produktyvaus mokymosi. Nuo poreikių patenkinimo priklausys mokinio asmenybės vystymasis ir tobulėjimas, kas lems mokymo ir mokymosi procesą. Pavyzdžiui, jeigu mokiniui žaidimai dar turi didelę reikšmę, tai mokytojas turėtų į mokymosi procesą įtraukti daugiau mokymosi veiklų, turinčių žaidimo formų. Panašią mintį iškelia McClellando (2017, p. 322–323) ir sako, kad poreikiai mokiniui padeda siekti naujų tikslų ir tobulėti. Mokinio asmeniniai pasiekimai veikia asmeninius motyvus, dėl kurių mokinys ima stengtis dėl jam aktualių priežasčių.

2 pav. McClelland's poreikių teorijos piramidė (pagal McClelland, 2017)

McClellando (2017) teigia, kad poreikiai gali pasireikšti tarp mokinių įvairiais būdais: konfliktais, statusu, pripažinimu, saviverte. Mokiniai gali jausti poreikį įtakoti arba kontroliuoti situaciją, ypač kai kyla nesutarimas su kitais mokiniais. Galios poreikis gali pasireikšti siekiant aukštesnio statuso tarp bendraamžių ir siekiant tapti grupės lyderiu. Mokinio poreikis ir noras užmegzti stabilius santykius su kitais gali pasireikšti mokinio emocinėmis problemomis. O pasiekimo poreikis kaip Maslow (2006) taip ir McClellando (2017) mano, lemia mokinio tolimesnę sėkmę. Tačiau, kaip abu mokslininkai mano, šie poreikiai gali būti patenkinami tik tuomet, kai yra patenkinti ankstesni poreikiai. Taigi, šie poreikiai gali pasireikšti skirtingai, priklausomai nuo mokinio charakterio, socialinės aplinkos ar situacijos.

Anot B. F. Skinnerio, norint mokinius išmokyti mokytis, svarbu atrasti tai, kas jiems patinka, o atradus tai kartoti tam tikrą laiko tarpą. Pradinių klasių mokiniui svarbu patirti skatinimo teigiamas emocijas, kurias jis prisimintų, net jei tai nevysta dažnai. Pedagogas, stebėdamas mokinio veiklas, elgesį ir jį patį, gali suprasti, ko jam reikia labiausiai, tam, kad būtų pasiektas norimas rezultatas – sužadinta motyvacija (Butkienė, 1996).

Taigi, motyvaciniai mechanizmai pagrindžiami poreikiais ir aplinkos poveikio akcentavimu. Jie paaiškina mokinio elgesį, skatinantį mokinių mokymosi motyvaciją. Tai padeda suvokti motyvacijos sąvoką, požiūrį į mokinį, kaip į objektą, kurį lemia daug veiksnių. Apžvelgus mokymosi motyvacijos teorijas pastebima, kad mokymosi motyvacijai paaiškinti visų pirma išsiaiškinami poreikiai, motyvai ir pomėgiai, kurie skatina mokinius veikti. Toliau darbe bus siekiama atskleisti motyvaciją skatinančius veiksnius, kurie turi įtakos motyvacijos skatinimui.

1.2. Motyvaciją skatinantys veiksniai

Pasak Jovaišos (2007, p. 172), motyvu laikoma visa, kas skatina veiksmo aktyvumą, tenkinantį poreikius, interesus, vertybes, tikslus, emocijas, ir nulemia to aktyvumo kryptį. Motyvacija neatsiejama nuo motyvų ir suprantama kaip kintanti būseną, kuriai nuolat reikia pastiprinimo. COVID-19 pandemijos metu pastiprinimo mokiniams ypač reikėjo, nes nuotolinis ugdymas jiems buvo naujas, nepažintas mokymosi būdas, forma. Kaip teigia Lamanauskas, Makarskaitė, Gorghiu, Santi, Ancuța ir Costin (2021), vykdant nuotolinį ugdymą, motyvacija yra dar svarbesnė, nes mokinių dėmesys pamokų metu lengviau išblaškomas nei mokantis kontaktiniu būdu.

Giedrienės teigimu (2015), mokiniai, pradėję lankyti mokyklą, noriai mokosi ir eina į mokyklą, bet patyrę sunkumų, nesėkmių, pamažu praranda norą mokytis ar net lankyti mokyklą. Kad mokymas(is) būtų sėkmingas ir mokiniui patrauklus, svarbi emocinė mokinio būseną – emocinis komfortas. Kai mokinys jaučiasi saugus, jis lengviau siekia savo tikslų, ugdo atsakingumą, pasitikėjimą savo jėgomis, tiki savo sėkme ir mažiau abejoja savimi. Pilkūno ir Palujanskienės nuomone (2000, p. 49), teigiamos emocijos kelia džiaugsmą, pasitikėjimą savimi, malonumą, kas paskatina tolimesnį įsitraukimą veikloje. Neigiamų emocijų: liūdesio, nepasitikėjimo savimi, nusivylimo paveiktas mokinys jau pasipriešinimo jausmą, nenorą veikti. Vimonicienė (2020) pažymi, kad jaunesniajame mokykliniame amžiuje emocijos, išgyvenimai, tarpusavio santykiai su tėvais, mokytojais ir bendraamžiais gali virsti didele problema. Todėl pedagogui svarbu nesumenkinti mokinio jausmų, iškilusių problemų, o, priešingai, skatinti mokinių išsikalbėti. Lamanausko ir kt., (2021) teigimu, nuotolinio mokymosi metu taip pat būtina sudaryti sąlygas, kad vaikas galėtų išsikalbėti, bendrauti ar bent sustiprinti motyvaciją. Todėl galima manyti, kad vienas iš mokymosi motyvų pasireiškia tada, kai pedagogas suteikia tiesioginį bendravimą mokiniui, kuris svarbus mokymosi procese. Taigi, teigiama, kad mokinio emocinė būseną veikia motyvaciją ir motyvų atsiradimą, skatina vidinį atkaklumą, gebėjimą pasidžiaugti patirta sėkme. Pasak Butkienės, Kepalaitės (1996), vaiko noras mokytis stiprėja, kai:

- mokykloje jam jauku ir gera;
- jis jaučią malonumą mokytis, nepavargsta ir visuomet jaučiasi darbingas;
- ugdymo proceso metu patiria sėkmę;
- jam suteikta galimybė patirti bendradarbiavimo džiaugsmą;

- mokymosi medžiaga nuolatos atsinaujina, kinta, yra patraukli ir žadina smalsumą.

Tuomet skatinama ir brandinama mokymosi motyvacija (Butkienė, Kepalaitė, 1996). Pedagogas, kaip pirmasis ugdytojas, turėtų prisiimti didžiausią atsakomybę už mokino mokymąsi, jo pažinimą, ugdymo organizavimą, jo poreikių patenkinimą pirmaisiais mokymosi metais. Pasak Indrašienės (2004), svarbiausia kuo geriau pažinti mokinius, žinoti jų individualias savybes, amžiaus tarpsnio skirtumus, taip sudarant sąlygas mokytis. Pedagogas, pažindamas mokinį, jo gebėjimus, atmintį, mąstymą, net socialinę ir materialinę aplinką, iš kurios mokinys atėjęs, galės tinkamai valdyti motyvaciją. Arlauskaitė (2016) atkreipia dėmesį, kad mokymosi motyvu gali tapti netinkamas santykis su mokytoju, kuris tokio amžiaus asmenybei yra didžiausias pavyzdys (2016). Svarbu, kad mokinys mokymosi aplinkoje jaustųsi suprastas ir saugus. Pedagogas turi būti lyderis klasėje, kuris į mokymosi erdvę įneša teigiamų emocijų, nuolat motyvuoja, pakelia nuotaiką ir įžiebta bent menkiausią šypseną mokinio veide (Nedzinskaitė, 2015). Toks mokytojas – empatiškas ir geranoriškas savo mokiniams. Priešingu atveju, mokinys gali prarasti pasitikėjimą suaugusiais, tapti pažeidžiamas psichologine prasme. Mokinio nepažinimas, nesėkmės, ugdymas, neatitinkantis mokinio poreikių, meilės stoka, silpnina norą mokytis.

Kaip pastebima, motyvacija yra pagrindinis įrankis, bandant sustiprinti norą mokytis, siekti tikslų. Jei mokinys sieks savo tikslų, jo mokymasis bus prasmingas ir atliekama veikla suteiks džiaugsmo, motyvuos stengtis dar labiau. Jei mokinys netenka noro ir motyvacijos siekti to, ką suplanavo, mokymasis praranda spalvas, pasidaro nebeįdomus, varginantis. Tai aktualu visiems besimokantiems mokiniams tiek kontaktiniu – įprastu būdu, tiek mokantis per nuotolį. Mokiniai, besimokydami nuotoliniu būdu, jaučia didesnę laisvę, o tai gali atrodyti kaip didžiausias pasitenkinimas, nes nebelieka tokios kontrolės, kuri buvo mokykloje. Tačiau mokiniui susidūrus su mokymosi sunkumais, mokymasis tampa pasyvesnis, nes nėra žinių, kaip spręsti tuos sunkumus, kai mokytojas už ekrano. Pasyvumas atsiranda ir dėl nepakankamos vidinės motyvacijos arba per menkai skatinamos išorinės motyvacijos (Pelikan, Elisabeth ir kt., 2021).

Mokslinėje literatūroje išskiriami du motyvacijos tipai: vidinė ir išorinė (Butkienė, Kepalaitė, 1996; Šavareikienė 2008; Felser, 2006).

Vidinė motyvacija – tai smalsumas, kuris kyla iš mokinio vidaus, troškimo sužinoti daugiau. Vidinė motyvacija laikoma pačia vertingiausia, nes jos vedamas mokinys žino, dėl ko mokosi, mokymasis jam patinka. Veikiamas šios motyvacijos mokinys žino ko siekia, koks jos tikslas ir tai laiko labai svarbiu, o norėdamas pasiekti tikslo nukreipia į tai savo veiksmus. Tai

parodo mokinio sumanumą, budrumą. (Butkienė ir Kepalaitė, 1996). Tačiau esant nuotoliniam ugdymui mokinio interesai nebuvo iki galo patenkinami. Ugdymui persikėlus į virtualią erdvę, mokymosi procesą planavo pedagogas ir visą dėmesį skyrė jo organizavimui ir pasiruošimui (Bakonis ir Dukanaitė., 2020). Pedagogai ugdymo procesą planavo neatsižvelgdami į mokinių poreikius, o tai leidžia manyti, kad ugdymas mokiniams nebuvo patrauklus ir motyvuojantis. Tad galima spręsti, jog mokinių vidinė motyvacija nuotoliniu būdu galėjo suprastėti.

Išorinė motyvacija – tai mokinį supanti aplinka, visuomenės įtaka, skatinanti mokinį siekti tikslų. Išorinė motyvacija paremta motyvais, kurie priklauso nuo išorinių faktorių, tokių kaip žmonių elgesys, įtaka, aplinkos poveikis, santykis su kitu (Butkienė ir Kepalaitė, 1996). Toks mokinsys siekia išvengti nemalonių situacijų, taip nesąmoningai mažindamas savo vidinę motyvaciją. Su išorine motyvacija yra susijęs mokymasis dėl to, kad liepia tėvai, reikalauja mokytojai arba mokymasis dėl pažymio, pagyrimo ar kitų nuomonės. Indrašienės ir Suboč (2010) teigimu, išorinė motyvacija yra trumpalaikė, kuri atsiranda dėl išorinio paskatinimo (pagyrimų, pedagogų, tėvų požiūrio, klasės mikroklimato, materialių dalykų), o vidiniai mokymosi motyvacijos veiksniai susiję su pačiu mokiniu, jo gabumais, tikslais, siekiais kažką daryti geriau nei kiti. Pasak Bakonio ir Dukanaitės (2020), nuotolinio ugdymo metu pedagogai stengėsi į ugdymo procesą įtraukti skaitmeninių įrankių, skatinančių mokinių susidomėjimą, tačiau ne iš karto, o tik įgudus virtualioje erdvėje. Taikė žodinius paskatinimus, tokiu būdu keldami mokinių motyvaciją ir taip sudėtingu laiku. Daugiau kaip 40 proc. pedagogų net neįsivaizdavo, kaip išlaikyti mokinių susidomėjimą ir mokymosi motyvaciją virtualioje erdvėje. Tai leidžia manyti, kad motyvacijos skatinimas, organizuojant nuotolinį ugdymą, buvo tik antraeilis dalykas po ugdymo proceso pasiruošimo ir planavimo.

Ir pedagogas, ir tėvai turi įtakos mokinių mokymosi motyvacijai. Pasak Arlauskaitės (2016), mokinsys patirs mokymosi pasitenkinimą tada, kai tėvai domėsis mokinio pasiekimais, veikla mokykloje ir jo pažanga. Tėvai, kalbėdami su pedagogais apie mokinio daromą pažangą, sėkmes ir nesėkmes, stiprina mokinio vidinį pasitikėjimą savimi. Pedagogai kartu su tėvais gali padėti mokiniui įveikti mokymosi sunkumus ir padidinti mokymosi motyvaciją. Vimonciienės nuomone (2020), tėvai, palaikantys savo vaikus ir besidominantys vaiko mokymu, gali lengviau padėti išspręsti problemas, kurios iškyla mokantis mokykloje. Svarbu su vaiku nuolat kalbėtis, stengtis įsijausti į susiklosčiusią situaciją, kurią vaikas patiria tuo metu. Jausdamas paramą iš artimų žmonių, mokinsys norės stengtis ir siekti vis geresnių rezultatų, jo mokymosi motyvacija

išliks stabilu. Pradinių klasių mokinių tėvai nuotolinio ugdymo proceso metu buvo labiausiai įsitraukę tėveliai, lyginant su aukštesnėmis klasėmis (Jusienė, Budienė, Gintilienė, Girdzijauskienė, Stonkuvienė ir kt., 2021). Taip yra todėl, kad pradinių klasių mokiniui reikėjo daugiau pagalbos nei aukštesnių klasių mokiniams. Tai leidžia manyti, kad palaikymo ir pastiprinimo mokiniai iš tėvelių sulaukė, tačiau ar tėveliai tai darė su malonumu tyrimo rasti nepavyko.

Taigi, motyvacijos skatinimas pradinių klasių mokiniui labai svarbus, siekiant, kad mokymasis ateityje netaptų našta, kurią privaloma nešti, nes to reikalauja aplinka. Tam įtakos turi įvairūs veiksniai, bet svarbiausi motyvaciją skatinantys veiksniai – pedagogas, tėvai ir emocinė savijauta mokymosi aplinkoje. Toliau bus aptariama pradinio ugdymo samprata ir nuostatos, kurios padės įsitikinti, kad pradinė mokykla yra viena iš svarbiausių mokyklų mokinio gyvenime.

1.3. Pradinio ugdymo samprata ir nuostatos

Ugdymas – tai vienas iš švietimo sudedamųjų dalių. Tai sudėtingas procesas, dėl kurio ugdytojo ir ugdytinio sąveikos metu vyksta nuolatinis mokinio augimas, tobulėjimas, lemiantis mokinio tobulėjimą. Kaip teigia Liuberaitė ir Kvieskeinė (2016), ugdymas apibrėžiamas kaip viena iš stipriausių valstybės priemonių, kurios tikslas – asmenybės brandos siekimas.

Švietimas kaip ir ugdymas laikomas vienu iš svarbiausių valstybės uždavinių, kurių svarbu puoselėti, rūpintis ir prižiūrėti, norint užauginti asmenybes, gebančias kurti valstybę. Jau tarpukario Lietuvoje ėmė formuotis požiūris, jog pradinis ugdymas yra nacionalinio švietimo pagrindas, turintis esminės įtakos vaiko augimui ir tobulėjimui (Žemagulienė ir Montvilaitė, 2008). Pasak autorių, tam, kad pradinis ugdymas gyvuotų, reikalingas pedagogas, kuris svarbiausias asmuo šiame procese. Jo tikslas išmokyti mokinius to, ko gali prireikti ateityje. Pradinė mokykla – pirminė raštingumo ugdymo, tautiškumo ir kultūros puoselėjimo institucija, kurios tikslas lavinti ir mokyti gimtosios kalbos, istorijos ir krašto gamtos (taip buvo apibūdinama pradinė mokykla) (Žemagulienė ir Montvilaitė, 2008). Šiandien pradinio ugdymo mokykla suvokiama ir apibūdinama kaip humaniška, demokratiška ir atvira institucija, padedanti asmenybei augti ir tobulėti.

Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme (2011) išskiriami šie ugdymo lygmenys: ikimokyklinis ugdymas; priešmokyklinis ugdymas; pradinis ugdymas; pagrindinis ugdymas; vidurinis ugdymas; profesinis mokymas; aukštesniosios studijos; aukštasis mokslas. Pradinis ugdymas laikomas tęstiniu vaiko mokymusi, nes prieš tai yra dar ikimokyklinis ir priešmokyklinis

ugdymas, kurie prisideda ruošiant mokinį mokyklai. Priešmokyklinis ugdymas yra vienerių metų trukmės ir privalomas 6 metų vaikams. Pradinis ugdymas (pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą (2011)) Lietuvoje pradamas teikti tada, kai vaikui sukanka septyneri metai ir yra tęsiamas ketverius metus. Siekiant ugdymo kokybės, dermės ir prieinamumo, visos šalies švietimo sistemoje pradinis ugdymas vykdomas vadovaujantis Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos reglamentuota pradinio ugdymo programa. Pradinio ugdymo bendrojoje programoje (2016) pabrėžiama, kad pradinio ugdymo tikslas yra ugdyti aktyvią, kūrybišką, socialinių ir elementarių raštingumo, informacijos, veiklos gebėjimų bei bendrųjų vertybių įgijusią asmenybę. Pažymėta, kad iki 2024 metų planuojama ankstinti priešmokyklinį ir pradinį ugdymą. Ugdymas taptų privalomas vaikams nuo penkerių metų. Priešmokyklinis ugdymas taptų privalomas nuo penkerių metų, o pradinis – nuo šešerių metų (Zablackė ir Gražyrė, 2017).

Remiantis pradinio ugdymo programų atnaujinimu, bus siekiama mokiniams didinti emocines ir sveikatos kompetencijas, mokyti atsakingai priimti ir spręsti problemas, jas valdyti. Bus siekiama ugdyti kultūrinį sąmoningumą, plėsti žinias apie kultūrų įvairovę, tradicijas. Atnaujinta pradinio ugdymo programa suteiks galimybę stebėti savo pažangą, kaupiant asmeninius ugdymo pasiekimus viename aplanke. Dėmesys bus kreipiamas į gebėjimą suprasti, perduoti ir rasti informaciją, pagrįsti savo nuomonę. Atnaujintos programos pagrindinė paskirtis – gerinti mokinių pasiekimų rezultatus, ankstinant privalomąjį ugdymą (Zablackė ir Gražyrė, 2017).

Atnaujinamas pradinio ugdymo turinys grindžiamas mokymusi visą gyvenimą kompetencijomis: pažintinių gebėjimų, kūrybingumo, kritinio mąstymo, socialinių-emocinių kompetencijų ugdymui. Skatinamos įtraukiojo ugdymo metodikos, skatinama taikyti formuojamąjį, sąveika paremtą ugdomąjį poveikį. Pasak Ivaškienės ir Malinauskienės (2021), pradinis ugdymas vienas iš svarbiausių etapų, kuomet kuriamas tvirtas žinių pagrindas, nes būtent tai, kaip pradiniam ugdyme užtikrinama mokymosi kokybė, lems mokinio mokymosi sėkmę tolimesnėse klasėse. Pradinis ugdymas organizuojamas vadovaujantis nuostatomis, kurios orientuojasi į vaiką – į kurį žiūrima pagarbiai, priimant ir džiaugiantis tokio, koks jis yra.

- Ugdymas integralus – įtraukiant į ugdymą vaiko turimus pojūčius, taip siekiant aukštesnės ugdymo dermės. Kaip pažymi Povilaitytė ir Lenkauskaitė (2020), naujų mokymosi galimybių ieškojimas per patirtis ir pojūčius yra būtinybė šių dienų kontekste, kai aplink tiek daug skaitmenizuotos informacijos. Pasak autorių, mokymasis per pojūčius ir patirtis labiau įtraukia, yra įdomus.

- Ugdymas diferencijuotas ir individualizuotas – orientuotas į vaiką, jo gebėjimus ir individualias savybes. Kaip teigia Valiušytė ir Lamanuskas (2021), pastebėti kiekvieną mokinį yra svarbu, nepriklausomai ar jis gabus, ar ne.
- Ugdymas kontekstualus – mokymosi procesas įvairioje aplinkoje, mokymosi turinys pateikiamas šių dienų kontekste. Kaip pažymi Nagy ir Kolcsey (2017), šiais laikais mokymosi turinys privalo remtis naujesniais vadovėliais ar užduotimis nei dešimties metų senumo. Autorių teigimu, vieną informaciją labai greitai keičia kita, dėl to informacija sensta greičiau. O Ivaškienė ir Malinauskienė (2021) pabrėžia, kad mokytojas turi nuolat mokytis ir tobulėti, kad gebėtų pasiekti kokybiško ugdymo.
- Orientuojamasi į interpretacinį, o ne reprodukcinį mokymą(si) – skatinama savianalizė, savęs vertinimas ir kūrybiškas mokymas(is) per pažinimą bei patirtis.
- Ugdymo procesas aktyvus – mokymosi turinio mokymasis per įvairias praktines veiklas. Kaip teigia Povilaitytė ir Lenkauskaitė (2020), aktyvus ugdymo dalyvis – tai eksperimentavimus pritaikantis dalyvis, kuris remiasi turimomis ir įgytomis žiniomis.
- Ugdymas patrauklus, džiaugsmingas ir motyvuojantis – ugdymo turinys praturtintas metodais, priemonėmis ir išgyvenimais. Kaip pažymi Povilaitytė ir Lenkauskaitė (2020), galimybė jau turimas žinias pritaikyti praktinėse veiklose – bandymuose, eksperimentuose skatina susidomėjimą, mokymosi motyvaciją.
- Ugdymas, trunkantis visą gyvenimą – ugdymas susietas su kompetencijomis, kurios bus reikalingos visą gyvenimą. Kūrybiškumo, mąstymo, socialinių-emocinių kompetencijų ugdymo metodikos skatins mokinį pažinti save, priimti ir suprasti kitus ir nuolat besikeičiantį pasaulį.

Pradinio ugdymo nuostatos orientuojasi į mokinio ugdymo kokybės gerinimą, kurios padeda atskleisti aktyvią, kūrybingą, savimi pasitikinčią asmenybę. (Švietimo ir mokslo ministerija, 2016, Zablackė ir Gražyrė, 2017).

Taigi, pradinis ugdymas laikomas nuolat kintančiu ir atsinaujinančiu ugdymo procesu, kuris, keičiantis mokiniams, jų poreikiams ir gebėjimams, turi keistis ir prisitaikyti. Pradinis ugdymas suteikia gebėjimų, reikalingų žinių, kurios bus naudingos mokinio ateityje ir asmeniam

gyvenime. Per ketverius pradinio ugdymo įstaigoje praleistus metus mokinys iš naujo atranda ir susipažįsta su pasauliu per mokslą, pasaulio pažinimą ir patirtis, išmoksta suprasti save ir kitus. Pradiniame ugdyme svarbiausia ugdyti jau turimus vaiko gebėjimus, juos papildant reikalingomis žiniomis ir įgūdžiais, kurių jam gali prireikti asmeniniame gyvenime ir vyresnėse klasėse.

1.4. Pradinių klasių mokinių amžiaus tarpsnio ypatybės

Kiekvieno vaiko raida yra unikali, kompleksinė ir sudėtinga. Raida priklauso nuo daugybės faktorių, lemiančių vaiko pažintinę raidą, kurią sąlygoja intelektinis, socialinis, kultūrinis bei dvasinis tapatumas. Mokyklinio amžiaus vaiko brandą nusako jo santykis su mokymosi aplinka, plečiančia asmenybės vertinimą ir savęs pažinimą. Karantino laikotarpiu įvyko daug esminių pokyčių, lėmusių svarbių mokinio raidai poreikių tenkinimą, o tai turėjo įtakos mokinių mokymosi kokybei (Būdienė, Gintilienė, Girdzijauskienė ir kt. 2021).

Mokslininkai pradinukus priskiria atskiroms amžiaus tarpsnių grupėms. Pavyzdžiui, J. Piaget 6–11 metų vaikus priskiria vidurinėsios vaikystės tarpsniui (Savickytė, 1994). Gučas (1990, p. 14) amžiaus tarpsnį, kuris trunka nuo 8 iki 11–12 metų, vadina antrąja vaikyste. Newman (1987) 6–11 metų vaikus priskiria vidutiniam mokykliniam amžiui. Kai kurie mokslininkai šį amžiaus tarpsnį vadina paprastai – vaikyste (Savickytė, 1994, p. 3).

Psichologai teigia, kad 7–10 metų mokinių mokymosi tempas, fizinė, socialinė, emocinė bei kognityvinė raida yra individuali, reikalaujanti mokymosi individualumo (Žukauskienė, (1996); Butkienė ir Kepalaitė, (1996)). Todėl būtų tikslinga aptarti 7–10 metų mokinių skirtumus.

Septynmečiai patiria krizę dėl perėjimo iš ikimokyklinio ugdymo įstaigos į mokyklas, o tai leidžia susiformuoti naujam gyvenimo būdui, kurio didžiąją dalį sudaro mokymasis. Septynerių metų mokinys itin smalsus, jam viskas įdomu. Septynmečiai nori dalintis patirtimi, yra drąsūs, noriai kelia ranką pamokų metu. Jiems smagu dalintis įgytomis žiniomis su artimaisiais, rodyti savo darbus, piešinius. Jie tiesiog pilni gyvybės (Lansbergienė, 2019). Septynmečių fizinė raida pasižymi judrumu ir aktyviomis veiklomis. Kuo septynmetis aktyvesnis, tuo greičiau vystosi jo stambiosios motorikos gebėjimai. Emocinė raida kur kas labiau išlavėjusi nei penkiamečio. Jie nesunkiai geba pereiti nuo vienos veiklos prie kitos. Tokio amžiaus mokiniui labai svarbi rutina, aiški dienos tvarka, taisyklės. Būdienės, Gintilienės, Girdzijauskienės ir kt. (2021) atlikto tyrimo duomenimis, tėvų ir vaikų gebėjimai išlaikyti dienos tvarką, rutiną karantino laikotarpiu sumažėjo. Septynmečiai pasižymi jautria saviverte. Mokiniui nepavykus laimėti žaidimo ar atlikti užduoties laiku, gali kilti audringos emocijos, nepasitenkinimas, savęs nuvertinimas. Šiuo amžiaus tarpsniu

mokinys mėgsta žaisti ir su draugais, ir vienas. Šiuo laikotarpiu jie atranda, kas jiems įdomu, ieško santykio su savimi. Atlikti tyrimai parodė, kad pandemijos laikotarpiu socializacija menko ir mokiniai neturėjo galimybės patenkinti šių poreikių (Būdienės, Gintilienės, Girdzijauskienės ir kt. 2021). Septynmečiai labai smalsūs, todėl dažnu atveju matematikos, lietuvių kalbos pasiekimai šokteli į viršų. Tačiau pandemijos laikotarpiu atlikto tyrimo metu paaiškėjo, kad nuotoliniu metu sunkiausia mokytis buvo lietuvių kalbos (Būdienės, Gintilienės, Girdzijauskienės ir kt. 2021, p. 41).

Aštuntaisiais metais mokinys darosi vis savarankiškesnis, mąstymas tampa labiau abstraktus. Šio amžiaus mokiniams dažniausiai mokyklą patinka lankyti todėl, nes jie turi noro išmokyti kažko naujo, įdomaus. Aštuonmečių stambioji motorika yra gerokai labiau pažengusi nei ikimokyklinukų. Jie tvirtesni, greitesni nei buvo ankščiau. Šiuo amžiaus tarpsniu pamažu užsimezga rimtos draugystės, mokiniai mokosi pagarbaus bendravimo, spręsti iškilusias problemas, nesutarimus (Lansbergienė, 2019). Jiems kaip ir septynerių metų mokiniams svarbūs draugai, santykis su kitu, atsiranda didesnis poreikis ir gebėjimas atlikti įvairius projektus kartu su bendraklasiais. Pasak Būdienės, Gintilienės, Girdzijauskienės ir kt. (2021), numatomi projektai buvo tęsiami ir pandemijos laikotarpiu, per kurį pasikeitė tik pristatymo ir darbų atlikimo formatas, nes viskas privalėjo persikelti į virtualią aplinką.

Devynių metų mokinio gyvenime įvyksta du esminiai pokyčiai – nuo konkretaus mąstymo pereinama prie abstraktaus, mokinys pasijunta stovįs ant paauglystės slenksčio. Jis tampa lengviau sukalbamas, supratingesnis (Lansbergienė, 2019). Fizinė raida esminių pokyčių nepatiria, tačiau pamažu ima dominti lytiniai berniukų ir mergaičių skirtumai, prasideda ankstyvoji paauglystė. Šiuo laikotarpiu mokiniai nori turėti daug draugų, tačiau taip pat labai svarbi išlieka tėvų pozicija, jų nuomonė, pavyzdys. Jie dar mokosi bendravimo su bendraamžiais, sprendžia iškilusias problemas, pykstasi, taikosi, mokosi būti savarankiški. Šiuo amžiaus tarpsniu dažniausiai gali pasireikšti nenoras mokytis, atsiradęs dėl socialinės aplinkos poveikio, emocinės jo paties būsenos.

Dešimties metų mokinys jau laiko save paaugliu, tačiau pasitaiko išimčių, nes kiekvieno mokinio raida individuali ir ypatinga. Šiuo raidos tarpsniu atsiranda esminiai mergaičių ir berniukų brandos požymiai, dėl to būtina užtikrinti kokybišką poilsį bręstančiam organizmui. Jų fizinė raida pakankamai išlavėjusi – vaikas gali lankyti sporto būrelius, užsiimti aktyvesnėmis pramogomis.

Šiame etape mokiniai pakankamai savarankiški, mokosi savarankiškai mokytis, spręsti iškilusias problemas, nori būti nepriklausomi.

Aptarus esminius 7–10 metų vaikų skirtumus pastebima, kad pradinis mokyklinis amžius yra reikšmingas ugdymo ir gyvenimo pagrindo prasme. Palyginti neilgas laiko tarpas, kuris apima septintuosius–dešimtuosius mokinio gyvenimo metus. Šiuo laikotarpiu mokinio gyvenime vyksta dideli psichofizinės raidos ir socialiniai pokyčiai – pradedama lankyti mokyklą, kinta socialinis vaiko statusas, esmingai keičiasi mąstymas, formuojasi įvairūs gebėjimai. Tai laikotarpis, kai vaiko organizmą veikia brandos pokyčiai, bet ypač nauja veikla – mokymasis.

2. NUOTOLINIO UGDYMO(SI) YPATUMAI

Nuotolinis ugdymas pastaruoju metu moksliniuose tyrimuose yra pradėtas išsamiau tyrinėti dėl pasaulyje prasidėjusios COVID-19 pandemijos. Ugdymo persikėlimas į nuotolį kėlė daug sunkumų tiek pedagogams, tiek mokiniams (Korlat ir kt., 2021). Nuotolinis ugdymas daugumai Lietuvos pedagogų buvo pirmoji patirtis, todėl trūko žinių, patirties ir įgūdžių, leidžiančių sklandžiai organizuoti nuotolinį ugdymą (Droessiger, Navickienė, Ramanauskaitė, Trinkūnas, Valantinaitė, Burbaitė, Butkienė, Gudonienė, Jusas, ir Urbonaitė, 2020). Pirmasis karantinas Lietuvoje leido geriau suprasti ugdymo organizavimo valdymą, tačiau mažai buvo skiriama dėmesio mokinių mokymosi motyvacijos stiprinimui (Pelikan ir kt., 2021).

Šiame skyriuje bus analizuojama nuotolinio ugdymo samprata. Apžvelgiami nuotolinio ugdymo ypatumai ir kylantys išbandymai.

2.1. Nuotolinio ugdymo samprata

Nuotolis ugdymas buvo žinomas ir seniau kaip ugdymas per atstumą, kai ugdytojas ir ugdytinis yra nutolę vienas nuo kito. Tik prasidėjus COVID-19 pandemijai į jį buvo pradėta gilintis labiau ir jis tapo daug kur naudojamas. Mokymosi turinys buvo sparčiai perkeliamas ir modifikuojamas į skaitmeninį turinį, o pagrindinis būdas susisiekti ir palaikyti nenutrūkstamą mokymąsi buvo nuotolinis ugdymas (Lamanauskas, Markauskaitė-Petkevičienė, 2021; Elijo, Gobelytė-Meškauskienė, 2021).

Nuotolinis ugdymas suprantamas kaip ugdymo proceso būdas, kai mokinio ir pedagogo sąveika vyksta per atstumą, pasitelkiant informacines ir komunikacines technologijas (Costa, Souza, Valentim & Castro, 2020; Moore, Dickson-Deane & Galyen, 2011; Simonson, Smaldino & Zvacek, Susan, 2015; Targamadžė, 2020). Pasauliui nuolat keičiantis ir tobulėjant vienareikšmiškai keitėsi ir atsinaujindavo technologijos. Istoriskai naudojamos tik naujausios to meto komunikacinės technologijos: XIX a. paštas, radijas, XX a. pradžioje – televizija, XX a. pabaigoje–XXI a. pradžioje – internetas (Melinkovas, 2017). Šiandien nuotolinis ugdymas taip pat neatsiejamas nuo naujausių informacinių ir komunikacinių technologijų bei jų teikiamų galimybių. Pasak Melinkovos (2017), nuotolinis ugdymas skirstomas į sampratos aspektus pagal nuotolinio ugdymo funkcijas:

1. Nuotolinis ugdymas, kaip mokymo metodas, skirtas rengti ir perteikti paskaitas bei pamokos turinį.

2. Nuotolinis ugdymas, kaip mokymo forma, skirta mokytojo ir mokinio bendradarbiavimui.

3. Nuotolinis ugdymas, kaip mokymosi strategija, skirta praplėsti mokinio galimybėms, suteikiant didesnę ugdymo proceso laisvę.

4. Nuotolinis ugdymas, kaip mokymosi visą gyvenimą priemonė, kai mokinys gali ir turi galimybę savarankiškai planuoti mokymosi procesą.

Šie aspektai atskleidžia nuotolinio ugdymo galimybes, pažymi kaitą ir pokyčius švietimo visuomenėje.

Moksliniuose šaltiniuose galima rasti daugiau sąvokų apibrėžimų, kurie siejasi su nuotolinio ugdymo sąvoka – *online* mokymas(is), e. mokymas(is), virtualusis mokymas(is). Šios sąvokos taip pat daug kur vartojamos ir yra siejamos su nuotoliniu ugdymu, nors jų reikšmės ir skiriasi. Todėl tikslinga būtų šias sąvokas paanalizuoti ir aptarti jų santykį su nuotoliniu ugdymu.

Internetinis arba „online“ mokymas(is) – mokymasis, kuris turi kelias sampratas. Moore ir kt. (2011) išskiria dvi: 1) Nuotolinis mokymasis – kai internetas yra laikomas pagrindine komunikacijos priemone tarp mokinio ir pedagogo; 2) Nuotolinis ugdymas, kai naudojamas internetas, ir ugdymas gali vykti tiek nuotoliniu, tiek kontaktiniu būdu. Taigi, internetiniam mokymuisi dėmesys skiriamas komunikacinei technologijai, kaip priemonei, skirtai pasiekti ugdymo tikslą. Dėl to internetinis ugdymas nėra tas pats, kas nuotolinis ugdymas.

Elektroninis arba e. mokymas(is) – ugdymo procesas, kuriame naudojamos informacinės ir komunikacinės technologijos (Moore ir kt., 2011). Tai mokymasis, kuris, pasak Targamadžės (2020, p. 42), papildo tradicinį mokymąsi informacinėmis technologijomis. Tai lyg tarpinis variantas, kuriuo pereinama nuo tradicinio prie virtualiojo mokymosi. Šis mokymosi būdas įgyvendinamas tiek kontaktiniu, tiek nuotoliniu būdu.

Virtualus mokymas(is) – mokymosi procesas, vykstantis virtualioje erdvėje, naudojant virtualias komunikacines priemones bei virtualiam mokymuisi skirtą turinį (Targamadžė, 2020, p. 42). Virtuali aplinka sukurta naudojant informacines technologijas ir yra glaudžiai siejama su internetu. Joje, naudojantis informacinėmis, komunikacinėmis priemonėmis, virtualią realybę galima pritaikyti mokinių ugdymui. Kaip teigia Targamadžė (2020, p. 45), e. mokymasis gali virti virtualia aplinka, kai ji papildoma virtualiomis mokymosi aplinkomis, pamokomis, paskaitomis ar konferencijomis. Visa tai reiškia, kad mokymas ir mokymasis persikelia į virtualiąją erdvę.

Virtualus mokymasis, pasitelkus informacines ir komunikacines technologijas, gali būti įgyvendinamas tiek kontaktiniu, tiek nuotoliniu būdu.

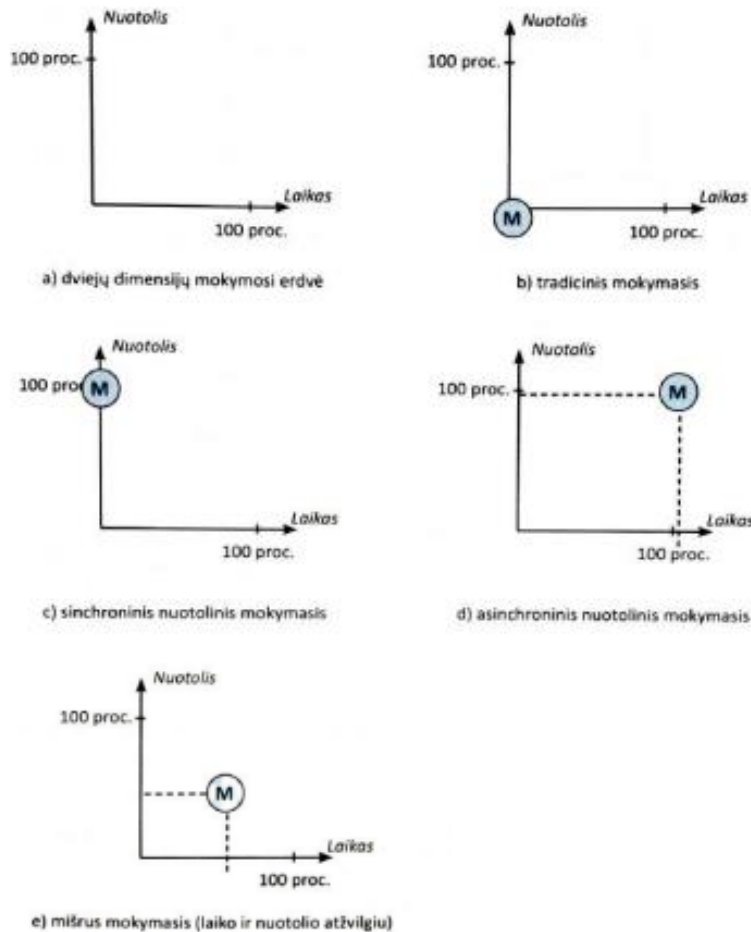
Apžvelgus internetinio, elektroninio ir virtualaus mokymo(si) sąvokas, galima teigti, kad jos orientuojasi į technologijų naudojimą ugdymo procese, o nuotolinis ugdymas orientuojasi į pedagogo ir besimokančiojo tarpusavio sąveiką, vykstančią per atstumą. Tiek internetinis, tiek elektroninis, tiek virtualusis mokymasis gali būti įgyvendinami nuotoliniu ir kontaktiniu būdu.

Nuotolinis ugdymas yra lankstus mokymosi būdas, kuris turi galimybę būti organizuojamas tuo pačiu ar skirtingu laiku. Simonson ir kt. (2015) teigia, kad nuotolinis ugdymas skirstomas į skirtingas laiko ir vietos dimensijas, kuriomis pasižymi nuotolinis ugdymas. Nuotolinis ugdymas gali vykti keturiais būdais, kai jo metu vyksta sąveika tarp pedagogo ir besimokančiojo:

1. Toje pačioje vietoje tuo pačiu metu;
2. Toje pačioje vietoje skirtingu metu;
3. Skirtingose vietose tuo pačiu metu;
4. Skirtingose vietose skirtingu metu (Simonson et al., 2015, p. 9).

Tuo pačiu metu ir toje pačioje vietoje vyksta tradicinis ugdymas. Tai yra įprastas reiškinys mokymosi sistemoje. Tradiciniu mokymu(si) arba ugdymu(si) laikomas ugdymo organizavimo procesas, kai mokinys ir pedagogas sąveikauja toje pačioje fizinėje vietoje ir tuo pačiu metu (Simonson ir kt., 2015, p. 9). Kitaip tariant, mokymosi procesas vyksta ugdymo įstaigoje, kai tuo pačiu metu pedagogas ir mokinys yra vienoje sutartoje vietoje – klasėje. Targamadžė (2020, p. 42) akcentuoja, kad tradicinis ugdymas vyksta pasitelkiant fizines priemones ir tiesioginę komunikaciją vienas su kitu. Mokymasis toje pačioje vietoje skirtingu laiku reiškia, kad mokymasis vyksta įprastoje vietoje, tačiau joje yra galima prieiga prie mokymosi medžiagos, kurią besimokantysis gali gauti jam patogiu metu. Vykstantis mokymasis skirtingose vietose ir tuo pačiu metu yra laikomas nuotoliniu mokymusi, kuris dar yra vadinamas sinchroniniu mokymusi. Jeigu mokymasis vyksta skirtingose vietose ir skirtingu metu, tai laikoma nuotoliniu asinchroniniu mokymusi.

Ugdymo procesui nuotoliniu būdu priskiriami jau paminėti sinchroniniai, asinchroniniai mokymosi būdai, dviejų dimensijų ir mišrus mokymosi būdas. Visos šios nuotolinio dimensijų erdvės pateiktos 2 paveiksle (žr. 3 pav.).

3 pav. Mokymosi būdai laiko ir nuotolių dimensijų erdvėje (Targamadzė, 2020, p. 39).

Sinchroninis mokymosi būdas vyksta tuomet, kai ugdymo procesas organizuojamas realiu laiku per atstumą – skirtingose vietose. Šiuo mokymosi būdu, kaip teigia Targamadzė (2020, p. 79), stengiamasi imituoti tradicinį mokymąsi. Šiuo mokymosi būdu besimokantysis mokosi savarankiškai, bet su mokytoju bendrauja numatyto tvarkaraščio laiku per pasirinktą virtualią mokymo platformą arba pasitelkiant kitas virtualias priemones, leidžiančias tiesioginį sinchroninį bendravimą. Sinchroninis mokymosi būdas gali būti skirtingas – galima mokyti kartu su mokiniais arba sinchroninio ugdymo metu leisti mokiniams mokytis savarankiškai, padedant mokiniai. Mokymasis kartu laikomas mokinio ir mokytojo bendru darbu. Mokymosi procesas panašus į tradicinį mokymąsi, kai realiu laiku stengiamasi įgyvendinti numatytus mokymo(si) tikslus, ugdymo tiksluose numatytus įgūdžius. Mokymosi savarankiškai procese mokytojas kaip

ir tradiciniame mokyme yra daugiau konsultantas, mokymosi koordinatorius. Besimokantieji savarankiškai yra aprūpinami reikiama mokymo(si) medžiaga, priemonėmis pasirinktoje virtualioje mokymo(si) aplinkoje. Tačiau kartu su savarankišku darbu būtina ir mokytojo pagalba.

Asinchroninis mokymosi būdas priskiriamas savarankiškam darbui, kai mokinys mokosi savarankiškai, o su mokytoju bendrauja abiem pusėms priimtiniu laiku (Targamadžė, 2020, p 89). Asinchroninis mokymo(si) būdas besimokančiajam ir mokytojui leidžia pasirinkti tinkamą abiem bendravimo laiką. Toks būdas, kaip teigia Targamadžė (2020), labiau skirtas vyresnių klasių, studentų mokymui, kurie jau dirba, derina mokslą su darbu ir savo mokymą(si) gali planuoti taip, kaip mokytojui ir jam pačiam patogu. Mokytojas čia tampa mokymosi procesą prižiūrinčiu, planuojančiu vadovu bei konsultantu.

Mišriu mokymusi laikomas ugdymo organizavimo procesas, kuris derinamas su tradiciniu ir nuotoliniu *online* mokymusi (Fazal ir kt., 2020; Mandina, 2019). Targamadžė (2020, p. 28) teigia, kad mišrus mokymas(is) suprantamas tiek atstumo (kai dalis ugdymo proceso vyksta klasėje, o kita dalis – nuotoliu), tiek laiko (kai dalis ugdymo proceso vyksta sinchroniniu, o kita dalis – asinchroniniu būdu) atžvilgiu.

Taigi, nuotolinis ugdymas kaip ir įprastas kontaktinis ugdymas gali būti apibrėžiamas kaip mokymosi būdų visuma, padedanti įsisavinanti informaciją. Nuotolinis ugdymas, skirtingai nei kontaktinis – visiems įprastas ugdymo būdas, yra sparčiai kintantis procesas, kurį sudaro įvairūs komponentai, susiję su naujausiomis informacinėmis, komunikacinėmis ir skaitmeninėmis technologijomis. Be to, nuotolinis ugdymas reikalauja iš pedagogo išankstinio kruopštaus pasiruošimo, žinių ir informacinių technologijų įgūdžių. Nuotolinis ugdymas leidžia kurti skaitmeninį ugdymo turinį, suteikia galimybes ir laisvę savarankiškai kurti ir plėtoti mokymosi procesą pedagogo ir besimokančiojo atžvilgiu.

2.2. Nuotolinio ugdymo ypatumai ir organizavimo iššūkiai mokymosi motyvacijos kontekste

Remiantis pažangos strategija „Lietuva 2030“ (2019), Lietuva laikoma pažangia, modernia ir ateities iššūkius gebanti įveikti šalis. Strategijoje teigiama, kad žmonės lengvai perpranta ir naudoja naujausias technologijas. Tačiau nuotolinis ugdymas atskleidė iškilusius sunkumus ir švietimo sistemos nepasirengimą, įgyvendinant nuotolinį ugdymą. Nuotolinis ugdymas į švietimo įstaigas ir mokinių kasdienybę atnešė daug permainų, o kartu ir nenumatytų išbandymų, kurie paveikė ir mokinius. Susidūrimas su informacinių ir komunikacinių technologijų valdymo

kompetencijų stygiumi, negebėjimu tinkamai ir įtraukiai organizuoti ugdymo, priemonių nebuvimu tiek pedagogams, tiek mokiniams apsunkino mokymo(si) procesą ir galimai turėjo įtakos mokinių mokymosi motyvacijai, nes mokytojo dėmesys buvo nukreiptas labiau į pamokos pasiruošimą, o ne sudominimą (Bakonis ir Dukanaitė., 2020).

Lietuvos respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos rekomendacijose dėl ugdymo proceso organizavimo nuotoliniu būdu (2020) nurodoma, kad prieš organizuojant nuotolinį ugdymą švietimo įstaigoje privalomas:

- mokytojų pasiruošimas darbui su skaitmeninėmis priemonėmis;
- tinkamų darbui priemonių paruošimas;
- skaitmeninės platformos ar aplinkos pasirinkimas, kuris bus naudojamas, kuriant ugdymo turinį;
- apgalvoti, kokiomis technologijomis bus bendraujama ugdymo proceso metu, kaip bus pateikiamos užduotys;
- paskirti atsakingą asmenį, užtikrinantį sklandų mokinių ir mokytojo darbą;
- priimti sprendimą dėl tvarkaraščio, sinchroninio ir asinchroninio santykio bei laiko;
- pasirūpinti mokinių mokymosi sąlygų užtikrinimu, mokymuisi reikalingomis priemonėmis, internetiniu ryšiu;
- apgalvoti, užtikrinti bendradarbiavimą ir grįžtamąjį ryšį su mokiniais ir jų tėvais.

Prieš pandemiją skaitmeninės, informacinės, komunikacinės priemonės buvo skirtos mokymosi proceso pajvairinimui, bet ne jo keitimui (Jutaitė ir kt., 2021). Staiga prasidėjus COVID-19 pandemijai, mokyklų pedagogams ir visiems švietimo dalyviams teko sunerimti, nes pasiruošti nuotoliniam darbui laiko buvo nedaug. Švietimo įstaigos pedagogams ir mokiniams itin stengėsi suteikti visas prieigas prie technologijų, teikti pagalbą, sukurti sistemą, kuri būtų tinkama mokymuisi nuotoliniu būdu, suteikti reikiamos įrangos, tačiau apie pagalbą mokiniui iš namų, mokymosi motyvaciją, tinkamų sąlygų užtikrinimą kalbama nebuvo daug (Zhou ir kt., 2020; Jutaitė ir kt., 2021; Žekaitė, ir kt., 2021; Pelikan, 2021).

Prasidėjus COVID-19 pandemijai mokytojai privalėjo pertvarkyti mokymo programas, užduotis, kad jos būtų tinkamos nuotolinių pamokų organizavimui, o mokymosi procesas vyktų nenutrūkstamai (Jutaitė ir kt., 2021; Pokhrel, Chhetri, 2021). Pandemijos laikotarpiu, kaip jau minėta prieš tai, pedagogams informacinės, komunikacinės technologijos nebuvo naujiena.

Tačiau, kad ugdymas vyktų nenutrūkstamai ir sklandžiai, pereinant į nuotolinį mokymą, vien turimų įgūdžių ir įprastų technologijų nepakako. Pedagogams teko ieškoti kitų būdų, priemonių ir metodų, kurie padėtų užtikrinti sklandų nuotolinį ugdymą, o tai skatino ieškoti internetinių švietimo platformų, domėtis naujais ugdymo metodais, kurie būtų skirti ir pritaikomi nuotolinio mokymo(si) proceso organizavimui (Zhou ir kt., 2020). Tačiau tik nedaugelis mokyklų stengėsi ieškoti tinkamų priemonių ir metodų nuotolinio ugdymo organizavimui. Tyrimas parodė, kad pedagogai, stengdamiesi prisitaikyti prie pasikeitusios ugdymo organizavimo formos, nesiekė pergaltuoti ugdymo metodų, bet bandė į nuotolines pamokas perkelti tai ką taikydavo klasėje – kontaktinio ugdymo metu. Stengėsi išlaikyti tas pačias taisykles, susitarimus, mokymosi principus arba mokymąsi nuotoliniu būdu tapatino su savarankišku mokymusi. Tai gali reikšti, kad mokiniai, mokydami savarankiškai ir veikiami išorinės motyvacijos, buvo palikti ir jų mokymosi motyvacija menko viso nuotolinio ugdymo organizavimo metu (Daukšienė, Trepulė ir Naujokaitienė., 2021).

Technologijos ir skaitmeninės priemonės nebuvo naujiena, tačiau kliūčių vis tiek atsirado. Pasiruošimui laiko reikėjo daugiau ir pedagogai dėl to nerimavo. Jie buvo susirūpinę ir didelę dalį laiko skyrė pasiruošimui, naujo įgūdžio (nuotolinio ugdymo organizavimo) įgijimui. Tyrimo duomenimis, nebuvo skiriama daug laiko tam, kaip sudominti mokinių (Daukšienė, Trepulė ir Naujokaitienė., 2021). Pasak Jutaitės ir kt. (2021); Žėkaitė, Adomaitytė Subačienė, Schoroškienė ir Speičytė-Ruschhoff (2021), laiko valdymas, organizuojant nuotolinį ugdymą, pasikeitė ir truko daug ilgiau nei įprastai. Pasiruošimas – tik vienas iš nuotolinio ugdymo etapų. Po pasiruošimo mokiniams reikia viską išdėstyti ir išmokyti. Siekiant efektyvaus mokinių dalyvavimo nuotolinėse pamokose, buvo būtina techninė įranga. Atlikti tyrimai parodė, kad suderinta įranga ir vienos mokymo(si) platformos pasirinkimas yra būtinybė. Tačiau daugelis mokyklų neturėjo tokios įrangos ir aiškių kriterijų nuotoliniam ugdymui. Dėl šios priežasties mokytojai naudojo tai, kas buvo žinoma ir paprasta, o ne tai, kas efektyvu (Daukšienė, Trepulė ir Naujokaitienė., 2021). Tai leidžia manyti, kad ugdymo kokybė suprastėjo, mokinių mokymosi poreikiai buvo tik iš dalies patenkinami, o tai galėjo lemti mokinių išitraukimo ir mokymosi motyvacijos pamokose sumažėjimą.

Mokinių susikaupimo lygis nuotoliniame ugdyme pakito. Kaip teigia Pelikan, Elisabeth ir kt. (2021), mokiniams iš fizinės buvimo vietos mokytis tapo sunkiau – namų aplinka suteikė daugiau laisvės ir atsakomybės už savo paties mokymąsi. Nevaržomas taisyklių, aplinkos ir

tikslaus laiko mokymasis nuotoliniu būdu tapo mažiau struktūruotas, o tai galėjo turėti įtakos mokinių mokymosi motyvacijos mažėjimui, nes pradinės klases lankantys mokiniai savarankiškai mokytis dar nėra pajėgūs. Mokymui tapus mažiau struktūruotam, mokymosi struktūra iš besimokančiojo reikalavo didesnės vidinės mokymosi motyvacijos, o tie, kas jos neturėjo ir buvo priklausomi nuo išorinės motyvacijos, galimai susidūrė su motyvacijos stygiumi (Klingsieck, Fries, Horz, Hofer, 2012).

Nepaisant didesnės laisvės, mokiniai, mokydamiesi nuotoliniu būdu, pajautė tinkamos įrangos nuotoliniam ugdymui stygių. Dėl netinkamos įrangos ir priemonių papildomai iškildavo nenumatytų techninių kliūčių, operacinių sistemų nesuderinamumo (Beunoyer, Dupere ir Guitton., 2020). Pasak (Neimė ir kt., 2021), siekiant palaikyti mokinių mokymosi motyvaciją ir įsitraukimą pamokoje, privalu užtikrinti sėkmingą mokymąsi tinkama kompiuterine įranga. O mokslininkų (Tull, Dabner, Ayebi-Arthur., 2020; Dhawan, 2020) teigimu, norint palaikyti mokinių mokymosi motyvaciją, svarbu mokiniui suteikti mokymosi veiklą, skaitmeninių mokymosi priemonių ir išteklių naudojimo galimybių. Taip mokiniai bus labiau įsitraukę pamokoje ir gebės ilgiau išlaikyti dėmesį.

Pelikan (2021) nuomone, motyvacija gali būti palaikoma ir skatinama tik tada, kai patenkinami pagrindiniai psichologiniai poreikiai. Vieni svarbiausių – socialinis ryšys tarp mokinio ir pedagogo, ryšys su bendraamžiais. Šie poreikiai padeda užtikrinti mokymosi motyvacijos funkcionavimą nuotolinio mokymosi metu, o tai glaudžiai siejasi su vidine, jau turima mokinio motyvacija. Kaip teigia Kašalynienė, Žėkaitė, Jusienė ir Stonkuvienė (2021), socialinio ryšio su bendraamžiais ir gyvo kontakto su pedagogu mokiniai turėjo nedaug ir jo galimai trūko dėl atsiradusio netinkamo elgesio, sumažėjusio įsitraukimo ir dėmesio sutelkimo pamokų metu. Kai kurie moksliniai tyrimai atskleidžia, kad nuotolinis ugdymas mokymosi motyvacijai turėjo dvejopą įtaką. Vieni moksliniai tyrimai atskleidė, jog nuotolinis ugdymas didino mokymosi motyvaciją (Guay, Stupnisky, Boivin, Japel, Dionne., 2019), o kiti – kad nepavyko nustatyti sąsajų tarp mokymosi motyvacijos ir nuotolinio ugdymo (Hsu, Wang, Levesque-Bristol., 2019).

Taigi, apibendrinama galiu teigti, kad ugdymui vykstant tradiciniu būdu mokinys turi prisitaikyti prie mokyklos tvarkos, ugdymo sistemos ar bendrąklasių. O mokantis nuotoliniu būdu mokinys mokosi sau palankioje aplinkoje, sau priimtiniu mokymosi tempu ir nėra įpareigotas laikytis visų numatytų mokyklos reikalavimų, nes mokymas(is) vyksta nebe ugdymo įstaigoje, o namuose. Dėl to, pedagogams organizuojant nuotolinį ugdymą, būtinas kruopštus pasiruošimas.

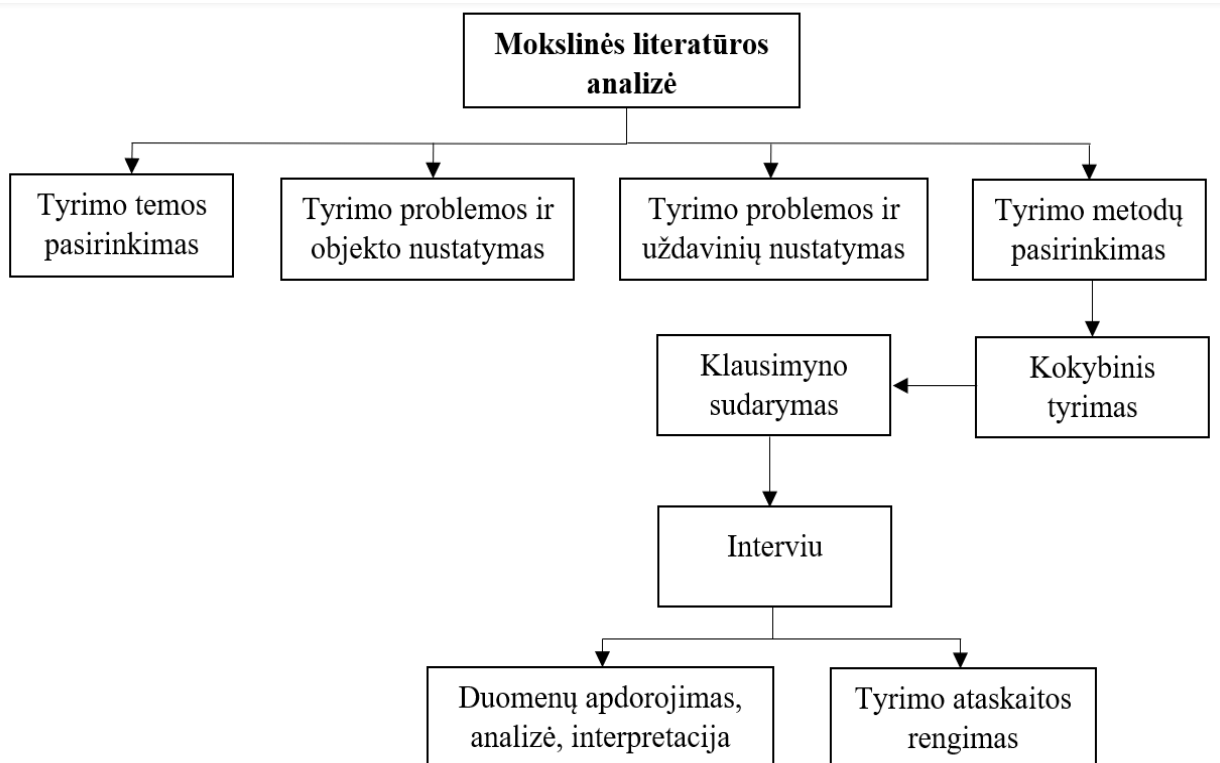
Pradedant nuo skaitmeninių priemonių, mokymosi platformos pasirinkimo, vertinimo ir baigiant apsvairstymu, kaip bus žadinamas mokinių smalsumas, kaip bus palaikoma, pastiprinama mokinių mokymosi motyvacija.

3. PRADINIŲ KLASIŲ PEDAGOGŲ PATIRTIS SKATINANT MOKINIŲ MOKYMO SI MOTYVACIJĄ NUOTOLINIO UGDYMO METU EMPIRINIS TYRIMAS

3.1. Tyrimo metodologija

Mokymosi motyvacijos skatinimui nuotolinio ugdymo pamokose ištirti buvo pasirinktas **kokybinis tyrimas**. Kokybinio tyrimo metodas leis išsamiai atskleisti pedagogų patirtis, skatinant mokinių mokymosi motyvaciją nuotoliniu būdu, ir atskleis daugiau detalių apie nuotolinio ugdymo organizavimo procesą, kuris turi įtakos mokymosi motyvacijai.

Empirinis tyrimas buvo atliekamas keliais etapais – atliekama mokslinės literatūros, pradinį ugdymą reglamentuojančių švietimo dokumentų, mokymosi motyvacijos sampratos, nuotolinio ugdymo sampratos ir ypatybių analizė, atliekamas tyrimo proceso organizavimas, empirinių duomenų rinkimas, duomenų apdorojimas ir tyrimo ataskaitos rengimas (3 pav.).

4 pav. Empirinio tyrimo planas.

Kokybinis tyrimas – **pusiau struktūruotas interviu**, pasirinktas norint atskleisti pedagogų patirtis, išgyvenimus ir skatinant mokinių mokymosi motyvaciją nuotoliniu būdu. Šis empirinio tyrimo pasirinkimas padėjo įsigilinti į tyrimo dalyvių patirtis ir leido nustatyti priežastis, lemiančias mokymosi motyvacijos mažėjimą ar didėjimą (Gaižauskaitė ir Valavičienė, 2016). Pagrindinė kokybinio tyrimo paskirtis – aprašyti objektą, dėl kurio siekiama gauti duomenų apie jau žinomą reiškinį, bet dar netyrinėtą sritį (Žydžiūnaitė, Sabaliauskas, 2017). Pusiau struktūruotas interviu taikomas kokybiniuose tyrimuose, kai tyrėjas iš anksto numato temas ir klausimus, kurių norėtų paklausti interviu metu (Bitinas, Rupšienė ir Žydžiūnaitė, 2008, p. 297). Interviu suteikia didesnes galimybes geriau pažinti tiriamąjį asmenį, sužinoti jų nuomonę, patirtis, kurias jie išsako savo žodžiais (Kardelis, 2005).

Pusiau struktūruotas interviu vyko su pradinių klasių pedagogais, kurie organizavo ugdymą nuotoliniu būdu (žr. 1 lentelė). Empirinio tyrimo imtis – **tikslinė kritinė**, tyrimo dalyviai atitiko tyrėjui reikšmingo kriterijaus reikalavimus, tokius kaip:

- pradinio ugdymo pedagogo kvalifikacija;
- vienerių mokslo metų patirtį, organizuojant ugdymą nuotoliniu būdu, turintis pedagogas;
- darbo vieta Vilniaus miesto arba rajono ugdymo įstaigose;
- pedagogo darbo stažas nemažesnis nei 3 metų (nepradedantysis).

1 lentelė. Tyrimo dalyvių charakteristika, atrankos kriterijai.

Tyrimo dalyviai	Laikas, praleistas mokant nuotoliniu būdu	Pedagogo darbo stažas	Ugdymo įstaigos vieta	Turima kvalifikacija / baigtos studijos
P1	11 mėnesių	6 metai	Vilniaus miestas	Aukštasis universitetinis / magistro laipsnis
P2	9 mėnesiai	5 metai	Vilniaus rajonas	Aukštasis neuniversitetinis / profesinis bakalauro laipsnis
P3	9 mėnesiai	5 metai	Vilniaus miestas	Aukštasis universitetinis / magistro laipsnis
P4	11 mėnesių	4 metai	Vilniaus miestas	Aukštasis universitetinis / bakalauro laipsnis
P5	11 mėnesių	8 metai	Vilniaus miestas	Aukštasis universitetinis / magistro laipsnis

P6	11 mėnesių	13 metų	Vilniaus miestas	Aukštasis universitetinis / magistro laipsnis
P7	11 mėnesių	33 metai	Vilniaus rajonas	Aukštasis universitetinis / magistro laipsnis

Tyrime dalyvavo 7 pedagogai iš Vilniaus miesto ir rajono mokyklų. Po apklausto aštunto tyrimo dalyvio buvo pastebėta, kad tyrimo dalyvių atsakymai ir informacija kartojasi, tyrimo duomenys nebesipildo, o tai leido suprasti, kad tiriamųjų vienetų imties pakanka (Bitinas, 2013).

Tyrimo instrumentas. Pusiau struktūruotas interviu buvo sudarytas iš 5 pagrindinių ir 23 papildomų, patikslinamųjų klausimų (Priedas Nr. 1). Interviu metu tyrėjas atitinkamai nuo pokalbio konteksto ir tyrimo dalyvio atsakymo pobūdžio užduodavo papildomus tikslinamuosius klausimus. Iš anksto numatyti klausimai leidžia tarp tyrėjo ir tyrimo dalyvio susidaryti laisvesnei atmosferai, dėl kurios tyrimo dalyvis lengviau gali atsiverti tyrėjui (Tidikis, 2003, p. 467).

Tyrimo atlikimo procesas. Tyrimo duomenų rinkimas vyko 2022 metų lapkričio–gruodžio mėnesiais. Į švietimo įstaigas buvo išsiųsti laišakai su prašymu prisidėti prie tyrimo atlikimo ir jo įgyvendinimo moksliniais tikslais. Tyrimo dalyvius siūlė ir rekomendavo švietimo įstaigų vadovai. Gavus tyrimo dalyvių kontaktus buvo susisiekiama su kiekvienu tyrimo dalyviu individualiai. Elektroniniais laiškais ir skambučiais mobiliuoju telefonu buvo gauti raštiniai ir žodiniai tyrimo dalyvių sutikimai dalyvauti moksliniame tyrime. Su kiekvienu tyrimo dalyviu aptartas, suderintas tyrimo laikas, data ir atlikimo formatas – nuotoliniu būdu. Interviu vyko pasitelkiant „Zoom“, „Facebook“ socialines platformas. Tyrimo duomenys buvo fiksuojami įrašant tyrėjo ir tyrimo dalyvio pokalbį mobiliuoju telefonu ir „Online-voice-recorder“ programa. Prieš prasidedant tyrimui buvo gautas tyrimo dalyvių žodinis leidimas įrašyti interviu pokalbį. Kiekvieno interviu pradžioje tyrimo dalyviui buvo pristatytas tyrimo tikslas, pažymėta, kad tyrėjas įsipareigoja užtikrinti tyrimo duomenų konfidencialumą. Gavus žodinius ir raštiškus tyrimo dalyvių sutikimus dalyvauti tyrime, visi tyrimo dalyvių interviu buvo įrašinėjami per „Online-voice-recorder“. Vidutinė interviu trukmė buvo 37,19 min. Po įvykusių interviu su tyrimo dalyviais buvo atliekama gautų duomenų transkripcija – „tikslus kalbos garsų rašymas pagal tarimą“ (Bitinas, Rupšienė, Žydžiūnaitė, 2008, p. 303) (žr. 2 lentelė).

2 lentelė. Interviu trukmė ir transkripcijų apimtis

Tyrimo dalyvių kodas	Laikas, praleistas mokant nuotoliniu būdu	Interviu trukmė (min.)	Transkribuoto teksto apimtis
P1	11 mėnesių	49:13	6
P2	9 mėnesiai	19:90	3
P3	9 mėnesiai	26:60	3
P4	11 mėnesių	43:12	5
P5	11 mėnesių	38:70	4
P6	11 mėnesių	50:50	7
P7	11 mėnesių	32:40	4
Viso:		260:35	32

Tyrimo etika. Tyrimo metu buvo laikomasi pagrindinių etinių principų – konfidencialumo, privatumo, savanoriškumo ir pagarbos. Konfidencialumo buvo laikomasi tyrėjui patvirtinus visą asmeninę informaciją laikyti paslapyje. Ši informacija buvo aptarta tyrimo pradžioje, dalyviui paaiškinant, kokios gali būti konfidencialumo ribos tyrimo kontekste (Kardelis, 2005. p. 42). Tyrėjas tyrimo dalyviui nurodė, kur ir koku tikslu bus naudojami gauti duomenys, kur bus saugoma surinkta tyrimo medžiaga.

Tyrėjas užtikrino tyrimo dalyvių privatumą, neskleisdamas informacijos be tiriamųjų sutikimo. Kiekvienas tyrimo dalyvis turėjo teisę savarankiškai nuspręsti, kur ir kokiomis aplinkybėmis gali išsakyti savo nuomonę (Kardelis, 2005. p. 40). Todėl prieš pradėdant interviu su pedagogais buvo užtikrinamas jų privatumas, konfidencialumas ir dalyvavimas laisva valia. Tyrimo dalyviai buvo supažindinti su tyrimo tikslu, dalyvavimo nauda, o tyrėjas įsipareigojo tyrimo gautus rezultatus naudoti tik moksliniais tikslais.

Taip pat tyrėjas privalėjo tyrimo dalyvį ir tyrimo metu gautus duomenis laikyti anonimiškais. Šio principo esmė – nepaisant tyrimo dalyvio atvirumo, nuoširdumo ir asmeniškumo, negali būti atskleista tiriamųjų tapatybė (Kardelis, 2005. p. 42), todėl tyrėjas prieš prasidedant interviu garantavo, kad vardai, įstaigų pavadinimai nebus atskleisti arba bus pakeisti moksliniame darbe. Tokiu būdu tyrimo dalyvių gauti duomenys buvo užkoduoti.

Tyrimo duomenų analizė. Tyrime gauti apibendrinti tyrimo rezultatai buvo analizuojami. Atsispindintys esminiai ir pasikartojantys su tyrimo metu pateiktais klausimais atsakymai, mintys, nuomonė ar pasisakymai bus grupuojami ir skirstomi į atskiras grupes. Kiekvienam

pasikartojančiam teiginiui buvo išskirtos tyrimo dalyvių atsakymų kategorijos, o joms buvo formuojamos subkategorijos (Bitinas, Rupšienė ir Dždžiūnaitė, 2008).

Tyrimo duomenų patikimumas ir validumas. Kokybiniais tyrimams taikomi aiškiai apibrėžti kriterijai. Kokybinio tyrimo rezultatai turi būti patikimi, norint įrodyti atlikto tyrimo kokybę (Gaižauskaitė ir Valavičienė, 2016. p. 30, 33). Pasak Rupšienės (2007, p. 38–42) ir Coleman (2021), patikimumas svarbus viso darbo metu, o ypač duomenų rinkimo etapui, nuo kurio priklausys atlikto tyrimo kokybė. Vidinis patikimumas pagrindžiamas tyrimo dalyviams pateikiant rezultatus ir gaunant jų pritarimą, kad duomenys teisingi (Rupšienė, 2007, p. 42–44). Išorinis patikimumas pagrindžiamas tyrimo (pradinių klasių pedagogų patirtis, skatinant mokinių mokymosi motyvaciją nuotoliniu būdu) gautais rezultatais. Gauti tyrimo rezultatai leidžia tyrimo skaitytojams susipažinti su problema ir gautus rezultatus pritaikyti savo interesams (Rupšienė, 2007, p. 44–45).

Metodologiniai reikalavimai ir jų laikymasis kiekviename etape leidžia užtikrinti validumą kokybiniame tyrime. Validumas glaudžiai siejasi su tyrimo patikimumu, kai kiti tyrėjai naudodami kitus rinkimo ir apdoravimo metodus gali gauti panašius rezultatus (Rupšienė, 2007; Coleman, 2021).

Remiantis Rupšienės (2007) kokybinio tyrimo duomenų metodologine teorija ir pusiau struktūruoto interviu patikimumu bei validumu, sudaryta lentelė (žr. 3 lentelė).

3 lentelė. Tyrimo patikimumas ir validumas.

Patikimumas	Tikslumas	Pateikti tyrimo dalyvių duomenys ir gauti rezultatai nėra iškraipyti.
	Stabilumas	Pakartotinai tyrimą atlikęs tyrėjas gautų panašius rezultatus.
Vidinis tinkamumas	Pagrįstumas	Tyrimo duomenys, įrašyti garso įrašu, kuri kruopščiai patikrino tyrėjas, nėra iškraipyti.
	Tinkamumas	Atlikto tyrimo duomenys pateikti be išankstinio tyrėjo nuostatų.
Išorinis tinkamumas	Pritaikomumas	Tyrimo rezultatai skirti šia tema besidomintiems žmonėms.
	Naudingumas	Tyrimo rezultatais gali naudotis ir remtis skaitytojai.

Tyrimo ribotumas. Tyrimas atliktas tik su pradinių klasių pedagogais, kurie bent vienerius mokslo metus organizavo mokymą nuotoliniu būdu. Kitu tyrimo ribotumu laikytina tai,

kad tyrime dalyvavo tik informantai, dirbantys Lietuvos sostinės pradinio ugdymo įstaigose. Šie ribotumai neleidžia daryti apibendrinto pobūdžio išvadų. Tyrimo ribotumu taip pat galima laikyti tyrėjos patirties stoką atliekant kokybinę duomenų analizę, skirtas tik pradinių klasių pedagogams, kurie bent vienerius mokslo metus organizavo mokymą nuotoliniu būdu.

3.2. Empirinio tyrimo duomenų analizė

Kokybinis tyrimas buvo atliekamas siekiant atskleisti pradinių klasių pedagogų patirtis, skatinant mokinių mokymosi motyvaciją nuotoliniu ugdymo metu. Buvo siekiama išsiaiškinti, kaip vyko perėjimas į nuotolinį ugdymą, kokios mokymo(si) platformos, priemonės, įrankiai buvo pasirinkti, kokia jų nauda mokiniui. Taip pat buvo siekiama išsiaiškinti, kaip pedagogai skatino mokymosi motyvaciją nuotoliniu būdu. Kokybinio tyrimo duomenų analizės metu išsiskyrė trys temos:

- 1. iššūkiai susiję su nuotoliniu ugdymu;**
- 2. mokymo(si) priemonių taikymas nuotolinio ugdymo metu;**
- 3. mokinių mokymosi motyvacija nuotolinio ugdymo metu.**

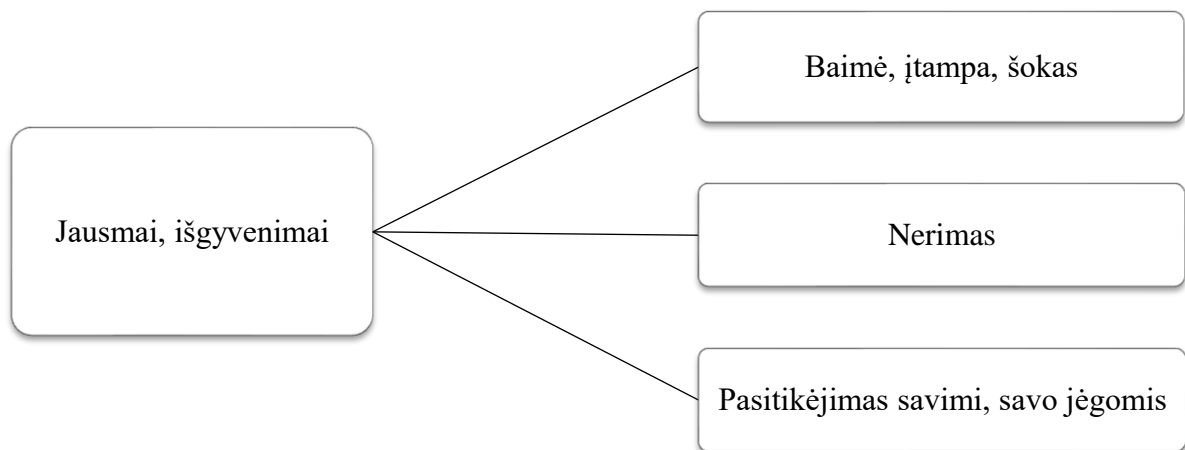
Tyrimų rezultatų analizė bus pateikta pagal išskirtąsias temas.

3.3. Iššūkiai, susiję su nuotoliniu ugdymu

Analizuojant tyrimo duomenis tema „Iššūkiai susiję su nuotoliniu ugdymu“, detalizuotos trys kategorijos:

1. Patirti jausmai ir išgyvenimai;
2. Patirti techniniai sunkumai organizuojant nuotolinį ugdymą;

Pedagoginiai ugdymo proceso organizavimo nuotoliniu būdu sunkumai. Analizuojant tyrimo duomenis pirmoji kategorija „Jausmai, išgyvenimai“ buvo detalizuota trimis subkategorijomis: (1) baimė, įtampa, šokas, (2) nerimas, (3) pasitikėjimas savimi, savo jėgomis (žr. 4. pav.).

5 pav. Kategorijos „Patirti jausmai, išgyvenimai“ subkategorijos.

Tyrimų rezultatai atskleidė, kad pedagogai, sužinoję, jog darbo pobūdis keičiasi iš esmės ir dabar teks pamokas vesti nuotoliniu būdu, nebuvo patenkinti. Tyrimo dalyvių teigimu, tai buvo netikėta žinia, sukėlus stiprias emocijas. Daliai tyrimo dalyvių tai kėlė baimę, kuri slėgė juos sužinojus tokią žinią:

<...> *Tai man toks buvo kaip pasakyti... Dvigubas krūvis ir sritis... **Buvo baisu...*** <...> (P1),

<...> *Taip, na, tikrai **buvo baisu**, bet visi taip jautėsi, nes visiems tai nauja, buvo ir tos įtampos nemažai* <...> (P2),

<...> *Nu ir **baimė** aišku, kad buvo ir neužtikrintumas, ar tu mokėsi ir sugebėsi ir vaikus kartu reikės išmokyti <...> **jutau chaosą** tokį, tiek savyje, tiek mokykloje <...> nebuvo kur dingti, **panika** jautėsi <...> (P7).*

Tyrimo dalyviai minėjo, kad patyrė šoką, jautėsi sutrikę, nes nežinojo kaip reikės dirbti <...> *buvo pakankamai greitas pyktis, šokas viduje ir, žinoma, tai davė ir mano tokia kaip pirma reakcija, kad **neįsivaizduoju, kaip viskas vyks** <...> <...> **tikrai buvo baisu, jaučiau įtampą, gal dar jaučiau buvau sutrikusi nes viskas nauja, na, žodžiu buvo daug visko** <...> (P3).*

Tyrimo dalyviai taip pat jaudinosi ir nerimavo, jautė neužtikrintumą savo darbe, nesijautė saugūs:

<...> *tikrai viskas buvo greita ir **jutau nerimą** viduj, kaip čia dabar bus <...> <...> gal dar **jaučiau pasimetimą**, nes viskas nauja, na, žodžiu buvo **daug neužtikrintumo** tuo metu tikrai* (P2),

<...> ***neužtikrintumas** manyje tuo metu tikrai buvo <...> (P3),*

<...> neramino atsakomybė, dėl to, kaip vaikas mokysis ten, už ekrano, kaip jis išmoks dalykus <...> (P4),

<...> Pradžioje buvo nerimas, neaiškumas nuo ko pradėti, ar sugebėsiu vesti pamokas, ar mano kompetencijos tą leidžia, buvo nežinia apėmusi, kaip viską reikės daryti <...> (P6).

<...> Nesijauti tada užtikrintas, nes, kai niekada nesi to daręs, žinoma, yra nerimo ir baimės jausmo ar tu sugebėsi, ar tau pavyks, nes viskas buvo nauja <...> (P7).

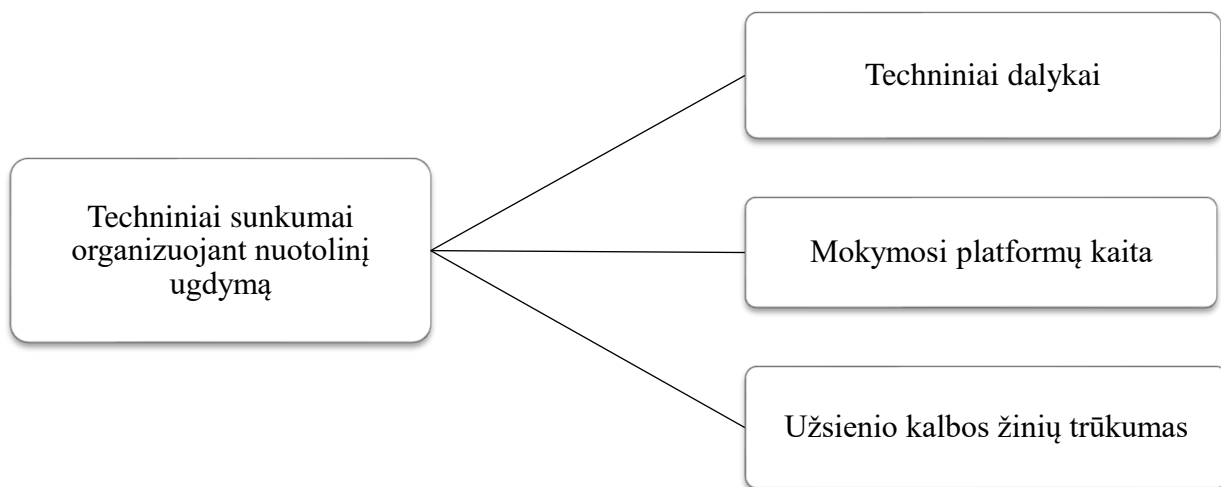
Nors tyrimo dalyviai daugiausia dalijosi neigiamais jausmais, kuriuos sukėlė žinia apie perėjimą prie nuotolinio ugdymo, buvo pedagogų, kurie jautėsi ramūs ir pasitikintys:

<...> nebuvo, kur dingti <...> <...> Žinojau, kad man pavyks, reikėjo tik praktikos ir viskas buvo, manau, gerai <...> (P4),

<...> iš pradžių jutau chaosą tokį mokykloje, bet man kažkaip nebuvo baisu, nes aš su technologijomis, atrodo, draugauju <...> nebuvo taip sunku ir tos panikos nebuvo <...> (P5) (Priedas Nr. 2).

Apibendrinant tyrimo dalyvių atsakymus, galima teigti, kad pedagogai, sužinoję, jog teks ugdymą organizuoti nuotoliniu būdu, nebuvo nusiteikę pozityviai. Daugelis pedagogų nerimavo, nebuvo pasitikintys ir užtikrinti savimi, savo atliekamam darbu. Ir tik nedaugelis pedagogų jautėsi labiau užtikrinti darbu, nes turėjo panašios patirties.

Tyrimo duomenų analizė atskleidė, su kokiais techniniais sunkumais pedagogai susidūrė nuotolinio ugdymo metu. Minėta kategorija, analizuojant tyrimo duomenis, patikslinta trimis subkategorijomis: techniniai dalykai; mokymosi platformų kaita; užsienio kalbos žinių trūkumas (žr. 5 pav.).

6 pav. Kategorijos „Techniniai sunkumai organizuojant nuotolinį ugdymą“
subkategorijos.

Tyrimo dalyvių pasisakymai atskleidė, kad pedagogai stengėsi savo darbą perkelti į nuotolinį ugdymą kaip išmanydami. Jo metu teko spręsti problemas, kurioms negali pasiruošti ir jų numatyti, kurios iš dalies priklausė ne nuo pedagogo. Tai techniniai dalykai, kurie priklausė nuo interneto, jo greičio ir spartos, kompiuterinės įrangos ir sąsajų tarp jų:

*<...> neramino <...> <...> kad internetas **gali dingti, trūkinėti** <...> kai **nematai ir nebegirdi**, toks didelis stresas susidaro, net nežinai, ką tokiose situacijose daryti <...> (P2)*

*<...> teko susidurti su įvairiais trikdžiais, visgi, ne trumpą laiką buvome nuotolyje. Vaikams dažniausiai **dingdavo garsas arba vaizdas**, man **vaizdas strigdavo**, ypač, jeigu norėdavau parodyti vaizdo įrašą kokį <...> (P3)*

*<...> būdavo ir **neprisijungi iškart**, dėl **internetu būdavo problemų, didelės apkrovos, strigdavo viskas**, bet, pasikeitus spartesnei internetui, ta problema nebeiškildavo <...> <...> ir kai tu **negirdi**, ir kai mokiniai tavęs negirdi visaip yra buvę <...> (P4);*

*<...> aišku, kad jų buvo ir ne kartą. Ir tu jų, būna, **negirdi**, tada, žiūri, kad jie po to tavęs **negirdi**, tai ir tvarkaisi su tuo <...> (P7).*

Tyrimo dalyviai išsakė nepasitenkinimą dėl mokymo platformų kaitos. Kai pedagogams atrodydavo, kad jau pripranta prie vienos mokymo(si) platformos ir nuotolinio ugdymo organizavimo ja, švietimo įstaiga pereinavo prie kitos mokymo(si) platformos taikymo ir vėl tekdavo mokytis iš naujo, kaip dirbti:

<...> Iš pradžių buvo „Zoom“, po to akimirksniai reikėjo pereiti prie „Teams“ ir vėl tada reikėjo grįžti prie „Zoom“ <...> <...> nežinau, kodėl taip buvo, bet tik pripranti prie vienos ir jau reikia pratintis prie kitos, nes ji geresnė <...>(P2);

<...> Iš pradžių buvome „Zoom“, bet po to perėjome į „Google classroom“ <...> <...> reikėjo laiko, bet persikėlus viską į „classroom“ buvo visai gerai ir mokiniams aišku ten buvo (P4).

<...> Iš pradžių naudojome „Zoom“, bet greit pasirinkta buvo „Teams“ <...> Nes „Teams“ turėjo daugiau galimybių ir funkcijų, reikalingų mokymuisi, o „Zoom“ skirta labiau pokalbiams ir susiskambinimui <...> <...> reikėjo vėl gilintis, kaip ten kas veikia, bet gerai, kad greitai viską supratau (P5);

<...> „Zoom“ iš pradžių buvo, o po to perėjome į „Teams“ <...> <...> man lengviau, aišku, „Zoom“ buvo, bet reikėjo, tai pripratau <...> jei reikėtų, rinkčiausi „Zoom“, ten man ir vaikams aišku viskas buvo ir patogiu <...> (P6);

<...> aš jau **ipratau prie „Zoom“** ir mokykla nusprendė pereiti **prie „Teams“** dėl daugiau galimybių <...> sutinku, kad ten daugiau visko, bet mes jau **buvome pripratę** <...> (P7).

Ir tik nedidelė dalis apklaustų pedagogų nurodė užsienio kalbos žinių trūkumą, kuris kėlė sunkumų nuotolinio ugdymo metu:

<...> labai nenorėjau nuotolio, nelaukiau <...> **ne viską pavyko suprasti** tose platformose, reikėjo **verstis žodžius** <...> **atrodė sunkiai suprantama**, bet po truputį, po truputį <...> (P2);

<...> na, mano pačios **kalbos barjeras trukdė** nuotoliniam ugdymui, jei atvirai, daug programų buvo anglų kalba <...> (P7).

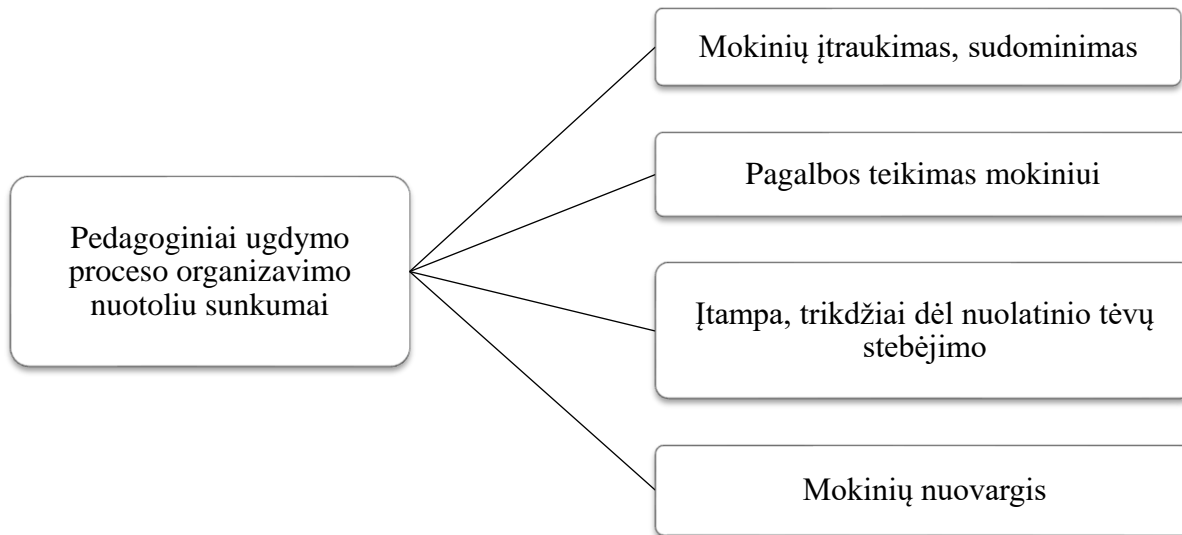
Nors tyrimo dalyviams sunkumai daugiausiai kilo dėl techninių dalykų ir mokymo(si) platformų kaitos, buvo pedagogų, kuriems iššūkis – užsienio kalba:

<...> labai nenorėjau nuotolio, nelaukiau <...> **ne viską pavyko suprasti** tose platformose, reikėjo **verstis žodžius** <...> **atrodė sunkiai suprantama**, bet po truputi, po truputi <...> (P2);

<...> na, mano pačios **kalbos barjeras trukdė** nuotoliniam ugdymui jei atvirai, daug programų **buvo anglų kalba** <...> (P7). (Priedas Nr. 3).

Apibendrinat tyrimo dalyvių atsakymus, galima pastebėti, kad pagrindinės ir dažniausiai pasikartojančios problemos pedagogams buvo techniniai, su jais pačiais nesusiję dalykai, kurių kontroliuoti jie nepajėgė. Daliai pedagogų apmaudu, kad, kai priprato prie vienos mokymosi sistemos, teko pereiti prie kitos. Ir tik nedidelei daliai pedagogų sunkumus kėlė užsienio kalbos barjeras (Priedas Nr. 2).

Tyrimo rezultatų analizė atskleidė ir tyrimo dalyvių patirtus pedagoginius ugdymo proceso organizavimo nuotoliniu būdu sunkumus. Pastaroji kategorija detalizuota keturiomis subkategorijomis: (1) mokinių įtraukimas, sudominimas, (2) pagalbos teikimas mokiniui, (3) įtampa, trikdžiai dėl nuolatinio tėvų stebėjimo, (4) mokinių nuovargis (žr. 6 pav.).

7 pav. Kategorija „Patirti pedagoginiai ugdymo proceso organizavimo nuotoliu sunkumai“ subkategorijos.

Tyrimo rezultatai atskleidė, kad pedagogams buvo sunku arba trūko žinių ir įgūdžių, kaip sudominti mokinius ir kaip juos įtraukti į pamoką:

<...> **kad išsėdėtu**, tai čia jau yra iššūkis, juk jų nematai, negali prieiti, tu jų bejėgis už ekrano <...> <...> būna, žiūriu, kad jo dėmesys ir akių žvilgsnis visai ne į tai, ką aš rodau <...> <...> ir tik vėliau man prisipažino, **kad žaidė žaidimą** (P1);

<...> baisu iš esmės, kad jie **tiesiog neįsitrauks**<...> jie gali nueiti nuo ekranų ir tu jų neprisikviesi, tai būna ir tėvams rašai, kad pažiūrėtu, ką veikia <...> (P3);

<...> būdavo aišku, kad jie **užsiima pašaline veikla**, nes tu to tiesiog nematai, o kai pastebi, kalbiesi, prisimeni susitarimus <...> (P5); <...> **kaip sudominti vaiką pamokoje** <...> <...> tu nematysi ką veikia jie, o savo namuose, prie savo stalo, jie veikti gali labai daug ką (P6).

Taip pat nepatogumų kėlė nemotyvuota mokymuisi skirta aplinka ir pašaliniai dirgikliai: <...> būdavo sudėtinga kai kuriems **mokiniam susikaupti, nes tėvai, broliai sesės vaikšto kambarėje**, jis tada sukiojasi; žiūri, kad jau kalba su kažkuo iš šeimos narių <...> (P3).

Tyrimo dalyvius liūdino negalėjimas mokiniui padėti, kai jam kildavo sunkumų. Pedagogai nerimavo, kad mokiniai negaus reikiamų žinių, atsiras mokymosi spragų, nes mokytiis mokiniai turėjo savarankiškai kur kas daugiau nei tai darė kontaktiniu būdu:

<...> *Negalėjimas man **prie jų prieiti** ir pamatyti, **padėti, jei reikia** <...> (P3);*

<...> *Negalėjimas pasiekti vaiky, kai jiems reikia pagalbos <...> (P6);*

<...> *Skaityti tai tu patikrinti gali, o rašyti, **tai nematai, kaip jis laiko tą rašiklį, ką jis rašo, kaip** <...> (P7);*

<...> *nuo pat pradžių **buvo sudėtinga pastebėti, ar jie supranta, ko tu juos mokai, kai matai juos tik už ekrano ir **negali prieiti**** <...> (P4);*

<...> ***negaliu pamatyti** pamokoje, kuris vaikas kiek spėjo atlikti užduočių, ką praleido, ko nesuprato ir kiek suprato > (P7);*

<...> *nuotolis **neleido stebėti mokinių** per visą jų mokymosi procesą <...> **negalėjimas įprasto pamokos laiko skirti mokiniams, nes nuotolis trukdavo trupiau dėl ekranų** <...> (P6).*

Pedagogai nerimavo, kad mokiniai negaus reikiamų žinių, atsiras mokymosi spragų, nes mokyti mokiniai turėjo savarankiškai kur kas daugiau nei tai darė kontaktiniu būdu:

<...> *na, pamokos nuotoliu vyko trumpiau ir mokiniai **daugiau savarankiškai buvo palikti mokyti***

<...> <...> *vyko tik pusę laiko, lyginant su gyvu mokymu <...> **tai buvo sunku mokiniams, nes jiems reikia žinoti, kaip mokyti, o savarankiškai jie dar negali mokyti, jie per maži dar <...> <...> reikėjo ir konsultaciją daryti, ir tėvai buvo įtraukti labiau kas be ko <...> (P5);***

Tyrimo dalyvių atsakymai atskleidė, kad papildomo streso ir įtampos kėlė nuolatinis tėvų buvimas šalia mokinio:

<...> *tėvai visada **būdavo šalia, stebėdavo, girdėdavo, kaip vedu pamokas, tai tas gąsdino mane tikrai <...> ta pašalinė reakcija tokia buvo **nejauki, nemaloni**** <...> (P1);*

Pedagogai išreiškė nepasitenkinimą, kai tėvai bandydavo pamokos metu kištis į ugdymo procesą, ragindami, spausdami vaiką:

<...> *sakykime, tėvai ir pradžioje buvo, pamokose būdavo, **ragina ten, spaudžia vaiką, kad tu daryk, tau reikia atsakyti** <...> **tai būdavo, kad prašai mandagiai palikti vaiką, atsitraukti nuo jo, kad jis pats galėtų mokyti** <...> (P6).*

Sudėtinga buvo priimti ir tėvų komentarus apie vedamą pamoką:

<...> *buvo tėvai ir, na, **nebuvo smagu, kai tėvai pataisydavo mane. Žinoma, aš labai stengiausi ir mano vienas iš tikslų buvo padaryti taip, kad tėvai kuo mažiau dalyvautu mūsų su vaikais pamokose** <...> (P3);*

Nuotoliniam ugdymui tapus kasdienybe, pedagogai pastebėjo, kad mokiniai pavargo. Pedagogams tai buvo sunkumas, nes pavargusius mokinius sunkiau sudominti, jie sunkiau susikaupia pamokoje:

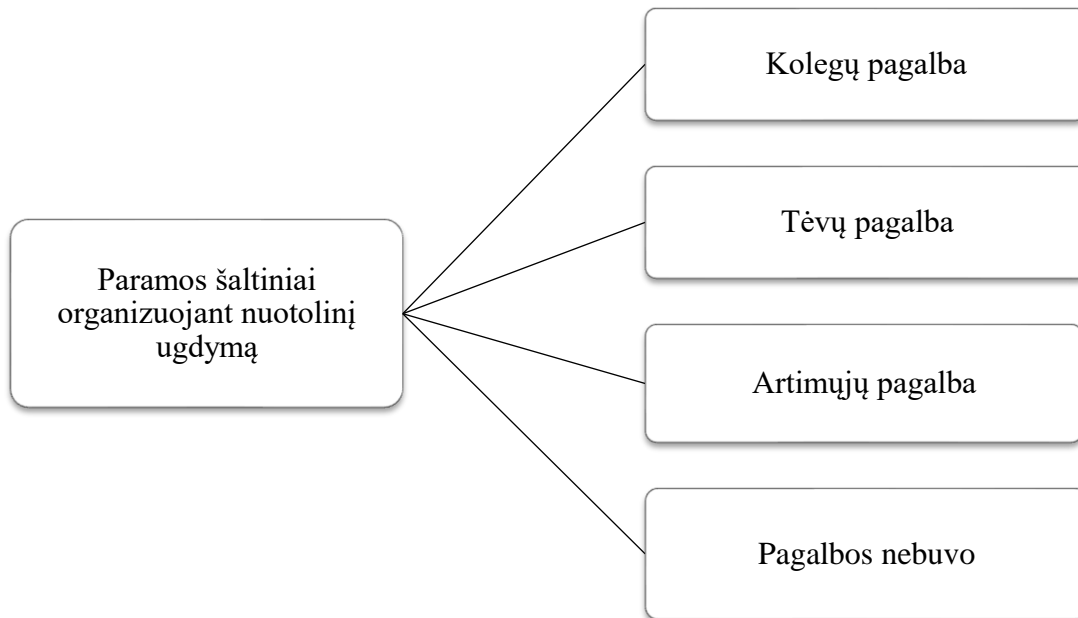
*<...> jau pastebėti ėmiau, kad sėdėdami už ekrano jau antrą, trečią mėnesį **jie pavargo**, jie nori bendrauti, **nori draugų** <...> <...> mes, būdavo, pasidarydavome pertrauką ir **tiesiog bendraudavome**, geriam ten tą savo arbatą, valgome bandeles ir taip **atsipalaiduojame trumpam** <...>P1;*

<...> svarbu, kad mokiniai ir per nuotolį turėtų laisvo laiko, bendravimo su draugais, tačiau tik mokytojo prižiūrimi <...> P1;

*<...> jau pavasarį aš mačiau, kad jiems **viskas atsibodo**, norėjo jie greičiau vasaros <...> <...> tai **kalbėdavomės daugiau, išsipasakodavome**, kaip kas jaučiasi <...> (P7). (Priedas Nr. 4)*

Apibendrinus tyrimo dalyvių atsakymus, pastebima, kad pagrindinė problema ir sunkumas, su kuriuo susidūrė pedagogai, mokinių įtraukimas ir pagalbos teikimas mokiniui nuotolinio ugdymo proceso metu. Pedagogai bandė, stengėsi ir darė tai, kas jiems atrodo geriausia.

Analizuojant tyrimo duomenis kategorija „Paramos šaltiniai organizuojant nuotolinį ugdymą“ buvo patikslinta keturiomis subkategorijomis: (1) kolegų pagalba, (2) tėvų pagalba, (3) artimųjų pagalba, (4) pagalbos nebuvo (žr. 7 pav.).

8 pav. Kategorijos „Paramos šaltiniai, organizuojant nuotolinį ugdymą“ subkategorijos.

Tyrimo rezultatai atskleidė, kad tyrimo dalyviai, organizuojant ugdymą nuotoliniu būdu, dažniausiai pagalbos sulaukė iš kolegų:

<...> *Na taip, **klausiau minimaliai**, kaip „Zoom“ veikia ir kaip ten susikurti grafikus ir panašiai, kaip susikurti prisijungimą, kaip juos išsiųsti, va gal apie tai tie klausimai buvo <...> (P1);*

<...> *pusę tų programų **atradau su kolegomis**, kai **daliniasi patirtimi**, kalbėsi <...> (P2);*

<...> *iš tikrųjų **kolegės šiek tiek padėjo**, nes visoms tai buvo nauja ir nauja patirtis <...> <...> buvo, kad ir pati ieškojau kažkiek, bet daugiausia turbūt buvo pasidalinimai **iš kolegijų**, kurios labiau patyrusios ir gaudėsi tuose skaitmeniniuose dalykuose (P3);*

<...> *mes **visos drauge** tai ir sprendėme, dalindavomės, kas ką atrado, kas kam pavyko, nepavyko ir taip mokėmės <...> (P6);*

<...> ***Dalindavomės su kolegomis**, viena kitai pamokas vesdavome, būdavome viena kitai mokiniu <...> (P7).*

Nors tyrimo dalyviai tėvų nuolatinį dalyvavimą pamokoje įvardino kaip vieną didžiausių problemų, jų pasisakymai atskleidė, kad tėvai buvo ir vienas iš pagrindinių paramos šaltinių nuotolinio ugdymo metu. Tyrimo dalyviai teigė sulaukę pagalbos iš tėvų:

<...> *Būdavo, kad **prireikdavo tėvų pagalbos** ir mokiniai prašo, kad jie nufotografuotų, o tėvai man per „Facebook“ atsiunčia <...> (P1);*

<...> *Buvo gal pirmos dienos, kad tėvai tiesiog ruošė mano pateiktas užduotis, kurias turėjo atlikti vaikai namuose, tai buvo **tėveliai** į nuotolio pasiruošimą įtraukti irgi <...> (P2);*

<...> *būdavo ..., kad išmesdavo vaiką iš pamokos, tai visada imi ir **rašai tėvams, prašai pagalbos**, kad prijungtų vaiką į pamoką <...> <...> toks nerimas buvo, nes ir mokiniai laukia, kitų vaikų tėvai irgi laukia <...> (P3);*

<...> *Tai **tėvai padėdavo daug**, kai vaikui kas nepavyksta, tėvai būdavo kažkur netoli <...> (P4).*

<...> ***Tėvai** tuo atžvilgiu būdavo labiau įtraukiami ir sutikdavo padėti <...> (P5).*

Nuotolinis ugdymas buvo gana nauja patirtis didžiajai daliai pedagogų. Kiekvienas pagalbos ir paramos ieškojo ten, kur galėjo. Tyrimo dalyvių pasisakymai atskleidė, kad dažnai tekdavo pagalbos kreiptis į artimuosius, šeimos narius:

<...> *iš tikrųjų... nelabai klausiau, nes mokykloje buvo tokia situacija, kai kiekvienas turėjo verstis kaip įmanydamas toje situacijoje. Na, ta pagalba, jei jos reikėdavo, na.... aš buvau tiesiog priversta **klausti savo namiškių**, jei kas būdavo neaišku <...> (P2);*

<...> padėjo visi tuo metu, kas galėjo ir kiek galėjo, nes niekas tame patirties daug neturėjo, o jei čia ir dabar reikėjo, tai, na... **pasiklausi ir namiškių**, jei manai, kad jie žino <...> (P6).

Suprasdami, kad sunku visiems, kai kurie pedagogai nusprendė pagalbos neprašyti. Matydami, kad visiems pedagogams sunki nauja nuotolinio ugdymo pradžia, tvarkėsi patys – be niekieno pagalbos:

<...> **tiesiog tą apsiėmiau pati daryti**, kaip man atrodo, kad būtų gerai. Kažkaip, nes aš, nu... **neklasiau**, nes dažnai girdėjau iš mokytojų, kaip jiems yra sunku, kaip jiems nepasiseka, na, ir tiesiog **nebuvo to žmogaus, kurio galėčiau paklausti**, kuris viską žino ir galėtų man patarti, nes turi didelę patirtį <...> (P1);

<...> **iš tikrųjų nelabai**, nes mokykloje buvo tokia situacija, kai kiekvienas už save turėjo kovoti <...> (P2). (Priedas Nr. 5)

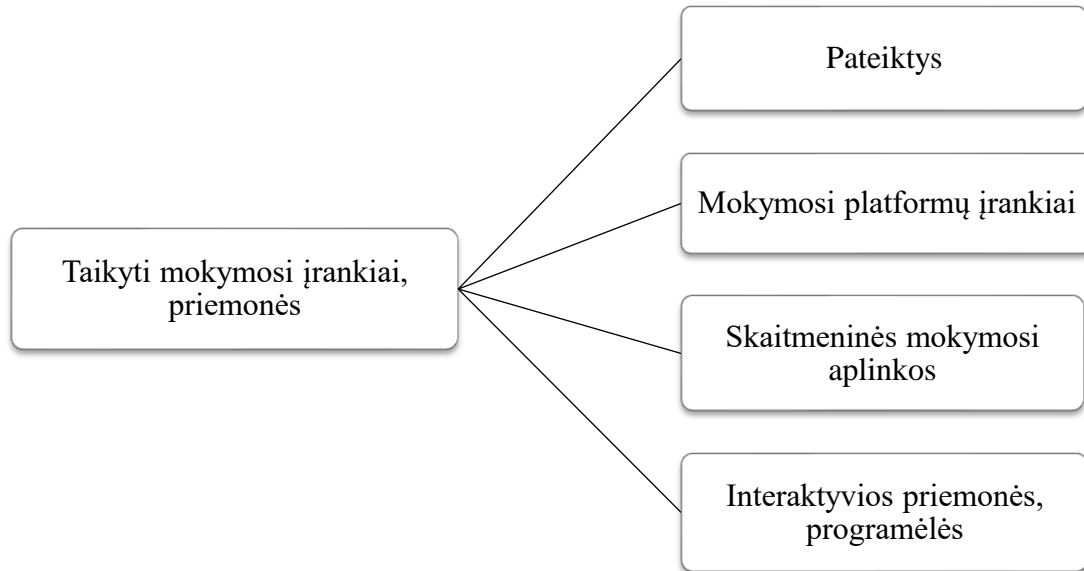
Apibendrinant patirtus iššūkius nuotolinio ugdymo metu, galima pastebėti, kad sunkumai kilo dėl pedagogų nepasiruošimo ir neturėjimo pakankami įgūdžių nuotoliniam darbui. Pasiruošimui laiko nebuvo, priemonių, žinių, įgūdžių, kaip su jomis dirbti, taip pat trūko. Papildomi techniniai trukdžiai, negebėjimas pastebėti mokinio ir pamatyti jo pažangos kėlė pedagogui nuotolinio ugdymo organizavimo sunkumus. Dalis apklaustų tyrimo dalyvių nurodė, kad tėvų buvimas kartu, jų pasisakymai kėlė nepatogumų, papildomą įtampą ir taip sudėtingoje situacijoje. Pagalbos paklausti pedagogai sulaukė, tačiau nebuvo daug asmenų, išmanančių nuotolinio ugdymo organizavimo ypatumus, kad pagalba būtų naudinga. Tai suprasdami, kai kurie pedagogai stengėsi patys susitvarkyti su kilusiais sunkumais. Toliau išsiaiškinsime, kokias ugdymo priemones nuotolinio ugdymo organizavimui taikė apklausti tyrimo dalyviai.

3.4. Mokymo(si) priemonių taikymas nuotolinio ugdymo metu

Analizuojant tyrimo duomenis temoje „Mokymo(si) priemonių taikymas nuotoliniame ugdyme“ buvo išskirtos dvi prasminės kategorijos:

1. nuotoliniame ugdyme pedagogų taikyti mokymosi įrankiai, priemonės;
2. pedagogų taikomi mokymo(si) priemonių pasirinkimo kriterijai.

Analizuojant tyrimo duomenis, pirmoji kategorija („Nuotoliniame ugdyme pedagogų taikyti mokymosi įrankiai, priemonės“) buvo detalizuota keturiomis subkategorijomis: (1) pateiktys, (2) mokymosi platformų įrankiai, (3) skaitmeninės mokymosi aplinkos, (4) interaktyvios priemonės, programėlės (žr. 8 pav.).

9 pav. Kategorijos „Nuotoliniame ugdyme pedagogų taikyti mokymosi įrankiai, priemonės“ subkategorijos.

Tyrimo rezultatai atskleidė, kad tyrimo dalyvių naudotos priemonės, įrankiai prailgino pasiruošimo laiką pamokoms, nes visą mokomąją medžiagą turėjo persikelti į pateiktis:

<...> *kadangi viskas nuotoliu, turėjai visada būti parengęs vizualias pateiktis* <...> (P1);

<...> *kartais per „PowerPoint“ ruoši pamokas, kartais demonstruoji vadovėlį* <...> <...> *svarbu, kad tie vaikai už ekrano visada matytų kažką* <...> (P3);

<...> *daugiau pasiruošimo buvo, nes viską turi vaizdžiai pateikti* <...> <...> *iš pradžių bendrini mokomąją priemonę, o po to skaidres kūriau ir daug jų* <...> (P5);

<...> *kuri skaidres įvairias ir „PowerPoint“ naudoju, ir su „Canva“ dar teko dirbti* <...> (P6);

<...> *teko labai daug dirbti su skaidrėmis, pagrindinis čia toks būdas buvo tą medžiagą parodyti* <...> (P6);

<...> *Skaidrėmis labai daug turinio darydavai* <...> (P7).

Tačiau tyrimo dalyviai, skirdami daugiau laiko pateikčių kūrimui, pamėgo kai kurias programas, kuriomis ruošėsi nuotolinėms pamokoms:

<...> *Toje „Canva“ programoje labai patiko, kad skaidres gali padaryti labai vaizdžias ir patrauklesnes nei per „PowerPoint“* <...> (P2);

Tyrimo dalyviai minėjo, kad bandydavo taikyti mokymosi platformoje „Zoom“ esančius skaitmeninius įrankius ir taip skatindavo įtraukti mokinius į mokymosi procesą:

<...> **„Zoom“ apklausos** buvo paklausios, mokiniai jas mėgo, buvo paprasta sukurti <...> <...> grupinius darbus darydavome, jie bendraudavo, tardavosi vienas su kitu, tas skirstymas mokinius į grupes jiems patiko <...> (P5);

<...> pamokų sudominimui **naudodavau apklausas pačiame „Zoom“**, kur galima sukurti <...> (P6)

<...> viskuo stengiesi naudotis **ir tuo, ką siūlo pati mokymo platforma**. Įvairias apklausas, „quizz“ žinių patikrinimui, būdavo, sukuri <...> (P7).

Tyrimo rezultatai atskleidė, kad dalis mokyklų neturėjo arba tik ruošėsi turėti mokymosi aplinkas, skirtas mokiniams:

<...> **atsirado greitai „Eduka“**, prieš tai neturėjome, tai gerai buvo ir darė mokiniai ten tas užduotis <...> (P3);

<...> ir **„Eduka“ turėjome, ir „Ema“ pratybos vėliau atsirado**, kas labai padėjo ir palengvino darbą. Aišku ir <...> (P5);

<...> mokykla tada **išpirko „Eduka“**, tai tada naudojome iš ten užduotis, visada jas skirdavau kaip papildomas namuose užduotis <...> (P2);

Tačiau kitos mokyklos tokias mokymosi aplinkas jau naudojo prieš nuotoliniam ugdymui prasidedant:

<...> **buvo jau ir „Ema“, ir „Eduka“** ir galėjai jomis naudotis <...> (P7).

Tyrimo dalyvių pasisakymai atskleidė, kad prasidėjus nuotoliniam ugdymui pedagogai taikė tas programas, kurias jau žinojo iš anksčiau:

<...> **„Wordwall“ jau žinojau ir buvo patogus naudoti**, ten daug galimybių ir kiekvienai pamokai kažką galėdavai sugalvoti <...> (P2);

<...> **atsimaniau iš anksčiau „Padlet“ programėlę**, kurią teko naudoti <...> <...> interaktyvių žaidimų, kad ir jie kažką paveiktų, pasikartotų, prisimintų <...>(P3);

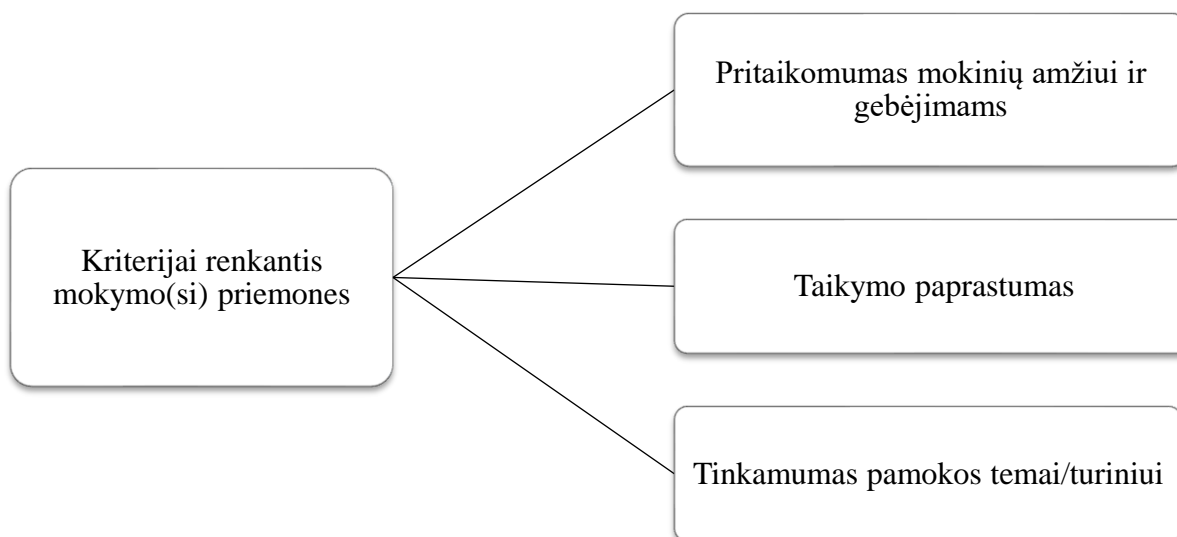
<...> pirmoje klasėje reikėjo skaityti, tai aš per **„Padlet“ lentą sukūriau biblioteką**, kur kėlė ten savo perskaitytas knygas. Programa tam puikiai tiko **ir vaikai ją jau žinojo** <...> (P5);

Nors tyrimo dalyviai žinojo skaitmeninių priemonių iš anksčiau, to ilgainiui nepakako ir teko ieškoti kitų mokymo programų:

<...> *teko dar ieškoti ir naudoti „Book creator“, kurios kartais būdavo skaidrių pakaitalas <...>*
 <...> *„Mentimeter“ patogiu man buvo, mokiniai greitai pamėgo <...>* (P1);
 <...> *Man labai pasiteisino „Liveworksheet“ nes ten užduotis gali tiesiog nufotografuoti ir jiems išsiųsti <...>* (P4);
 <...> *Užduočių kūrimui tai „Learning app“, atsimenu, naudoja ir „Wordwall“ <...>* (P4);
 <...> *teko naudoti ir „Wordwall“, ir „Learning app“ programas, dėl jų ten kurti ir pateikti užduotis galėjau nesunkiai <...>* (P6);
 <...> *Neapsieita ir be „Kahoot“ buvo, aišku, po to bandžiau ten tokį „Mentimeter“ <...>* (P7).
 (Priedas Nr. 6).

Taigi, apibendrinat tyrimo dalyvių atsakymus apie naudotas priemones ir įrankius, galima pastebėti, kad pagrindinė priemonė nuotolinio ugdymo metu buvo „PowerPoint“, kurią daugelis pedagogų naudojo, norėdami vaizdžiai pateikti mokomąją medžiagą mokiniams. Pedagogai naudojo ir kitus įrankius, tačiau jų kiekis nebuvo gausus. Tai leidžia manyti, kad pedagogai labiau kreipė dėmesį į pamokų pasiruošimą nei į mąstymą, kaip sudominti mokinį ir kaip pamoką padaryti įdomesnę.

Kategorija „Pedagogų taikomi mokymo(si) priemonių pasirinkimo kriterijai“ buvo patikslinta trimis subkategorijomis: (1) pritaikomumas mokinių amžiui ir gebėjimams, (2) taikymo paprastumas, (3) taikymo paprastumas pamokos temai/turiniui (žr. 9 pav.).

10 pav. Kategorijos „Pedagogų kriterijai renkantis mokymo(si) priemones“ subkategorijos.

Tyrimo dalyvių atsakymai atskleidė, kad vienas iš kriterijų, į ką pedagogai kreipė dėmesį, renkantis mokymo priemones, įrankius, buvo pritaikomumas mokinių amžiui ir jų gebėjimams:

<...> *visada žiūri, ar tai bus tinkama to amžiaus mokiniams, ar tiks tai temai* <...> (P2).

<...> *Randi programą ir galvoji apie mokinius, ar jie supras, tai į mokinius kreipi dėmesį, kad jiems būtų patogu ir ne per sudėtinga* <...> (P1);

<...> *Svarbi kokybė, matyt, buvo, kad viskas aiškiai būtų, ir kad būtų tikslinga, skirta pamokai ir mokiniai turėtų naudos iš to* <...> (P4).

Tyrimo rezultatų analizė atskleidė, kad tyrimo dalyviams labai svarbus kriterijus, pasirenkant mokymo(si) metodą ar priemonę, buvo paprastumas, nes laiko mokytis, kaip dirbti su programomis ar įrankiais, nebuvo:

<...> *Per nuotolį kažkaip sunkiau paaiškinti, kaip naudotis, neparodysi jiems* <...> *visada žiūrėdavai, kad būtų paprastesnė, turėtų mažiau funkcijų, o jos ir labiau suprantamos mokiniams* <...> (P2);

<...> *Daugiausia, manau, kreipdavau dėmesį į paprastumą, kad būtų lengva ir paprasta naudoti, nereikėtų didelių pastangų ir daug laiko skirti paaiškinimui* <...> (P4);

<...> *Rinkausi tas, kurios labiau būtų aiškios tiek mokytojams, tiek mokiniams, nes jei suprantu greitai aš, tai ir mokinys supras* <...> (P5);

<...> *Jei man paprasta, tai ir vaikui paaiškinti būdavo paprasčiau* <...> (P6)

<...> *Svarbiausia, žiūrėdavau, ar sugebėsiu pati suprasti ir dirbti su šita programa, jei taip, tada ir mokinys greitai supras ir bus aišku* <...> (P7);

Tyrimo dalyviai teigė kreipiantys dėmesį ir į tai, ar įrankis bus tinkamas pamokos temai bei turiniui:

<...> *Dėmesį kreipdavau į mokymo dalyką, temą ir pritaikomumą* <...> (P1);

<...> *Jei man tinka temai tai ir panaudodavau, nes pasirinkimas didelis, tai visada renkiesi ir žiūri, ar bus iš to kokios naudos* <...> (P3);

<...> *Kaip visada nuo temos priklauso ir dalyko, jei matau, kad man lietuvių kalbai tiktų kokia skaitmeninė programėlė, aš bandydavau jos ieškoti, kažką sukurdavau* <...> <...> *tie žaidimai, sakykim, susiję su tema, kaip apibendrinimas pamokoje buvo* <...> (P4);

<...> *Svarbi kokybė, matyt, buvo, kad viskas aiškiai būtų, ir kad būtų tikslinga, skirta pamokai ir mokiniai turėtų naudos iš to* <...> (P6).

<...> būna, pavykdavo sukurti ir žaidimą, ir užduotį kokią, kad **į tą temą** <...> (P5). (Priedas Nr. 7).

Taigi, tyrimo dalyviai priemonės, įrankius rinkosi pagal paprastumą, kad būtų paprasta, lengva naudoti, nes sudėtingomis priemonėmis ir įrankiais naudotis mokinius išmokyti per nuotolį sudėtinga ir atima daug laiko. O laiko, organizuojant nuotolinį ugdymą, trūko.

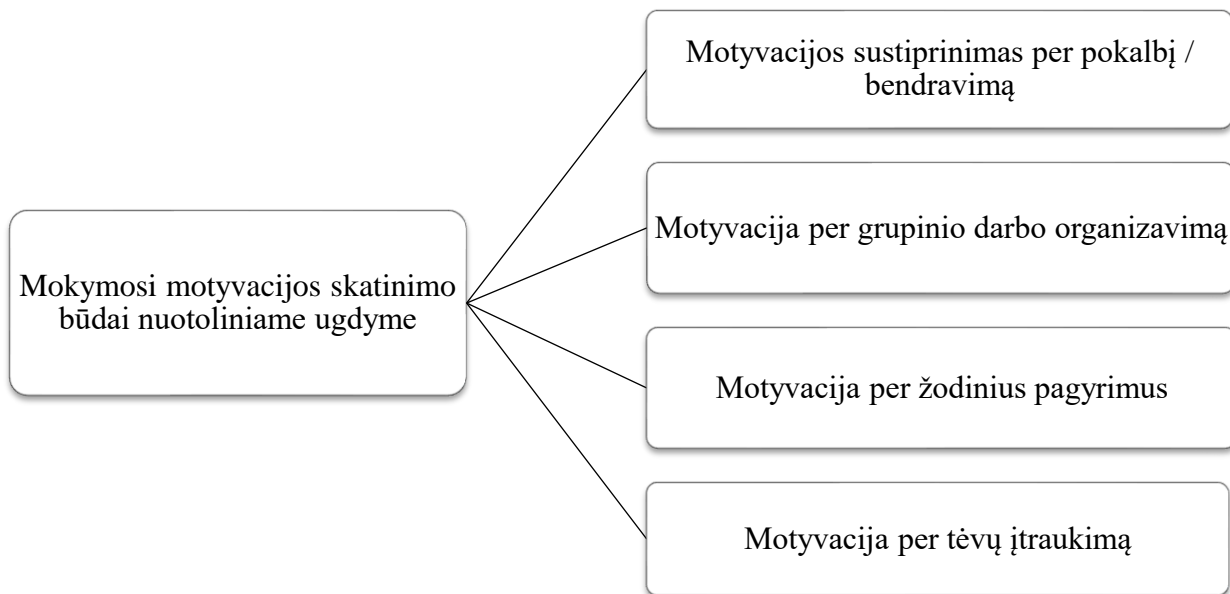
Apibendrinat mokymo(si) priemonių taikymo nuotoliniame ugdyme temą, galima pasakyti, kad pedagogai taikė skaitmenines priemones, įrankius, tačiau rinkosi tas, kurias jau žinojo iš anksčiau arba buvo paprastos naudoti jiems patiems ir mokiniams. Tai leidžia suprasti, kad naujų priemonių ir įrankių buvo taikoma nedaug, nes tam reikėjo daug laiko, o jo pandemijos metu pedagogai neturėjo.

3.5. Mokinių mokymosi motyvacija nuotolinio ugdymo metu

Analizuojant tyrimo duomenis temoje „Mokinių mokymosi motyvacija nuotolinio ugdymo metu“, buvo išskirtos trys prasminės kategorijos:

1. Mokymosi motyvacijos skatinimo būdai nuotoliniame ugdyme;
2. Mokymosi motyvacijos mažėjimo priežastys;
3. Mokinių mokymosi motyvacijos pokyčiai po nuotolinio mokymosi.

Analizuojant tyrimo duomenis, pirmoji kategorija „Mokymosi motyvacijos skatinimo būdai nuotoliniame ugdyme“ buvo detalizuota keturiomis subkategorijomis: (1) motyvacijos sustiprinimas per pokalbį / bendravimą, (2) motyvacija per grupinio darbo organizavimą, (3) motyvacija per žodinius pagyrimus, (4) motyvacija per tėvų įtraukimą (žr. 10 pav.).

11 pav. Kategorijos „Mokymosi motyvacijos skatinimo būdai nuotoliniame ugdyme“ subkategorijos.

Tyrimo rezultatai atskleidė, kad pedagogai nuotolinio ugdymo metu su mokiniais daug kalbėjosi, bendravo laiškais, siekdami su mokiniais išlaikyti glaudų ryšį ir tokiu būdu palaikyti jų mokymosi motyvą:

<...> *seminare kažkada prisiminiau, kad girdėjau tokio bendravimo būdą su mokiniais **per laiškus***

<...> *nuotolyje man pasiteisinęs dalykas „**Laiškų rašymas**“ buvo <...> P1;*

<...> *būdavo „Zoom“ galimybė susikurti atskirą kambarį. Tokiu būdu mes, jei nutikdavo kas pamokos metu arba jei aš matydavau, kad reikia to, vieni išeidavome ir **pasikalbėdavome** tame kambaryje <...> P2;*

<...> *man visada **padėdavo paaiškinimas**, kam tau to reikia, koks to naudingumas, tos pamokos ir tų žinių kam reikia <...> P4;*

<...> ***būdavo konsultacijos**, aš pati skirdavau tam laiko po pamokų, tai vaikai galėdavo paklausti, pasidomėti, išsiaiškinti, kas neramina prisijungę <...> P5;*

<...> **kalbiesi, bendrauji, daliniesi sėkmėmis ir nesėkmėmis, kalbi su vaikais, kas sekasi, nesiseka**
<...> <...> **motyvacija skatinama buvo per pokalbį** <...> P6;
<...> **savaitės pradžioje ir kitomis dienomis pasipasakoja, kaip išėigines praleido, ką nusipirko,**
nori jie parodyti, tai nešdavo ten viską prie ekrano <...> P7.

Kaip vieną iš mokymosi motyvaciją skatinančių būdų nuotoliniu ugdymo metu tyrimo dalyviai nurodė aktyvų klausinėjimą:

<...> **naudojau aktyvų klausinėjimą prieš pamokas, kad sužinočiau, ko išmoko arba aiškinantis,**
ką jau žino ta tema <...> P1;

Tyrimo dalyviai taip pat minėjo, kad mokinius skirstė į atskirus kambarius, taip organizuodami grupinį darbą, kas skatindavo mokinių įsitraukimą ir norą veikti:

<...> **grupiniai darbai labai pasiteisinęs dalykas man buvo, nes tada mokiniai gali tartis vieni su**
kitais, diskutuoti, spręsti tam tikrą uždavinį kartu, o tai jiems patiko <...> P1

<...> **tiesiog vedi, išdėstai savo dalyką ir leidi tada jiems dirbti, atlikti užduotis** <...> **pradėjau**
organizuoti darbą grupėse, nes pastebėjau, kad jiems tiesiog klausyti jau nuobodu <...> P5;

<...> **matai, kai jau sunkiau susikaupia, blaškosi, nenori dirbti** <...> <...> **bandai tu ten juos**
grupuoti ir mažesnėmis, ir didesnėmis grupelėmis, kad būtų jiems smagiau drauge mokytis <...>
P7.

Tyrimo dalyvių pasisakymai atskleidė, kad per nuotolinį ugdymą pedagogai taikė žodinius pagyrimus, kurie suaktyvina mokinio įsitraukimą į pamoką, palaiko mokymosi motyvaciją pamokoje:

<...> **stengiuosi, kad vaikas glostytų pats save, tą patį stengiausi daryti ir per nuotolinį** <...> <...>
sakykim, aš naudoju aktyvų klausinėjimą, kas tau pavyko, o kaip manai, kodėl pavyko ir dėl ko.
Ir visa tai leidžia pačiam mokiniui pažvelgti į save, pamatyti ir taip motyvuoti save, nes jis tada
pats žino, kas jam ir kodėl sekasi <...> P1;

<...> **mokiniai laukdavo to grįžtamojo ryšio, įvertinimo, pagyrimo, ką aš pasakysiu, tai**
stengdavausi ten pavyzdžiui: kiek tu daug padarei, kaip tu kantriai čia palaukei, koks tu šiandien
greitas... <...> P2;

<...> **prašydavau tėvų ir pačių vaikų kompiuterio ekraną laikyti taip palenktą, kad matyčiau ir**
vaiką, ir jo užrašus, ranką su rašikliu, kad matyčiau, ar tikrai rašo. Tai tada matydavau, kas ir
kaip rašo, tada stengdavausi pagirti kiekvieną <...> **reikia jiems to paskatinimo, kad ir žodinio,**
vis tiek <...> P6;

Tyrimo dalyviai interviu metu atskleidė motyvacijos skatinimo įrankiais atrastus metodus, kuriuos sėkmingai taikė su mokiniais nuotolinio ugdymo metu:

<...> *galiausiai tiesiog nusprendžiau visus susitarimus, kurie galiojo klasėje, tiesiog perkelti į „Classdojo“ programą, tai man šis įrankis ir taškų rinkimo sistema per nuotolį labai padėjo* <...>
<...> *„Classdojo“ buvo pagrindinė motyvacinė priemonė man pasiteisinusi būtent per nuotolį* <...>
kad tik jiems pamoka būtų įdomesnė, yra tekę taikyti kortelių, lapelių metodą <...> P2;
<...> <...> *būdavo, kad mokiniai prašo ir laukia pamokos pabaigos, nes bus tos žaidimų nuorodos, tai interaktyvūs žaidimai buvo irgi dalis paskatinanti mokinius įsitraukti* <...> P4;

Tyrimo dalyviai, kaip mokymosi motyvacijos skatinimo priemonę, nuotolinio ugdymo metu nurodė taikytas skaitmenines priemones:

<...> *per nuotolį būdavo kiek sudėtingiau, nes ir paaiškinti reikia, parodyti irgi, bet gelbėdavo tos interaktyvios priemonės, žaidimai, ypač, kai jiems jau jos būdavo žinomos* <...> P3;
<...> *naudojau įvairias skaitmenines priemones tiek nuotoliniu, tiek įprastu būdu* <...> <...>
rengiau jiems apklausas įvairias <...> <...> *tas žinojimas vaikams, kad aš pats galiu pasirodyti „Padlet“ lentoje ir joje pasidalinti informacija, motyvavo juos* <...> P5;
<...> *juos motyvavo tos užduotys, kurias jie patys gali atlikti, tai būdavo kartais jiems tokių užduočių ten su „Wordwall“ ir tada, kai aptari, kaip sekėsi, jie spaudžia ten rankytės mygtuką per „Zoom“ visi nori pasisakyti* <...> (P6).

Tyrimo dalyviai, dalindamiesi mintimis apie mokymosi motyvacijos skatinimą nuotolinio ugdymo metu, išskyrė tėvus:

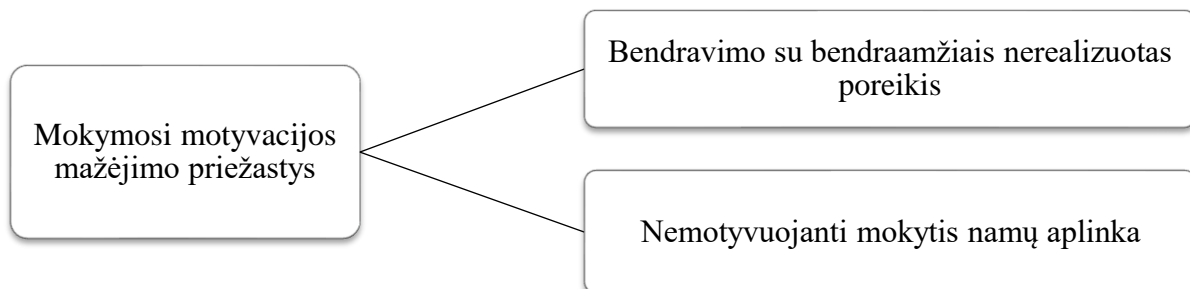
<...> *negalėjau dar pasakyti, kiek mokinys yra pats motyvuotas iš savęs, jie buvo pirmokai pas mane, tai klausdavau tėvų, ką jie mano, bendraudavome su tėvais, kaip paskatinti jo vaiką* <...> (P2)

<...> *žinoma, buvo tokių, kuriems reikėdavo pagalbos iš šono, tai vyko motyvacija per tėvus, su jais kalbi, diskutuoji, tariasi, kaip padėti vaikui, kad mokytis jis norėtų* <...> (P3). (Priedas 8).

Tyrimo dalyviai pandemijos metu buvo priversti taikyti ir naudoti skaitmenines priemones. Dalis apklaustų tyrimo dalyvių nurodė, kad mokytojas buvo mažesnis autoritetas mokiniui nei jo tėvai, nes motyvacijai pastiprinti buvo reikalingas tėvų įsikišimas. Mokiniai į tėvų žodžius, elgesį reaguodavo rimčiau nei į mokytojo. Tai leidžia teigti, kad tėvai buvo autoritetas mokiniui nuotolinio ugdymo metu.

Taigi, mokymosi motyvacija nuotoliniu būdu buvo skatinama per žodinius paskatinimus, per pokalbius, organizuojant grupinį darbą, per skaitmenines priemones ir pasitelkiant tėvus. Per pokalbį, nes tai buvo vienintelis įrankis ir lengviausia galimybė pritraukti mokinio dėmesį, organizuojant grupinį darbą, kadangi, tyrimo dalyvių nuomone, mokiniams trūko bendravimo, o grupinio darbo organizavimas būtent tai ir suteikė mokiniams. Per skaitmenines priemones, nes jos visada patrauklios mokiniams. Per tėvus, nes, tyrimo dalyvių nuomone, mokytojas buvo mažesnis autoritetas ir pavyzdys mokiniui nei tėvai. Šie būdai, tyrimo dalyvių nuomone, buvo pasiteisinęs dalykas jų darbo praktikoje ir vieninteliai būdai, leidžiantys skatinti mokinių mokymosi motyvaciją nuotoliniu būdu. Tai leidžia pastebėti, kad iš tiesų mokymosi motyvacijos skatinimas nuotolinio ugdymo metu nebuvo lengvas ir vyko daugiausiai žodine forma.

Tyrimo duomenų analizė atskleidė mokymosi motyvacijos mažėjimo priežastis. Minėta kategorija, analizuojant tyrimo duomenis, patikslinta dviem subkategorijomis: (1) bendravimo su bendraamžiais nerealizuotas poreikis, (2) nemotyvuojanti mokytis namų aplinka (žr. 11 pav.).

12 pav. Kategorijos „Mokymosi motyvacijos mažėjimo priežastys“ subkategorijos.

Tyrimo dalyvių pasisakymai atskleidė, kad mokiniams nuotolinio ugdymo metu trūko bendravimo su bendraamžiais, buvo jaučiamas socializacijos nerealizuotas poreikis:

<...> *Sakydavo vėliau jie man, kad „nenoriu aš vėl atsijungti, aš noriu į mokyklą, noriu eiti žaisti per pertraukas“ <...> <...> ir supranti, kad jie nori žaisti, pasiilgę draugų <...> (P1);*

<...> *kai vaikas negali išbūti su išjungtu mikrofonu ir pradeda rodyti mimikas per ekraną, supranti, kad jam neįdomu, jis nori dėmesio, bendravimo <...> (P1);*

<...> *Jie per maži, kad atlaikytų tą vienatvę, sėdint visas pamokas iš eilės prie kompiuterio ekrano, jiems reikia ryšio, gyvo bendravimo ir čia faktas <...> (P2);*

<...> *vienareikšmiškai trūko to kontakto, gyvo bendravimo, tikrai. Mokiniai pasakojo, kad jie jaučiasi tarsi gyvenantys kompiuteryje, čia jų žodžiai tokie buvo ir viskas, prie ko prisiliesti, nėra tikra ir gali tik žiūrėti į kažką. Dėl to, po nuotolio gavosi taip, kad jie nemokėjo bendrauti. Jie ir džiaugėsi labai, ir buvo labai nedrąsūs – matėsi <...> (P2);*

<...> *kadangi matydavau, kad jiems trūksta bendravimo, tai būdavo dieny, kada aš leisdavau jiems vieniems pabūti ir pakalbėti, apie ką jie nori. Aš jiems skirdavau laiko per nuotolį, ten manęs nebūdavo ir jie patys bendraudavo ten, o aš tame nedalyvaudavau ir mačiau, kad jiems tai patiko. <...> (P3);*

<...> *buvo ir draugų, ir bendravimo pasiūlgę, manau, vis tiek jiems trūko to bendravimo, tik jie man to neišsakydavo taip atvirai, žodžiu <...> (P4);*

<...> *Pamokos gali būti pačios įdomiausios, bet mokiniai pavargsta, nes jie negauna to, ko jiems reikia – bendravimo su kitais <...> pastebėjau, kad jiems trūko to bendravimo tarpusavyje <...> (P5);*

<...> *motyvacija krito tu, kuriems labiausia reikėjo bendravimo <...> (P6).*

Tyrimo dalyviai išsakė, kad mokymosi motyvacijos mažėjimo priežastis nuotolinio ugdymo metu buvo namų aplinka:

<...> *įvairūs dirgikliai jiems trukdė: tėvai, televizoriai, pašaliniai daiktai, broliai ir seserys <...> (P2);*

<...> *Motyvacijos mokytis namuose tikrai sumažėjo, nes mokiniai jaučiasi savoje aplinkoje <...> (P3);*

<...> *Motyvacijos mokytis namuose tikrai sumažėjo, nes mokiniai jaučiasi savoje aplinkoje gal būt. Namuose vaikas turi daugiau pagundų ir mažiau suvaržymų, kontrolės mažiau <...> (P4);*

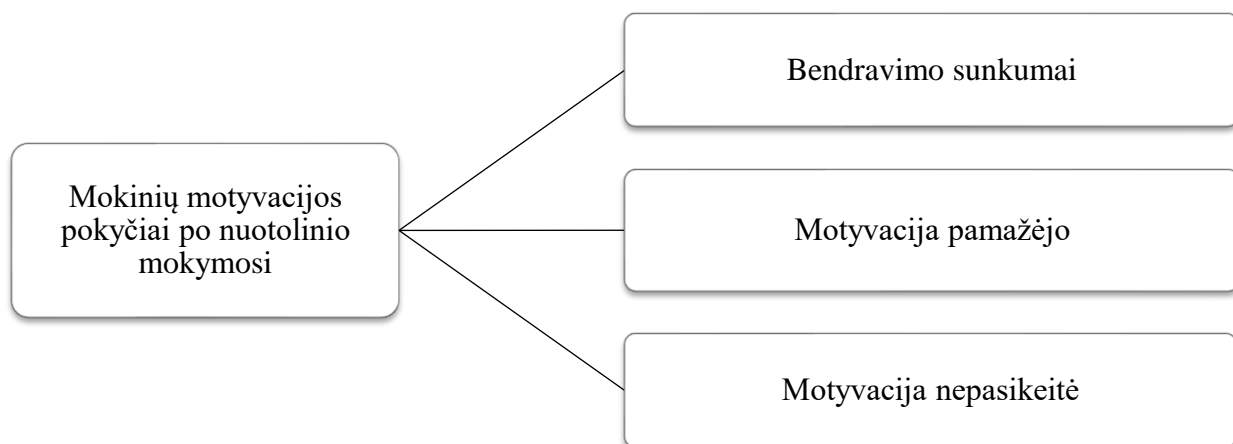
<...> *krito motyvacija, nes, o koks tikslas daryti, juk vis tiek niekas nepamatys, neprieis <...> (P5);*

<...> *Namuose tai daug pašalinių daiktų, dirgiklių, šeimos nariai, jų kambarys, daiktai, žaislai <...> (P7). (Priedas Nr. 9).*

Taigi, galima daryti išvadą, kad pagrindinės priežastys, dėl ko silpo mokinių mokymosi motyvacija nuotoliniu būdu, tai socializacijos ir bendravimo poreikio nebuvimas bei nemotyvuojanti namų aplinka. Mokydamiesi namuose, mokiniai jautėsi vieniši ir turintys daugiau atsakomybės už savo mokymąsi nei kada nors anksčiau. Negalėdami patenkinti bendravimo

poreikio ir nebūdami priklausomi nuo mokytojo, mokiniai pavargo ir mokymasis tapo ne toks malonus. Pradinių klasių mokiniai nėra pajėgūs ilgą laiką mokytis nuotoliniu būdu ir dar savarankiškai be pedagogo įsikišimo ir jo buvimo šalia.

Analizuojant tyrimo duomenis, trečioji kategorija „Mokinių *mokymosi* motyvacijos pokyčiai po nuotolinio mokymosi“ buvo patikslinta trimis subkategorijomis: (1) bendravimo sunkumai, (2) motyvacija pamažėjo, (3) motyvacija nepasikeitė (žr. 12 pav.).

13 pav. Kategorijos „Mokinių mokymosi motyvacijos pokyčiai po nuotolinio mokymosi“ subkategorijos.

Tyrimo dalyvių pasisakymai atskleidė, kad mokiniams grįžus iš nuotolinio ugdymo į mokyklas buvo pastebėti bendravimo sunkumai:

<...> šiek tiek pasijuto, kai mokiniai grįžę **ėmė tyčiotis vieni iš kitų**, atrodo nebemokėjo bendrauti, bet trumpai tas truko, kažkaip greit viskas grįžo į savo vietas <...> P1;

<...> ir džiaugėsi labai, ir buvo labai **nedrąsūs**, matėsi, būdavo sunkiau prieiti ir tiesiog užkalbinti draugus. Po to vis drąsiau, drąsiau ir viskas buvo gerai <...> P2;

<...> jie labai labai džiaugėsi, norėjo bendrauti, dalintis, ko trūko nuotolyje <...> <...> pirmas dienas buvo **susikaustę**, ne visai drąsūs, visi **tokie atsiskyre atrodė** <...> P3;

<...> jiems trūko grįžus iš nuotolio, socializacijos, prisiminti šiek tiek reikėjo, kaip maloniai bendrauti, ką reikia išklausti kitą <...> P6;

<...> norėjo jie tų pokalbių su draugais, to kontakto vieni su kitais, žinoma <...> <...> pamokų metu man buvo vienas mokinyš ir uždainavo per pamoką, priminiau jam, kad mes nebe nuotolyje ir mes

girdime tave, o jis man atsakė: „Bet aš noriu“ <...> tai pradžioje buvo sunku, nes jie visi tokie individualiai buvo ir tik jie pasisakyti nori ir kada nori <...> sunkiau išklausti buvo <...> P7.

Apklaustų tyrimo dalyvių rezultatai taip pat atskleidė, kad mokiniams mokymosi motyvacija sugrįžus į mokyklą buvo sumažėjusi:

*<...> aišku, kad pokytis buvo ir tikrai **neigiamas motyvacine, sakyčiau, reikšme**, ypač tiems pasijuto, kurie į mokymąsi neįdėjo daug pastangų <...> P3;*

*<...> atrodė, kad nuotolis tai kaip žaidimas ir **motyvacija mokytis sumažėjo**, pastebėjau, kad kai kurie mokiniai tiesiog, atrodo, laukia, kol gaus atsakymą <...> <...> be jokio entuziazmo atlieka užduotį, pasyviau į viską reaguoja <...> P5;*

*<...> kad išliko nepasikeitusi, neviesiems, sakykim, bet daliai mokinių tikrai **sumenko ta motyvacija** ir grįžus jiems mokytis, atrodė, buvo sunkiau <...> P6;*

*<...> **sumažėjo tikrai** kai kuriems, buvo sunku grįžus vėl į mokyklą įsivažiuoti, priprasti prie tempo ir pačio mokymosi proceso <...> P7.*

Tyrimo dalyviai ne visi pastebėjo pokyčių, kalbant apie mokymosi motyvaciją, mokiniams grįžus į mokyklas. Tyrime dalyvavę pedagogai nurodė, kad mokinių motyvacija pasirodė nepakitusi ir požymių, kad ji sumažėjo, nepastebėjo:

*<...> kad sumažėjo ar padidėjo **negaliu pasakyti, manau liko panaši** <...> P4;*

*<...> na, motyvacija nepakito, **manau**, taip stipriai, labiau, sakyčiau, nukentėjo jų rašto kultūra, gebėjimas dailyraštį rašyti <...> (P7). (Priedas Nr. 10).*

Taigi, pokytis, mokiniams grįžus, buvo skirtingas ir tai, matyt, lėmė mokinio turima vidinė motyvacija, kuri vienu būna didesnė, kitų – mažesnė. Mokiniams grįžimas į mokyklą sukėlė džiaugsmą, bet kartu ir laikiną nerimą, jaudulį. Viena dalis tyrimo dalyvių nurodė pastebėję pakitusią mokymosi motyvaciją, o kiti pokyčio nepastebėjo. Apibendrinant galima teigti, kad nuotolinis ugdymas paveikė mokinių mokymosi motyvaciją, net jei kai kurie pedagogai to ir nepastebėjo.

DISKUSIJA

Atliktas tyrimas leido atskleisti pradinių klasių pedagogų patirtis, skatinant mokinių mokymosi motyvaciją nuotolinio ugdymo metu. Tyrimo rezultatai leido išsiaiškinti, kad pedagogai, susidūrę su staigiu perėjimu prie nuotolinio ugdymo, patyrė šoką, nerimą, įtampą. Tyrimo metu nustatyta, kad pedagogai turėjo mažai laiko pasiruošti, kas kėlė vidinį nerimą ir nepasitikėjimą savimi bei darbo kokybę. Tyrimo dalyviai nebuvo palankiai nusiteikę, kai sužinojo, kad tuoj teks organizuoti ugdymą nuotoliniu būdu. Jie baiminosi, kad nesugebės, kad nėra pasiruošę, kad neturi pakankamai įgūdžių ir kompetencijų tokiam darbui. Tyrimo rezultatai atliepia kitų tyrėjų (Bakonis, 2020; Žėkaitė, Adomaitytė Subačienė, Schoroškienė ir Speičytė-Ruschhoff, 2021) atliktų tyrimų rezultatus, atskleidžiančius, kad pasiruošimui pereiti į nuotolinį ugdymą laiko nebuvo. Pedagogai neturėjo galimybės įgyti ir išmokti naujo įgūdžio – nuotolinio ugdymo organizavimo. Nes, kaip teigia Brazdeikis, (2020), nuotoliniame mokymesi visai kitaip reikia organizuoti darbus. Nuotoliniame mokymesi mokymosi metodai ir turinys tampa skaitmeniniais, viskas kompiuterizuota, suskaitmeninta: virtualios užduotys, namų darbai bei jų vertinimas. Tam išmokti reikia laiko ir pasiruošimo, o kai jo nėra, švietimo bendruomenė susiduria su technologinės bei edukacinės kompetencijos, techninių galimybių, sunkumais.

Mokslininkų (Jutaitė ir kt., 2021; Pokhrel ir Chhetri, 2021; Daukšienė, Trepulė ir Naujokaitienė., 2021) teigimu, nuotolinio ugdymo organizavimas iš pedagogų pareikalavo didelių laiko sąnaudų, kruopštaus pasiruošimo. Pedagogai buvo priversti ieškoti ir taikyti naujas mokymo platformas, dėl kurių galėjo organizuoti nuotolinį ugdymą. Per šį laikotarpį pamokos iš įprastų klasių buvo perkeltos į virtualią erdvę, 180 laipsnių kampu apsivertė požiūris į mokymuisi reikalingas priemones ir technologijas, efektyvumą ir mokytojo vaidmenį, galiausiai – mokinio savarankiškumą ir tėvų pagalbos poreikį (Pačėsa, 2020). Atliktas tyrimas iš dalies patvirtina šias nuostatas. Nustatyta, kad pedagogai, neturėdami didelių laiko sąnaudų, rinkosi tas skaitmenines priemones, kurias jau žinojo ir buvo įvaldę, o taikydami naujas priemones rinkdavosi tas, kurios atitikdavo mokinių amžių ir gebėjimus, būtų paprastos naudotis tiek mokiniui, tiek mokytojui.

Mokslininkai (Beaunoyer, Dupere ir Guitton, 2020; Žėkaitė, Adomaitytė ir Speičytė, 2021) pabrėžia, kad nuotolinio ugdymo metu pedagogams kilo techninių sunkumų. Netinkama įranga, operacinių sistemų nesuderinamumas, interneto prieigos tinklo stabilumas, skirtingų platformų naudojimas kėlė kliūčių nuotolinio ugdymo metu. Darbo autorės atlikto tyrimo rezultatai taip pat atskleidė pedagogų patirtus techninius sunkumus, kurie didžiąja dalimi priklausė ne nuo jų, o nuo

interneto, jo greičio ir spartos. Svarbu akcentuoti, kad sunkumų pedagogams kėlė ne tik techniniai dalykai, bet ir švietimo įstaigos pasirenkamų mokymo platformų nuotoliniam ugdymui organizuoti kaita bei pedagogų užsienio kalbos mokėjimo barjeras, ribojantis galimybę paprastai ir greitai rasti informaciją apie mokymo platformos ar skaitmeninės priemonės taikymo galimybes. Brazdeikis, (2020) pabrėžia, kad mokyklos, pereidamos prie nuotolinio mokymo, turėjo priimti sprendimus dėl virtualios mokymosi aplinkos naudojimo. Tam reikėjo įsivertinti esamas galimybes (patirtis, kompetencijas, finansines galimybes), aptarti pasirinkimą su mokyklos bendruomene. Atliktas tyrimas leidžia pastebėti, kad, visgi, nebuvo iki galo įvertintos galimybės tuo metu. Iš atlikto tyrimo ir tyrimo dalyvių išreikšto nepasitenkinimo dėl mokymo platformų kaitos galima pastebėti, kad su mokyklos bendruomene tartasi nebuvo ir viską sprendė mokyklos vadovas. Visa tai, remiantis atliktu tyrimu, kėlė didelių nepatogumų mokytojams.

Tyrimo rezultatai atskleidė, kad pagrindiniai sunkumai, su kuriais susidūrė pedagogai, organizuodami nuotolinį ugdymą, buvo mokinių įtraukimas, sudominimas, pagalbos teikimas mokiniui nuotolinio ugdymo proceso metu; įtampa, trikdžiai dėl nuolatinio tėvų dalyvavimo procese. Mokslininkų (Bakonis ir Dukanaitė, 2020; Chinaza, 2020; Repšytė, Veitaitė ir Gasienė, 2021) teigimu, nuotolinis ugdymas gali turėti savo sunkumų, įtraukiant vaikus į pamoką. Kai ugdymas vyksta nuotoliniu būdu, atsiranda keletas potencialių sunkumų, kurie gali tapti iššūkiu, bandant įtraukti vaikus į pamokas. Pagrindiniai išbandymai, su kuriais susiduria pedagogas, gali apimti mokinių aktyvaus dalyvavimo pamokose, susidomėjimo ir įtraukimo ar sąveikos tarpusavyje stoką. Tam įtakos turi pedagogo profesionalumas, pasirengimas, skaitmeninis raštingumas.

Darbo autorės atliktame tyrime pagrindiniai paramos šaltiniai, organizuojant nuotolinį ugdymą, pedagogams buvo kolegų parama, tėvų parama, o ypač nuotolinio ugdymo pradžioje – artimųjų, labiau patyrusių šeimos narių pagalba. Pedagogai, suprasdami didelius visų kolegų krūvius, stengėsi patys susitvarkyti su kilusiais sunkumais. Pasak Lassoued, Alhendawi ir Bashitialshaer, (2020), mokytojams turėtų būti teikiama techninė arba technologinė, metodinė bei administracinė pagalba. Ją mokytojams gali teikti IKT specialistai, kiti mokytojai, administracija. Pagalbos teikimas užtikrina mokytojų pasitenkinimą darbu bei sumažina mokytojo perdegimo sindromą. Kaip teigia Lassoued, Alhendawi ir Bashitialshaer, (2020), bendradarbiavimas ir geros patirties dalijimasis su kolegomis leidžia pamatyti kitų mokytojų priimtus sprendimus dėl ugdymo organizavimo krizės (COVID-19) akivaizdoje ir koreguoti savo mokymo(si) veiklą. Tėvai, pasak

atlikto tyrimo rezultatų, buvo įvardijami, kaip paramos šaltiniai, o mokslininkų (Jusienės, Budienės, Gintilienės, Girdzijauskienės, Stonkuvienės ir kt., (2021); Kazargytė ir Gudaitė, (2020); Pečiukėnienė ir Martinėlienė, (2022) atlikti tyrimai parodė, kad daugelis tėvų pandemijos metu stengėsi padėti savo vaikams mokytis nuotoliniu būdu – jie daugiau bendradarbiavo su pedagogais. Tėvai stengėsi kuo labiau įsitraukti į mokymosi procesą, norėdami padėti savo vaikams: daugiau domėjosi vaiko mokymusi, sekė užduočių atlikimą, įsitraukimą ir dėmesingumą nuotolinių pamokų metu, padėjo atlikti nesuprantamas užduotis. Tėvai buvo labiau nei bet kada įsitraukę į mokymosi procesą ir galėjo tiesiogiai prisiliesti prie nuotolinio ugdymo jame būdami kartu su vaiku.

Atliktas tyrimas atskleidė, kad mokymosi motyvacijos skatinimas nuotolinio ugdymo metu buvo žodinis: per pokalbius, žodinius paskatinimus, pagyrimus, organizuojant grupinį darbą ir pasitelkiant tėvų pagalbą. Tyrimuose (Bakonis ir Dukanaitė, 2020; Vimonicienė, 2020) akcentuojama, kad žodiniai paskatinimai yra būtini mokymo procese. To reikia, kad būtų palaikoma ir užtikrinama mokymosi kokybė, kuri glaudžiai siejasi su mokinio išorine motyvacija.

Pasak Pelikan (2021) ir Maslow (2006), mokymosi motyvacija gali būti skatinama tik tada, kai patenkinami pagrindiniai psichologiniai ir fiziologiniai poreikiai, o vienas iš jų – socialinis ryšys, priklausymas kuriai nors socialiniai grupei. Mokinių buvimas prie ekranų, pasak Dragūnevičiaus, Garbauskienės ir kt. (2021), susijęs su prastesne emocine savijauta, elgesio problemomis ir pamažėjusiu aktyvumu. Mokymo(si) laikas nuotoliniu būdu tiek pedagogams, tiek mokiniui reikšmingai siejosi su mažesne miego trukme, o tai lėmė mažesnę mokinių aktyvumą ir įsitraukimą pamokų metu. Pasak Česūno (2020), socializacijos, bendravimo ir viską apimančio bendruomeniškumo jausmas, vykdant nuotolinį mokymą, sudaro prielaidas išlaikyti besimokančiųjų motyvaciją, juos įtraukti į mokymosi procesą, pagerinti mokymosi rezultatus, pajusti pasitenkinimą mokymusi. Darbo autorės atlikto tyrimo rezultatai atskleidė, kad mokinių mokymosi motyvacija nuotolinio ugdymo metu silpo dėl socializacijos ir bendravimo poreikio nebuvimo bei nemotyvuojančios namų aplinkos. Negalėdami patenkinti bendravimo poreikio ir mokydami iš namų mokiniai pavargo ir mokymasis tapo nemalonus. Pradinių klasių mokiniai nepajėgūs ilgą laiką mokytis nuotoliniu būdu be pedagogo šalia. Mokslininkų (Xue ir Li, 2021; Fahmalatif ir kt., 2021) teigimu, mokytojui, organizuojant nuotolinį ugdymą ir pamokas, motyvuojant mokinius, atitenka vykdytojo ir vadovo vaidmuo. Organizuojant ugdymą nuotoliniu būdu, sukuriama nauja žinių pateikimo ir įsisavinimo proceso paradigma, o mokytojas atlieka

pagalbininko vaidmenį. Kad šis procesas vyktų sklandžiai, mokytojas turėtų sukurti geras mokymo technikas, įdomiai pateikti pamokos medžiagą, o mokiniai įsitrauktų. Žinoma, nuotolinis mokymas, pasak (Bączek ir kt., 2021; Bogdanovskaya, Koroleva ir Uglova, 2021), grindžiamas ne tik mokytojo pamokos turinio pateikimu, bet ir geru ryšiu su mokiniais. Pedagogas turėtų surasti būdų, kaip sumažinti mokinių stresą, baimę, nepasitikėjimą savimi, skatinti mokytis, nes mokinių įsitraukimas, mokantis nuotoliniu būdu, vyksta pasyviau negu kontaktinėse pamokose.

Šiame darbe pristatomas tyrimas buvo skirtas atskleisti pradinių klasių pedagogų patirtis, skatinant mokinių mokymosi motyvaciją nuotolinio ugdymo metu. Tyrimo rezultatai atveria galimybes tolimesniems tyrimams, kurie būtini, siekiant efektyvaus ir kokybiško ugdymo nuotoliniu būdu. Viena iš įžvalgų tolimesniems tyrimams – skaitmeninių įrankių taikymo įvairovė, stiprinant mokinių mokymosi motyvaciją. Kita galima tyrimų kryptis – mokinių savijauta, emocinis stabilumas ir sąsajos su mokymosi motyvacija mokantis namuose / namų aplinkoje.

IŠVADOS

1. Mokymosi motyvacija – žmogaus elgesį aiškinantis procesas. Jis svarbus, siekiant sėkmės tolimesniame mokymosi kelyje. Mokymosi motyvacija skirstoma į vidinę ir išorinę. Vidinę motyvaciją sudaro smalsumas, kylantis iš vidaus, o išorinę motyvaciją lemia išoriniai faktoriai, tokie kaip: žmonių elgesys, įtaka, aplinkos poveikis, santykių su kitais veiksniai. Kadangi kiekvieną mokinį veikia skirtingi mokymosi motyvacijos faktoriai, pradinių klasių pedagogai turi gebėti juos identifikuoti. Pradinių klasių mokinių amžiaus tarpsnis yra reikšmingas ugdymo ir gyvenimo pagrindo prasme. Tai septintuosius–dešimtuosius mokinio gyvenimo metus apimantis laikotarpis, kai jame vyksta dideli psichofizinės raidos ir socialiniai pokyčiai: pradedama lankyti mokykla, kinta socialinis vaiko statusas, esmingai keičiasi mąstymas, formuojasi įvairūs gebėjimai. Tai laikotarpis, kai vaiko organizmą veikia brandos pokyčiai, o ypač nauja veikla – mokymasis. Šiuo amžiaus tarpsniu dėl staigių brandos, mokymosi svarbos pokyčių skatinti mokymosi motyvaciją labai svarbu.
2. Nuotolinis ugdymas – tai lankstus mokymosi būdas, paremtas informacinėmis, komunikacinėmis ir skaitmeninėmis technologijomis. Ugdymas, vykstantis nuotoliniu būdu, gali būti organizuojamas skirtingu laiku, skirtingose vietose, bet tuo pačiu metu. Nuotolinis ugdymas iš pedagogo reikalauja išankstinio kruopštaus pasiruošimo, žinių ir informacinių technologijų taikymo ir valdymo įgūdžių. Nuotolinis ugdymas suteikia galimybę mokytis sau palankioje aplinkoje, sau priimtiniu mokymosi tempu ir nėra įpareigojimų laikytis numatytų mokyklos reikalavimų, nes mokymas(is) vyksta nebe ugdymo įstaigoje, o namuose.
3. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad:
 - perėjimas prie nuotolinio ugdymo pedagogams sukėlė nerimą, jie patyrė baimę, įtampą, šoką – nebuvo pasitikintys ir užtikrinti savimi, savo atliekamu darbu. Pagrindinis pirminis iššūkis, perėjus prie nuotolinio ugdymo, buvo techniniai sunkumai, susiję su techniniais, nuo pedagogo nepriklausančiais dalykais, tokiais kaip interneto ryšio greitis ir kokybė, turima kompiuterinė įranga. Įtampą kėlė ir švietimo įstaigos pasirenkamų nuotoliniam ugdymui vykdyti mokymo platformų kaita bei užsienio kalbos mokėjimo spragos, kurios trukdė gilintis į pačios mokymo platformos, skaitmeninių priemonių taikymo įvairovės aspektus;

- pagrindiniai sunkumai, su kuriais susidūrė pedagogai, organizuodami nuotolinį ugdymą, buvo pagalbos teikimas mokiniui nuotolinio ugdymo proceso metu; įtampa, trikdžiai dėl nuolatinio tėvų dalyvavimo procese ir gana greitai pasireiškęs mokinių nuovargis. Pagrindiniai paramos šaltiniai, organizuojant nuotolinį ugdymą, pedagogams buvo kolegų parama, tėvų parama, ypač nuotolinio ugdymo pradžioje – artimųjų, labiau patyrusių šeimos narių pagalba. Pedagogai, suprasdami didelius visų kolegų krūvius, stengėsi patys susitvarkyti su kilusiais sunkumais;
- kaip pagrindinius mokymosi įrankius ir priemones nuotolinio ugdymo metu pedagogai taikė pateiktis, mokymosi platformų siūlomus įrankius, įvairias skaitmenines mokymosi aplinkas („Eduka“, „Ema“) ir interaktyvias priemones bei programėles. Pagrindiniai šių priemonių pasirinkimo kriterijai buvo pritaikomumas mokinių amžiui ir atlieptis jų gebėjimams bei patirčiai, taikymo tiek mokytojui, tiek mokiniui paprastumas bei pasirinktų priemonių tinkamumas pamokos temos, turinio atskleidimui;
- mokymosi motyvacijos skatinimas nuotolinio ugdymo metu vyko būdais, tokiais kaip: pokalbiai, žodiniai paskatinimai, pagyrimai, organizuojant grupinį darbą ir pasitelkiant tėvų pagalbą;
- pagrindinės priežastys, dėl ko silpo mokinių mokymosi motyvacija nuotolinio ugdymo metu, tai socializacijos ir bendravimo poreikio nebuvimas bei nemotyvuojanti namų aplinka. Nors vienareikšmiškos pozicijos dėl mokinių motyvacijos pokyčio po nuotolinio ugdymo tyrimo dalyviai neišsakė (vienų teigimu ji sumažėjo, kitų – liko nepakitusi), tačiau akcentavo patiriamus mokinių socialinės sąveikos sunkumus, grįžus į įprastinę mokymosi aplinką.

REKOMENDACIJOS

Pradinio ugdymo įstaigų vadovams:

- Tikslingai ir reguliariai skirti pagalbą pedagogams organizuojantiems ugdymą nuotoliniu būdu.
- Organizuoti vidinius mokymus, apie skaitmeninių priemonių naujoves, jų taikymo galimybes ugdymo procese bei naujų skaitmeninių įgūdžių reikalingų nuotoliniam ugdymui organizuoti.

Pradinio ugdymo mokytojams:

- Aktyviai įsitraukti į savo profesinį tobulėjimą, reflektuoti, įsivertinti savo nuotolinio ugdymo organizavimo gebėjimus.
- Pasinaudoti profesinio tobulėjimo veiklomis: įsitraukti į projektus, mokytojų bendruomenes, paskaitas ar pristatymus apie skaitmeninių priemonių pritaikymą nuotoliniame ugdyme.

LITERATŪRA

1. Arlauskaitė, Ž. (2016). Mokymosi motyvacijos trūkumas ir vidinė drama. *Lietuvos edukologijos universitetas*, 27, 1392-639X.
2. Atmojo, A. E. P., & Nugroho, A. (2020). EFL classes must go online! Teaching activities and challenges during COVID-19 pandemic in Indonesia. *Register Journal*, 13(1), 49–76. <https://doi.org/10.18326/rgt.v13i1.49-76>
3. Bączek, M., Zagańczyk-Bączek, M., Szpringer, M., Jaroszyński, A., & WoźakowskaKapłon, B. (2021). SRtudents' perception of online learning during the COVID-19 pandemic: a survey study of Polish medical students. *Medicine*, 100(7).
4. Bakonis, E. ir Dukanaitė, R. (2020). Nuotolinis mokymas ar mokymo organizavimas nuotoliniu būdu? Švietimo problemas analizė, 8. Prieiga per internetą: <https://www.nsa.smm.lt/wp-content/uploads/2020/12/Nuotolinis-mokymas.pdf>
5. Baranauskienė, J. ir Gudonienė, D. (2020). *Edukacinių technologijų taikymas mokinių įsitraukimui ir motyvacijai didinti*. 162–172. Prieiga per internetą: https://ndma.lt/alta2020/wp-content/uploads/2021/04/ALTA_2020.pdf
6. Barkauskaitė, M. (2021). Mokymosi motyvacijos atkūrimo prielaidos jaunimo mokykloje. *Pedagogika*. 55.
7. Beaunoyer, E., Dupere, S. ir Guitton, M. J. (2020). COVID-19 and digital inequalities: Reciprocal impacts and mitigation strategies. *Computer in Human Behaviour*, 111, 1–9
8. Beblavý, M., Baiocco, S., Kilhoffer, Z., Akgüç, M., & Jacquot, M. (2019). Index of Readiness for Digital Lifelong Learning: Changing How Europeans Upgrade Their Skills. Centre for European Policy Studies. Prieiga per internetą: <https://www.ceps.eu/wp-content/uploads/2019/11/%20Index-of-Readiness-for-Digital-Life-long-Learning.pdf>
9. Bitinas, B. (2013). Rinktiniai edukologiniai raštai II tomas. Edukologinis tyrimas: sistema ir procesas ugdymo tyrimo idėjos ir problemos. Vilnius: *Lietuvos edukologijos universiteto leidykla*
10. Bititans, B., Rupšienė, L. ir Žydžiūnaitė, V. (2008). Kokybinių tyrimų metodologija. Klaipėda: S. *Jokužio leidykla – spaustuvė*
11. Bogdanovskaya, I., Koroleva, N., & Uglova, A. (2021). The Features of Personal Self-organization of Future Teachers with Different Attitudes Towards Distance Learning. Prieiga per internetą http://ceur-ws.org/Vol-2920/paper_11.pdf

12. Bozkurt, A., & Sharma, R. C. (2020). Emergency remote teaching in a time of global crisis due to Corona virus pandemic. *Asian Journal of Distance Education*, 15(1), i–vi. <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.3778083>
13. Brazdeikis, V. (2020). Nuotolinis mokymas. Prieiga per internetą: <https://docplayer.lt/185083501-Susitikimasd%C4%97l-nuotolinio-mokymo.html>
14. Brilė, K. E. (2017). Kaip save motyvuoti: išorinė ir vidinė motyvacija. Prieiga per internetą: <http://tunevianas.lt/index.php/pagrindinis/motyvacija/item/59-isorine-vidine-motyvacija>
15. Butkienė, G. ir Kepalaitė, A. (1996). Mokymasis ir asmenybės brendimas. Vilnius: *Margi raštai*
16. Buzaitytė Kašalynienė, J., Žėkaitė, J., Jusienė, R. ir Stonkuvienė, I. (2021). Elektroninių patyčių apimtys ir patirtys pradinėse ir pagrindinėse klasėse pirmojo karantino dėl COVID-19 pandemijos metu. *Pedagogika*, 144(4), 202–220. <https://doi.org/10.15823/p.2021.144.11>
17. Chinaza, S. I. Strategies for Student Engagement in Remote Online Learning. a Case Study of Northern Cyprus. *Runas*, 1(2), 18-31.
18. Coleman, P. (2021). Validity and Reliability within Qualitative Research in the Caring Sciences. *International Journal of Caring Sciences*. Prieiga per internetą: http://www.internationaljournalofcaringsciences.org/docs/54_goleman_special_14_3.pdf
19. Costa, R. D., Souza, G. F., Valentim, R. A. M., & Castro, T. B. (2020). The theory of learning
20. Česūnas, L. (2020). Bendruomeniškumo jausmo skatinimo modelis vykdant mokymą nuotoliniu būdu. *Šiuolaikinės visuomenės ugdymo veiksniai: mokslo žurnalas*, 61–77. <https://doi.org/10.47459/svuv.2020.5.4>
21. Daukšienė, E., Trepulė, E. ir Naujokaitienė, J. (2021). Kokybiško nuotolinio ugdymo link: mokyklų pirmosios išmoktos pamokos COVID-19 pandemijos metu. *Pedagogika*. ISSN 2029-0551. Prieiga per internetą: <https://etalpykla.lituanistikadb.lt/object/LT-LDB-0001:J.04~2021~1661936799787/J.04~2021~1661936799787.pdf>
22. Dhawan, S. (2020). Online Learning: A Panacea in the Time of COVID-19 Crisis. *Journal of Educational Technology Systems 2020*, Vol. 49(1) 5–22.
23. Droessiger, G., Navickienė, V., Ramanauskaitė, S., Trinkūnas, V., Valantinaitė, I., Burbaitė, R., Butkienė, R., Gudonienė, D., Jusas, V., & Urbonaitė, N. (2020). Nuotolinio mokymosi ir nuotolinio darbo organizavimo ir vykdymo esamos situacijos analizė.

24. Elijio, A., & Goberytė-M. A. (2021). Matematikos ir menų integracijos mokant nuotoliniu būdu galimybės. *Lietuvos matematikos rinkinys. Ser. B*, 62, 28–33. <https://doi.org/10.15388/LMR.2021.25223>
25. Fahmalatif, F., Purwanto, A., Siswanto, E., & Ardiyanto, J. (2021). Exploring Barriers and Solutions of Online Learning During the Covid-19 Pandemic By Vocational School Teachers. *Journal of Industrial Engineering & Management Research*, 2(2), 53-63.
26. Fazal, M., Panzano, B., & Luk, K. (2020). Evaluating the Impact of Blended Learning: a MixedMethods Study with Difference-in-Difference Analysis. *TechTrends*, 64(1), 70–78. <https://doi.org/10.1007/s11528-019-00429-8>
27. Felser, G. (2006). Motyvacijos būdai: asmens sėkmę lemiantys faktoriai, praktinis psichologijos panaudojimas. Vilnius: *Alma litera*, – 152 p. – ISBN 9955-24-383-X
28. Gaižauskaitė, I. ir Valavičienė, N. (2016). Socialinių tyrimo metodai: kokybinis interviu. Vilnius: *Registrų centras*
29. Gege, N. L. ir Berliner, D. C. (1994). Pedagoginė psichologija. Vilnius: *Alma Litera*.
30. Giedrienė, R. (2015). *Raidos sutrikimai ir vaiko socializacija*. Vilnius: Lietuvos edukologijos universiteto leidykla.
31. Guay F, Stupnisky R, Boivin M, Japel C. & Dionne G. (2019). *Teachers' relatedness with students as a predictor of students' intrinsic motivation, self-concept, and reading achievement*. *Early Child Res Q*. 48: 215–225. <https://doi.org/10.1016/j.ecresq.2019.03.005>
32. Gudonienė, D., Rutkauskienė, D. ir Lauraitis, A. (2013). Pažangių mokymosi technologijų naudojimas ugdymo procese. Kaunas: *Informacijos mokslai*.
33. Helmke, A. (2012). Pamokos kokybė ir mokytojo profesionalumas: diagnostika, vertinimas, tobulinimas. Vilnius: *UAB „Vaistų žinios“*.
34. Indrašienė, V. (2004). Socialinio ugdymo technologijos. Mokomoji knyga. Vilnius: *Vilniaus pedagoginis universitetas, socialinės pedagogikos katedra*.
35. Indrašienė, V. ir Suboč, V. (2010). *Mokinių mokymosi motyvacijos silpnėjimo veiksniai*. Vilnius: Mokslo darbai

36. Įsakymas dėl rekomendacijų dėl ugdymo proceso organizavimo nuotoliniu būdu patvirtinimo (2020). Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/c2bbb08067c511eaa02cacf2a861120c?jfwid=lqhyiprvv>
37. Ivaškienė, J. ir Malinauskienė, D. (2021). Pradinių klasių mokinių ugdymas: kokybės aspektas. *Švietimas: politika, vadyba, kokybė*, 13(1), 10–21. <https://doi.org/10.48127/spvk-epmq/21.13.10>
38. Jovaiša, L. (2007). *Enciklopedinis edukologijos žodynas*. Vilnius: Gimtasis žodis.
39. Jucevičienė, P. (1996). *Organizacijos elgsena*. Technologija. ISBN 9986-13-433-1
40. Jusienė, R., Būdienė, V., Gintilienė, G., Girdzijauskienė, S., Stonkuvienė, I., Žėkaitė, J., Adomaitytė-Subačienė, I., Baukienė, E., Breidokienė, R., Buzaitytė-Kašalynienė, J., Dragūnevičius, K., Grabauskienė, V., Praninskienė, R., Schoroškienė, V., Speičytė-Ruschhoff, E., & Urbonas, V. (n.d.). *pandemijos dėl COVID-19 metu NUOTOLINIS VAIKŲ UGDYMAS MOKSLO STUDIJA*. Prieiga prie interneto: https://www.fsf.vu.lt/dokumentai/Nuotolinis_vaiku_ugdymas_pandemijos_dėl_COVID-19_metu.pdf
41. Jutaite, R., Janiunaite, B., & Horbacauskiene, J. (2021). *The challenging aspects of digital learning objects usage in a primary school during the pandemics*. Journal of Educational and Social Research, 11(5), 201–215. <https://doi.org/10.36941/jesr-2021-0118>
42. Kardelis, K. (2005). *Mokslinių tyrimo metodologija ir metodai*. Šiauliai: Lucilijus
43. Keinys, S. (2000). *Dabartinės lietuvių kalbos žodynas*. Vilnius: mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas.
44. Kiseliova, D., Kiseliovas, A., & Šalkuvienė, O. (2013). *Aritmetinių vaizdinių formavimas IV-V klasėse taikant virtualiuosius mokymo (si) objektus*. Žvirblių takas, (3), 24-31.
45. Klingsieck KB, Fries S, Horz C, Hofer M. (2012). Procrastination in a distance university setting. *Distance Educ.* 33(3): 295–310. <https://doi.org/10.1080/01587919.2012.723165>
46. Lamanauskas, V., Makarskaitė-Petkevičienė, R. (2021). Distance Lectures in University Studies: Advantages, Disadvantages, Improvement. *Contemporary Educational Technology*, 13(3:ep309), 1–16. <https://doi.org/10.30935/cedtech/10887>
47. Lamanauskas, V., Makarskaitė-Petkevičienė, R., Gorghiu, G., ir Santi-Ancuța, Pribeanu, C. (2021). Exploring the students' perceived academic value in an exclusive online learning environment. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 13(4), 1–16. <https://doi.org/10.18662/rrem>

48. Landsbergienė, A. (2019). *Pradinukų abėcėlė*. Vilnius: Dvi tylos. ISBN 978-609-8232-07-3
49. Lassoued, Z., Alhendawi, M., & Bashitialshaaer, R. (2020). An Exploratory Study of the Obstacles for Achieving Quality in Distance Learning during the COVID-19 Pandemic. *Education Sciences*, 10(9), 232.
50. Lechman, I. (2009). *Motyvacija: kaip tėvai galėtų padėti savo vaikams*. Vilnius: Gimtasis žodis.
51. Lietuvos pažangos strategija „LIETUVA 2030“ (s.a.) Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.425517>
52. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas Nr. I-1489 2, 7, 8, 9, 24, 27, 36, 37, 43, 46 ir 47 straipsnių pakeitimo įstatymas. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/b91ebdb0af8c11e59010bea026bdb259>
53. Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija (2020). Įsakymas dėl reikalavimų skaitmeniniams mokymo(si) ištekliams, priemonėms, informacinių ir komunikacinių technologijų įrangai įsigyti ir mokytojų skaitmeninio raštingumo kompetencijai tobulinti patvirtinimo. Nuoroda per internetą: [V-1532 Dėl Reikalavimų skaitmeniniams mokymo\(si\) ištekliams, priemonėms, informacinių ir komunikacinių t... \(e-tar.lt\)](https://www.e-tar.lt/portal/act/document/V-1532_Del_Reikalavimu_skaitmeniniams_mokymo_si_istekliams_priemonems_informaciniu_ir_komunikaciniu_t...)
54. Liubertaitė, A. ir Kvieskienė, G. (2016). Švietimo rinkodara Lietuvos geros mokyklos kontekste. *Socialinis ugdymas, Nr. 1, p. 17–27*.
55. Mandina, S. (2019). Influence of Blended Learning on Outcomes of Students in a Rural Chemistry Class. *Bulgarian Journal of Science and Education Policy (BJSEP)*, 13(1), 5–17.
56. Maslow, A. (2006). *Motyvacija ir asmenybė*. Vilnius: Apostrofa. 56-62 p. ISBN 9955-605-19-7
57. Melnikovas, A. (2017). Nuotolinio mokymo funkcijų genezė technologinio ir edukacinio virsmo paradigmų kontekstuose. *Tiltai*, 76(1). <https://doi.org/10.15181/tbb.v76i1.1517>
58. Merfeldaitė, O., Prakapas, R., ir Railienė, A. (2020). Nuotolinio mokymo organizavimas COVID-19 metu: bendrojo ugdymo mokyklų patirtis. *Pedagogika*, 140(04), 5–17. Prieiga per internetą: <https://doi.org/10.15823/p.2020.140.1>
59. Moore, J. L., Dickson-Deane, C., & Galyen, K. (2011). E-Learning, online learning, and distance learning environments: Are they the same? *Internet and Higher Education*, 14(2), 129–135. <https://doi.org/10.1016/j.iheduc.2010.10.001>
60. Nacionalinė švietimo agentūra (2020). Kas labiau pasiteisina: skaitmeninis ar tradicinis mokymas? Nuoroda per internetą: <https://www.svietimonaujienos.lt/kas-labiau-pasiteisina-skaitmeninis-ar-tradicinis-mokymas/>

61. Nagy, A. & Kolcsey, A. (2017). Generation Alpha: Marketing or Science? *Acta Technological Dubnicate*, p. 107-115.
62. Nedzinskaitė, R. (2015). Mokytojas, kaip transformacinis lyderis: faktas ar fikcija. Vilnius: *Lodvila*.
63. Pačėsa, N. (2020). Ko išmokome per nuotolines pamokas? Prieiga per internetą: <http://www.svietimonaujienos.lt/ko-ismokome-per-nuotolines-pamokas/>
64. Pečiukėnienė, D. ir Ilgūnė-Martinėlienė, R. (2022). Pirmos klasės mokinių tėvų iššūkiai padedant vaikams mokytis nuotoliniu būdu COVID-19 pandemijos metu. *Socialinis ugdymas*, (1), 61-75.
65. Pelikan, Elisabeth, R., Korlat, S., Reiter, J., Holzer, J., Mayerhofer, M., Schober, B., Spiel, C., Hamazallari, O., Uka, A., Chen, J., Valimaki, M., Pucharic, Z., Evans Anusionwu, K., ir Luftenegger, M. (2021). *Distance learning in higher education during COVID-19: The role of basic psychological needs and intrinsic motivation for persistence and procrastination—a multi-country study*. PLoS One, 16(10:e0257346), 1–23. Prieiga per internetą: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0257346>
66. Petty, G. (2006). *Šiuolaikinis mokymas*. Praktinis vadovas. Vilnius: Tyto alba,.
67. Piaget J. (2002). *Vaiko kalba ir mąstymas: vaiko logikos tyrinėjimai*. – Vilnius: Aidai.
68. Plikūnas, J. ir Palujenskienė, A. (2000). Asmenybės vystymasis. Kelias į savęs atradimą. *Kaunas: Vytauto didžiojo universitetas*.
69. Pokhrel, S., & Chhetri, R. (2021). *A literature review on impact of COVID-19 pandemic on teaching and learning*. *Higher Education for the Future*, 8(1), 133-141.
70. Povilaitytė, J. ir Lenkauskaitė, J. (2020). Mokinio autentiškos patirties įprasminimo būdai pradinio ugdymo procese. *Jaunųjų mokslininkų darbai*, 50(1), 47–53. <https://doi.org/10.21277/jmd.v50i1.286>
71. Raižienė, S., Gabrielavičiūtė, I. ir Garckija, R. (2018). (Ne)motyvuojantis mokytojo elgesys: Kuo tai (ne)naudinga mokiniams. Vilnius: *Baltijos kopija*.
72. Repšytė, G., Veitaitė, R. ir Gasienė, J. (2021). *COVID-19 pandemijos įtaka vaikų psichinei sveikatai. Literatūros apžvalga*. Medicinos mokslai. Medical sciences. 89 Kėdainiai: VŠĮ "Lietuvos sveikatos mokslinių tyrimų centras", 2021, vol. 9, no. 3, April 15.
73. Ryan, R. & Deci E. (2002). *Handbook of Self-Determination Research*.

74. Rimeikė, M. (2019). Šiuolaikinė mokykla – kaip mokosi mūsų vaikai? *Švietimo naujienos*. Prieiga per internetą: <https://www.svietimonaujienos.lt/siuolaikine-mokykla-kaip-mokosi-musu-vaikai/>
75. Rupšienė, L. (2000). Nenoras mokytis - socialinis pedagoginis reiškinys. *Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla*.
76. Rupšienė, L. (2007). *Kokybinio tyrimo duomenų rinkimo metodologija*. Prieiga per internetą: https://epale.ec.europa.eu/sites/default/files/kokybiniu_tyrimu_duomenu_rinkimo_metodol.pdf
77. Salieva, Z. (2020). The Challenges Of Distance Learning In The Period Of Pandemic (The Case Of Teaching Speaking). *International Journal of Advanced Science and Technology*, 29(7), 2112-2116
78. Savickytė V. (1994). *Pradinukų ugdymas: straipsnių rinkinys*. Šiauliai: Šiaulių pedagoginis institutas.
79. Simonson, M. R., Smaldino, S. E., & Zvacek, Susan. (2015). *Teaching and learning at a distance: foundations of distance education (Sixth edition)*. Information Age Publishing.
80. Singh, V., & Thurman, A. (2019). How Many Ways Can We Define Online Learning? A Systematic Literature Review of Definitions of Online Learning (1988-2018). *American Journal of Distance Education*, 33(4), 289–306. <https://doi.org/10.1080/08923647.2019.1663082>
81. *Styles applied to distance learning*. *Cognitive Systems Research*, 64, 134–145. <https://doi.org/10.1016/j.cogsys.2020.08.004>
82. Šavareikienė, D. (2008). *Motyvacija vadybos procese: mokomoji knyga*. – Šiauliai: ŠU leidykla. 123 p. – ISBN 978-9986-38-890-6
83. Švietimo ir mokslo ministerija (2016). *Bendroji pradinio ugdymo programa*. Prieiga per internetą: https://www.smm.lt/uploads/documents/svietimas/ugdymo-programos/1_pradinio%20ugdymo%20bendroji%20programa.pdf
84. Švietimo ir mokslo ministerija (2016). *Bendroji pradinio ugdymo programa*. Prieiga per internetą: https://www.nsa.smm.lt/wp-content/uploads/2016/01/ugdpr_1priedas_pradinio-ugdymo-bendroji-programa.pdf
85. Targamadžė, A. (2020). *Virtualusis mokymasis: teorija ir praktika*. Vitae Litera.
86. Taujanskienė, G., Skripkienė, A., & Klizienė, I. (2020). Virtualios mokymo (si) aplinkos įtaka pradinį klasių mokinių matematikos mokymosi pasiekimams. *Jaunujų mokslininkų darbai*, 50(1), 54-60.
87. Tidikis, R. (2003). *Socialinių mokslų tyrimo metodologija*. Vilnius: Lietuvos teisės

88. Tull, S., Dabner, N., & Ayebi-Arthur, K. (2020). Social Media and E-learning in Response to Seismic Events: Resilient Practices. *Journal of Open, Flexible and Distance Learning*, 21(1).
89. Valiušytė, K., Lamanauskas, V. (2021). Gabių mokinių ugdymo organizavimas bendrojo ugdymo mokyklose: mokytojų pozicija. *Švietimas: politika, vadyba, kokybė*, 13(1), 22–38. <https://doi.org/10.48127/spvk-epmq/21.13.22>
90. Vanderlinde, R., Aesaert, K., & Van Braak, J. (2014). Institutionalised ICT use in primary education: A multilevel analysis. *Computers & Education*, 72, 1-10.
91. Vanderlinde, R., van Braak, J., & Hermans, R. (2009). Educational technology on a turning point: curriculum implementation in Flanders and challenges for schools. *Educational Technology Research and Development*, 57(4), 573-584.
92. Venčkauskas, A. (2021). Distance Education of Children During the Covid-19 Pandemic: Threats and Opportunities From An Ecosystem Perspective. Project report. Prieiga per internetą: <https://www.mediavaikai.lt/confinement-about-the-project> [žiūrėta lapkričio 5d.]
93. Viliūnas, V. ir Kravčenko, A. (2000). Demonstravimosi elgsena ir jos motyvacija. *Psichologija* 22: 7–24
94. Vimoncienė, S. (2020). *Psichologė S. Vimoncienė atsako, kodėl vaikai nenori mokytis?* Prieiga per internetą: <https://www.diena.lt/naujienos/sveikata/psichologija/psichologe-s-vimonciene-atsako-kodel-vaikai-nenori-mokytis-982563>
95. Williams, K. C., & Williams C. C. Five key ingredients for improving student motivation// *Research in Higher Education Journal* 12, August, 104-122. Prieiga per internetą: <http://www.aabri.com/manuscripts/11834.pdf>
96. Xue, E., & Li, J. (2021). The Teachers' Teaching Ability Promotion Policy in China. *In Creating a High-Quality Education Policy System* (pp. 27-38). Springer, Singapore.
97. Zablackė, R. ir Gražyrė, A., (2017). Privalomojo ugdymo ankstinimas – kodėl tai svarbu? Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija. Prieiga per internetą: https://www.nsa.smm.lt/wp-content/uploads/2020/07/Ugdymo-ankstinimas_spaudai.pdf
98. Zhou, L., Li, F., Wu, S., & Zhou M. (2020). School's Out, But Class's On", The largest online education in the world today: Taking China's practical exploration during the COVID-19 epidemic prevention and control as an example. *Best Evid Chin Edu*, 4(2):501-519. Doi: 10.15354/bece.20.ar023.

99. Žėkaitė, J., Adomaitytė S., Ieva, S. ir Vaiva, Speičytė-R. (2021). Skaitmeninės atskirties veidai: formaliojo ugdymo dalyvių požiūris į skaitmeninę atskirtį ir jo kaita nuotolinio ugdymo laikotarpiu pandemijos sąlygomis. *Acta paedagogica Vilnensia*, 47, 39–51. <https://doi.org/10.15388/ActPaed.2021.47.3>
100. Žėkaitė, J., Schoroškienė, V., Adomaitytė-Subačienė, I., & Speičytė-Ruschhoff, E. (2021). Skaitmeninės atskirties veidai: formaliojo ugdymo dalyvių požiūris į skaitmeninę atskirtį ir jo kaita nuotolinio ugdymo laikotarpiu pandemijos sąlygomis. *Acta paedagogica Vilnensia*, 47, 39-51.
101. Žemgulienė, Aušra, & Montvilaitė, Sigita. (2008). Pradinio ugdymo kokybės lūkesčiai socialinės įtampos laukų kontekste. *Pedagogika : mokslo darbai*, 90, 121–128.
102. Žydžiūnaitė, V., & Sabaliauskas, S. (2017). Kokybiniai tyrimai: Principai ir metodai : vadovėlis socialinių mokslų studijų programų studentams. Vilnius : Vaga. Prieiga per internetą: <https://www.vdu.lt/cris/handle/20.500.12259/57984>
103. Žukauskienė, R. (1996). Raidos psichologija. Vilnius.

SANTRAUKA

Tema: Pradinių klasių pedagogų patirtis skatinant mokinių mokymosi motyvaciją nuotolinio ugdymo metu. Edukacinių technologijų valdymo magistro baigiamasis darbas. **Vadovė:** Doc. Dr. Asta Railienė - Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, Edukologijos ir socialinio darbo institutas, 2023.

Pasak Lietuva 2030 (2019) pažangos strategijos Lietuvos piliečiai lengvai perpranta bei naudoja naujausias technologijas, geba įveikti iškilusius sunkumus. Tačiau karantino metu, nuotolinis ugdymas visą švietimo sistemos bendruomenę paveikė negrįžtamai. Nuotolinis ugdymas tapo gyvenimo dalimi perkėlusį mokinį ir mokyklos darbuotojus į skaitmenizuotą, informacinėmis ir komunikacinėmis technologijomis (IKT) paremtą mokymąsi. Pradinių klasių mokiniai ir pedagogai turėjo per trumpą laiką išmokti mokyti(s) namuose už kompiuterių ekranų. Pedagogai ieškojo naujų mokymo(si) galimybių, sudominančių būdų ir motyvuojančių metodų, kaip visiems įprastą mokymąsi perkelti į virtualią platformą skirtą nuotoliniam ugdymui. Todėl šiame darbe nagrinėjama **problema:** kaip nuotolinis ugdymas paveikė pradinių klasių mokinių mokymosi motyvaciją? Kokie iššūkiai kilo pradinių klasių pedagogams organizuojant nuotolinį mokymą(si)? Kaip pradinių klasių pedagogai skatino mokinių mokymosi motyvaciją nuotolinio ugdymo metu? Tyrimo **objektas** - pradinių klasių pedagogų patirtys skatinant mokinių mokymosi motyvaciją nuotolinio ugdymo metu. Tyrimo **tikslais** – Išanalizuoti pradinių klasių mokinių mokymosi motyvacijos skatinimo raišką nuotolinio ugdymo metu. Tyrimo **uždaviniai:** 1. Aptarti mokymosi motyvacijos charakteristikas pradinio ugdymo kontekste. 2. Išanalizuoti nuotolinio ugdymo(si) sampratą, organizavimo ypatumus. 3. Ištirti pradinių klasių pedagogų patirtis skatinant mokinių mokymosi motyvaciją pamokose nuotolinio ugdymo metu. **Informacijos rinkimo ir tyrimo metodai:** Mokslinių šaltinių ir metodinės literatūros analizė, interviu (kokybinis tyrimas, kuris bus orientuotas į pedagogų patirtis skatinant mokinių įsitraukimą, motyvaciją mokytis nuotolinio ugdymo metu), rezultatų analizė metodo pagalba bus analizuojami gauti tyrimo duomenys, pateikiamos išvados ir rekomendacijos skirtos pradinio ugdymo pedagogams ir vadovams.

Atlikus tyrimą paaiškėjo, kad pedagogai nebuvo pasiruošę perėjimui į nuotolinį ugdymą, o mokymosi motyvacijai skatinti laiko labai trūko dėl iššūkių ir problemų, kurie kilo organizuojant nuotolinį ugdymą.

Reikšminiai žodžiai: pradinis ugdymas, mokymosi motyvacija, nuotolinis ugdymas.

SUMMARY

Topic: Primary school teachers' experiences of promoting students' learning motivation in distance education. Master's thesis in Educational Technology Management. Supervisor: Doc. Dr. Asta Railienė - Vilnius: Mykolas Romeris University, Institute of Education and Social Work, 2023.

According to the Lithuania 2030 (2019) progress strategy, Lithuanian citizens easily understand and use the latest technologies and are able to overcome difficulties. However, during the quarantine period, distance education had an irreversible impact on the entire education community. Distance education has become a part of life, moving students and school staff into digitised learning. Primary school pupils and teachers had to learn to teach at home behind computer screens in a short time. Educators were looking for new teaching opportunities, engaging ways and motivating methods to bring familiar learning to a virtual platform for distance education. Therefore, the problem addressed in this paper is: how has distance education affected the learning motivation of primary school students? What are the challenges for primary school teachers in organising distance education? How did primary school teachers promote students' learning motivation during distance education? The study focused on the experiences of primary school teachers in promoting students' learning motivation in distance education. Objectives of the study – 1. To analyse the expression of primary school teachers' motivation for learning in distance education. 2. To analyse the concept of distance education, the peculiarities of its organisation. 3. To investigate the experience of primary school teachers in promoting students' learning motivation in lessons during distance education. Analysis of scientific sources and methodological literature, interviews (qualitative research, which will be focused on teachers' experiences in promoting students' engagement and motivation to learn during distance education), analysis of results, analysis of the data obtained from the research, conclusions and recommendations for primary education teachers and managers.

The study showed that teachers were not prepared for the transition to distance education and there was a lack of time to foster motivation to learn due to the challenges and problems that arose in organising distance education.

Key words: primary education, learning motivation, distance education.

PRIEDAI

PRIEDAS Nr. 1

Tyrimo instrumentas

Klausimo Nr.	Pagrindiniai (platesni) klausimai	Papildomi (siauresni) klausimai
Nuotolinis ugdymas ir jo organizavimas		
1.	Papasakokite kaip vyko perėjimas prie nuotolinio ugdymo?	<p>Kaip jautėtės sužinojusi, kad reikės vesti pamokas nuotoliniu būdu?</p> <p>Kas neramino, o gal atvirkščiai – džiugino?</p> <p>Kokių veiksmų pirmiausia ėmėtės sužinojusi, kad teks mokytis nuotoliniu būdu?</p> <p>Su kokiais iššūkiais, teko susidurti organizuojant nuotolinį ugdymą? Kas labiausiai neramino, buvo sunku?</p> <p>Kokios pagalbos sulaukėte? Kas teikė tą pagalbą?</p> <p>Jeigu dabar tektų pereiti prie nuotolinio ugdymo, ką darytumėte kitaip? Ką keistumėte savo praktikoje?</p>
2.	Kokią(-ias) mokymo(-si) platformą(-as) pasirinkote?	<p>Kas lėmė tokį pasirinkimą?</p> <p>Kiek keitėsi mokymo platformos per mokslo metus? Kas lėmė platformų taikymo įvairovę?</p> <p>Kuri mokymo platforma jums buvo priimtinesnė? Kodėl?</p>
3.	Kaip pritaikėte, adaptavote ugdymo priemones, metodus nuotolinio mokymo metu?	<p>Kokias ugdymo skaitmenines priemones, įrankius taikėte nuotolinio ugdymo metu? Kaip jas atradote/ apie jas sužinojote?</p> <p>Kas buvo sunkiausia renkantis skaitmenines priemones, įrankius, metodus?</p> <p>Į ką atkreipdavote daugiausia dėmesio renkantis vieną ar kitą skaitmeninę priemonę, įrankį, metodą?</p> <p>Kuri jums labiausiai priimtina? Kodėl?</p> <p>Kokią naudą ji suteikė mokiniui nuotolinio ugdymo metu?</p>
Mokymosi motyvacija ir jos skatinimas		
4.	Papasakokite, ką jums reiškia mokinių mokymosi motyvacija pradiniam ugdyme?	<p>Papasakokite kokią vietą praktikoje užima mokinių mokymosi motyvacijos skatinimas? Kaip tai reiškiasi jūsų veikloje su mokiniais?</p> <p>Kaip mokinių mokymosi motyvacija pasireiškia jūsų praktikoje? Iš ko atpažįstate, kad mokiniai motyvuotai įsitraukia į ugdymo procesą?</p> <p>Kaip mokinių mokymosi motyvaciją skatinote nuotolinio ugdymo metu?</p>

		<p>Kokios priemonės, strategijos pasiteisino? Kokias naujas strategijas atradote, taikėte?</p> <p>Su kokiais iššūkiais susidūrėte skatinant mokinių mokymosi motyvaciją nuotolinio ugdymo metu? Kaip manote kodėl?</p> <p>Kas padėjo įveikti iššūkius? Iš ko ir kokios pagalbos sulaukėte?</p>
5.	<p>Kokias priemones, įrankius, metodus taikėte mokinių motyvacijai palaikyti, sustiprinti nuotolinio ugdymo metu?</p>	<p>Kokie nuotolinio ugdymo metodai, įrankiai, būdai kokioje pamokoje labiausiai pasiteisino? Kodėl? Kaip juos taikėte? Kaip sekėsi minėtus būdus, metodus, priemones, įrankius taikyti mokymosi motyvacijai palaikyti/sustiprinti atskirose mokymo dalykuose nuotolinio ugdymo metu? Kaip ir kodėl juos skirstėte/neskirstėte į atskirus mokymo dalykus?</p> <p>Kokia jūsų patirtis diferencijuojant (užduotis, priemones, įrankius ar metodus) pagal mokymo dalykus? Iš ko pastebėjote diferencijavimo naudą?</p>

AKADEMINIO SAŽININGUMO DEKLARACIJA

2023 - 05 - 03

Vilnius

Aš, Mykolo Romerio universiteto (toliau – Universitetas), Žmogaus ir visuomenės studijų fakulteto Edukologijos ir socialinio darbo instituto studentas(-ė):

Ernesta Vasyliūtė

(vardas,pavardė)

Patvirtinu, kad šis rašto darbas magistro baigiamasis darbas „Pradinių klasių pedagogų patirtis skatinant mokinių mokymosi motyvaciją nuotolinio ugdymo metu“

1. Yra atliktas savarankiškai ir sąžiningai;
2. Nebuvo pristatytas ir gintas kitoje mokslo įstaigoje Lietuvoje ar užsienyje;
3. Yra parašytas remiantis akademinio rašymo principais ir susipažinus su rašto darbų metodiniais nurodymais.

Žinau, kad už sąžiningos konkurencijos principo pažeidimą – plagijavimą studentas gali būti šalinamas iš Universiteto kaip už šiukštų akademinės etikos pažeidimą.

(parašas)

Ernesta Vasyliūtė
(vardas,pavardė)